

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ

ΤΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ • ΕΞΗΓΗΣΗ ΔΥΣΚΟΛΩΝ ΛΕΞΕΩΝ
ΕΞΗΓΗΣΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ • ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ • ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ • ΕΡΓΑΣΙΕΣ

A. KONTOMARH

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ◆ ΕΞΗΓΗΣΗ
ΔΥΣΚΟΛΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ◆ ΕΞΗΓΗΣΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ◆ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ◆ ΣΥΜ-
ΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Συσταθεῖσαι ύπό τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας
διά τῆς ύπ' ἀριθ. 55]64135 13-8-49 ἀποφάσεως

οοο

17032

ΕΚΔΟΣΙΣ: ΔΙΟΝ. & ΒΑΣ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 6 (ΚΗΠΟΣ ΚΛΑΥΘΜΩΝΟΣ) — Α Θ Η Ν Α Ι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Mariá

G.

Κάθε γνήσιο άντίτυπο φέρει τὴν ύπογραφή τοῦ συγγραφέως.

Αλκαζαρίδης

ΤΥΠΟΙΣ : Ν. ΑΠΑΤΣΙΔΗ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 4—ΤΗΛ. 29-193

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Τό Εὐαγγέλιο εἶναι ἔνα βιβλίο πού περιέχει δλη τὴν Ἰστορία τοῦ Χριστοῦ μας. "Ολη ἡ Ἰστορία τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀποφάσισε ὁ Θεὸς νὰ στείλη τὸν Υἱό του, τὸ Χριστό, στὸν κόσμο, ἔως τὴ στιγμὴ ποὺ ἀναλήφθηκε πάλι στοὺς οὐρανούς, εἶναι γραμμένη μέσα στὸ Εὐαγγέλιο. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἡ διδασκαλία του καὶ τὰ θαύματα του εἶναι ἡ Ἰστορία τοῦ Χριστοῦ μας. Τὴν ἵδια Ἰστορία τὴν ἔχουν γράψει 4 ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι λέγονται *Εὐαγγελιστές*. Αὐτοὶ εἶναι ὁ *Ματθαῖος*, ὁ *Μᾶρκος*, ὁ *Λουκᾶς* καὶ ὁ *Ιωάννης*. Ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ *Ιωάννης* ἦσαν ἀπὸ τοὺς 12 μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ. Ἀκουσαν καὶ ἀκολούθησαν τὸ Χριστὸ στὴ ζωὴ του ἀπὸ κοντά. Ὁ Μᾶρκος δὲν ἦταν μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μαθητὴς τοῦ Παύλου. Ὁ Λουκᾶς ἦταν γιατρὸς καὶ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ Παύλου. Ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς ἔγραψε τὴν Ἰστορία τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τὴν εἶδε ἢ τὴν ἀκουσε. Γι' αὐτὸ ἔχομε 4 Εὐαγγέλια.

"Ἡ Ἐκκλησία μας κάθε Κυριακὴ καὶ κάθε γιορτὴ διαβάζει ἔνα κομμάτι ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο, τὸ ὅποιο μπορεῖ νὰ εἶναι ἢ μέρος τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, ἢ θαῦμα του, ἢ κομμάτι ἀπὸ τὴ διδασκαλία του. Πρὶν διαβασθῆ τὸ Εὐαγγέλιο ὁ παπᾶς ἢ ὁ διάκος ἀναφέρει ποιανοῦ Εὐαγγελιστῆ εἶναι τὸ κομμάτι τοῦ Εὐαγγελίου ποὺ θὰ διαβάσῃ, εἶναι δηλ. ἀπὸ τοῦ Ματθαίου, ἀπὸ τοῦ Μάρκου, ἀπὸ τοῦ Λουκᾶ ἢ ἀπὸ τοῦ *Ιωάννη*. Γι' αὐτὸ ἀκοῦμε νὰ λέη «ἐκ τοῦ κατὰ Μᾶρκον, ἐκ τοῦ κατὰ *Ιωάννην*» κλπ. Μᾶς λέει δηλαδὴ ὅτι αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ θὰ διαβάσῃ τώρα εἶναι ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ ἔγραψε ὁ Μᾶρκος ἢ ὁ Λουκᾶς ἢ ὁ Ματθαῖος ἢ ὁ *Ιωάννης*. Κάθε χριστιανὸς ἀκούοντας μὲ πρ-

σοχὴ τὸ Εὐαγγέλιο φωτίζεται καὶ γίνεται ἄνθρωπος τοῦ Χρι-
στοῦ. Γι' αὐτὸ εἶγαι ἀνάγκη νὰ προσέχωμε πολὺ τὴν ὥρα που
διαβάζεται τὸ Εὐαγγέλιο. Εἶναι στιγμὴ ἄγια. Ἀπὸ τὸ Εὐαγ-
γέλιο κάθε ἄνθρωπος θὰ διδαχθῇ πολλὰ καλὰ πράγματα. Ἄν
κάμη δὲ ὅσα διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιο, τότε θὰ γίνῃ καὶ καλὸς
ἄνθρωπος στὴ ζωὴ αὐτὴ καὶ θὰ περάσῃ εύτυχισμένα, καὶ στὴν
ἄλλη ζωὴ, τὴν αἰώνια, θὰ εἶναι κοντά στὸ Χριστό.

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ

(Λουκᾶ ζ'. 11-16)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἑκείνῳ ἐπορεύετο δὲ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναῖν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἵκανοι καὶ ὅχλος πολὺς. Ὡς δὲ ἦγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδού ἔξεκομίζετο τεθνηκώς, υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ αὕτη ἦν χήρα· καὶ ὅχλος τῆς πόλεως ἵκανδε σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν δὲ ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ. Μὴ κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν δὲ νεκρὸς καὶ ἥρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβε δὲ φόβος ἄπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο δὲ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων.

Συνεπορεύοντο αὐτῷ = περπατοῦσαν μαζί του. — ὅχλος = κόσμος. — Ὡς δὲ ἦγγισε = μόλις πλησίασε. — ἔξεκομίζετο τεθνηκώς = κηδευόταν ἔνας πεθαμένος. — ἵκανες = ἀρκετός. — Καὶ προσελθὼν = καὶ ἀφοῦ ἦλθε κοντά. — ἤψατο τῆς σοροῦ = ἀγγίξε τὸν νεκροκράββατο. — ἔστησαν = σταμάτησαν. — ἐγέρθητι = σήκω. — ἥρξατο λαλεῖν = ἀρχίσε νὰ μιλᾶς. — Ἐλαβε δὲ φόβος ἄπαντας = φοβήθηκαν δλοι. — ἐγήγερται = παρουσιάσθηκε. — ἐπεσκέψατο = λυπήθηκε.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ μᾶς περιγράφει ἔνα θαῦμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ πήγαινε δὲ Ἰησοῦς σὲ μιὰ πόλη, ποὺ λεγόταν Ναῖν. Μαζί του περπατοῦσαν οἱ μαθηταὶ του καὶ πολὺς κόσμος. Μόλις πλησίασε στὴν πόρτα τῆς πόλης κηδευόταν ἔνας πεθαμένος, μονογενῆς γιός τῆς μητέρας του, ἡ δποία ἦταν χήρα. Καὶ μαζὶ ἦταν πολὺς κόσμος ἀπὸ τὴν πόλη. Ἀμα τὴν εἶδε δὲ Χριστός, τὴ σπλαγχνίσθηκε καὶ τῆς εἶπε· Μὴν κλαῖς. Καὶ ἀφοῦ

πήγε κοντά ἄγγιξε τὸ νεκροκράββατο. Αὐτοὶ ποὺ τὸ βάσταγαν σταμάτησαν. Ὁ Χριστός εἶπε στὸ νεκρό : Νεανίσκε, σοῦ λέγω σήκω. Καὶ ὁ νεκρός σηκώθηκε καὶ ἅρχισε νὰ μιλῇ. Ὁ Χριστός τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἔδωσε στὴ μητέρα του. "Ολοὶ φοβήθηκαν καὶ ἐδόξαζαν τὸ Θεόν καὶ ἔλεγαν ὅτι μεγάλος προφήτης παρουσιάσθηκε σὲ μᾶς καὶ ὅτι ὁ Θεός λυπήθηκε τὸ λαό του.

Διδασκαλία

Ὁ Χριστός εἶδε νὰ βγαίνῃ ἔνας νεκρός. Πολὺς κόσμος. Κοντὰ στὸ νεκροκράββατο ἥμητέρα του κτυπίσταν, τραβοῦσε τὰ μαλλιά της, ἔκλαιγε. Δὲν εἶχε ἄλλο παιδί. Τὸ κακὸ ποὺ εἶχε πάθει ἦταν μεγάλο. Κόσμος πολὺς συνάδευε τὴν κηδεία γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὴν χήρα. Τὶ παρηγοριά νὰ τῆς δώσῃ. Αὐτὴ ἔχασε τὸ μονάκριβο παιδί της, τὸ στήριγμα τῶν γηρατειῶν της. Ὁ Χριστός τὴν λυπήθηκε, γιατὶ πάντα λυπεῖται τοὺς δυστυχισμένους. Θέλησε νὰ τὴν βοηθήσῃ, γιατὶ πάντα βοηθάει τὴν δυστυχία. Καὶ τὴν βοήθησε. Τῆς ἔκαμε ἔνα μεγάλο καλό, τῆς ἀναστησε τὸ παιδί της. Γέμισε ἡ γυναίκα αὐτὴ ἀπὸ χαρά. Δὲν ἤθελε μεγαλύτερο καλό. Ὁ Χριστός θέλει δῆλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουν χαρά. Μά πῶς μπόρεσε ν' ἀναστήσῃ τὸ νεκρό αὐτὸ παιδί; Μπόρεσε, γιατὶ ὁ Θεός εἶναι παντοδύναμος. Μπορεῖ νὰ κάνῃ πράγματα ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὰ κάμουν οἱ ἄνθρωποι. Κάνει θαύματα.

Συμπέρασμα

Νὰ λυπώμαστε τοὺς δυστυχισμένους. Νὰ τοὺς βοηθοῦμε στὴ δυστυχία τους μὲ δποιο τρόπο μποροῦμε. Νὰ θέλωμε νὰ εἶναι δῆλοι οἱ ἄνθρωποι χαρούμενοι. Νὰ λυπώμαστε μαζὶ μὲ ἔκεινους ποὺ ἔχουν λύπη καὶ νὰ χαιρώμαστε μαζὶ μὲ ἔκεινους ποὺ ἔχουν χαρά. Αὐτὴ τὴν ἐντολὴ μᾶς ἔδωκε ὁ Χριστός μας: «Κλαίει μετὰ κλαιόντων καὶ χαῖρε μετὰ χαιρόντων».

Ἐργασίες

Νὰ μᾶς πῆτε ἔνα περιστατικὸ τῆς ζωῆς σας, ποὺ συμπονέσατε ἔνα δυστυχισμένο.

Νὰ σκεφθῆτε καὶ νὰ βρήτε περιστατικά, ποὺ θὰ δείξετε συμπόνια στὴ δυστυχία.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ (Λουκ. η'. 5—15)

Κεέμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὁ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ

ούρανοῦ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ φυὲν ἔξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ίκμάδα· καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; ·Ο δὲ εἶπεν· Υμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν· Ἐστι δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἴτα ἔρχεται ὁ Διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύοντες σωθῶσιν· οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἵ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται· τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι· τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοι εἰσὶν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἔφωνε· ὁ ἔχων δύτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἐξῆλθεν=ἔβγηκε.—τοῦ σπείραι=γιὰ νὰ σπείρῃ.—καὶ φυὲν=ἀφοῦ ἔφύτρωσε.—ἰκμάδα=ύγρασία.—συμφυεῖσαι=ἀφοῦ ἔφύτρωσαν μαζί.—Τίς εἴη=τί εἰναι.—ὑμῖν δέδοται γνῶναι=σὲ σᾶς ἔχει δοθῆ νὰ γνωρίσετε.—μὴ συνιῶσιν=νὰ μὴ καταλαβαίνουν.—αἴρει=σηκώνει.—οἱ=οἱ δοποῖοι.—ἀφίστανται=ἀπομακρύνονται.—μεριμνῶν = φροντίδων. — οὐ τελεσφοροῦσι=δὲν φέρνουν καρπόν. — ὕτα=αὐτιά. — ἀκουέτω=ἄς ἀκούη.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Πολλὲς φορὲς δὲ Χριστὸς ἔκανε τὴ διδασκαλία του παρουσιάζοντας διάφορα παραδείγματα ἀπὸ τὴ ζωή. Αὐτὸ λέγεται παραβολή. Μιὰ ἀπὸ τίς παραβολὲς εἶναι κι αὕτη. Εἶπε λοιπὸν δὲ Χριστὸς αὕτη τὴν παραβολή. Ἐβγῆκε ἔνας ἄνθρωπος νὰ σπείρῃ τὸ σπόρο στὸ χωράφι του. Ἐκεῖ ποὺ ἔσπερνε πετώντας τοὺς σπόρους στὸ χωράφι, ἔνας σπόρος ἔπεσε κοντὰ στὸ δρόμο καὶ περνώντας οἱ διαβάτες τὸν καταπάτησαν καὶ τὰ πουλιά τὸν

έφαγαν. 'Ο αλλος σπόρος ἔπεσε ἐπάνω σὲ μιὰ πέτρα καὶ ἐφύτρωσε, ἀλλὰ ἀμέσως ξεράθηκε, γιατὶ δὲν εἶχε ύγρασία. "Ἐνας ἄλλος ἔπεσε μέσα στ' ἀγκάθια. Τὰ ἀγκάθια δμως ἀφοῦ ἐφύτρωσαν μαζὶ καὶ μεγάλωσαν, ἔπινξαν τὸ φυτὸ τοῦ σπόρου. Καὶ ἔνας ἄλλος ἔπεσε σὲ καλὴ γῆ μὲν καλὸ χῶμα καὶ ἐφύτρωσε καλὰ καὶ μεγάλωσε καὶ ἔφερε καρπὸ ἑκατὸ φορὲς περισσότερο. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἄκουσαν τὴν παραβολὴν αὐτήν, ρωτοῦσαν τὸ Χριστὸν καὶ ἔλεγαν: Τί εἶναι ἡ παραβολὴ αὐτή; 'Ο Χριστὸς τοὺς εἶπε: Σὲ σᾶς ἔχει δοθῆ τὸ δικαίωμα νὰ γνωρίζετε τὰ μυστικὰ τοῦ Θεοῦ, εἰς τοὺς ἄλλους δὲ ἀνθρώπους νὰ τ' ἀκοῦνε σὲ παραβολές καὶ ὅποιοι δὲν καταλαβαίνουν ἀς ἔλθουν νὰ μὲ ἐρωτήσουν.

Αὐτὴ δὲ ἡ παραβολὴ λέγει τὸ ἔξῆς: 'Ο σπόρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. 'Ο σπόρος ποὺ ἔπεσε στὸ δρόμο εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ἀνθρώποι ποὺ ἀκοῦνε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἔρχεται κατόπιν ὁ πειρασμός, ὁ δόποιος, μὲ διάφορες ἀμαρτίες ποὺ τοὺς σπρώχνει νὰ κάμουν, τοὺς καταφέρνει νὰ ξεχάσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ σωθοῦν καὶ γίνουν καλοὶ ἀνθρώποι. 'Εκεῖνος ποὺ ἔπεσε πάνω στὴν πέτρα εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἀκοῦνε καὶ δέχονται τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ μὲ χαρά, ἀλλὰ δὲν ριζώνει μέσα στὴ ψυχὴ τους, γιατὶ δὲν ἄνοιξαν τὴν καρδιὰ τους μὲ προθυμία. Γι' αὐτὸ στὴν παραμικρὴ στενοχώρια ξεχνοῦν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπομακρύνονται, φεύγουν ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. 'Εκεῖνος ποὺ ἔπεσε στ' ἀγκάθια εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἄκουσαν προσωρινὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. 'Αλλὰ οἱ φροντίδες τῆς ζωῆς, ἡ πλούτομανία καὶ τὰ γλέντια τῆς ζωῆς, τοὺς ἔκαμαν νὰ ξεχάσουν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Προτίμησαν τὶς διασκεδάσεις τῆς ζωῆς καὶ πήγαν χαμένοι. 'Εκεῖνος δμως ποὺ ἔπεσε στὸ καλὸ χῶμα εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἄκουσαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκράτησαν αὐτὸν, καὶ γι' αὐτὸ ἔκαρποφόρησε, γιατὶ ἔχουν ύπομονὴ καὶ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό. Αὕτα ἔλεγε ὁ Χριστός. "Οποιος ἔχει αὐτιὰ γιὰ ν' ἀκούῃ, ἀς ἀκούσῃ τὰ ἄγια αὐτὰ λόγια.

Διδασκαλία

Θαυμάσιο παράδειγμα βρήκε ὁ Χριστὸς γιὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὅλοι κάνομε τὸ Χριστιανό, ἀλλὰ λίγοι εἶναι πραγματικὰ Χριστιανοί. Πολλοὶ διαβάζομε τὸ Εὐαγγέλιο καὶ βλέπουμε μέσα σ' αὐτὸ τί ζητεῖ ἀπὸ μᾶς ὁ Χριστός, γιὰ νὰ εἴμαστε πραγματικὰ παιδιά του. "Ολοι πάμε

στὴν Ἐκκλησία καὶ ἀκοῦμε τὰ κηρύγματα. Λίγοι ὅμως κάνομε ὅ,τι διαβάζομε καὶ ὅ,τι ἀκοῦμε. Τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ δὲν βρίσκουν παντοῦ καλὴ γῆ γιὰ νὰ καρποφορήσουν. Ἀλλοῦ βρίσκουν δρόμο, ὅπως λέει στὴν παραβολὴ του, καὶ χάνονται, ἀλλοῦ πέτρα καὶ δὲν φυτρώνουν, ἀλλοῦ ἀγκάθια καὶ πνίγονται. Μήπως δὲν ὑπάρχουν ἀνθρωποι χριστιανοί, οἱ δοποῖοι στὸ παραμικρὸ ἀτύχημα λησμονοῦν τὸ Θεό; Μήπως δὲν ὑπάρχουν χριστιανοὶ ποὺ πνίγονται μέσα στὶς ἀμαρτίες καὶ στὶς ἀσωτίες καὶ ζεχνοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Μήπως δὲν ὑπάρχουν χριστιανοὶ ποὺ οἱ ἔγνοιες τῆς ζωῆς δὲν τοὺς ἀφήνουν νὰ σκεφθοῦν τὸ Θεό; "Υπάρχουν ὅμως καὶ ἀνθρωποι ποὺ δλες τὶς φουρτοῦνες τῆς ζωῆς τὶς δέχονται μὲν ὑπομονή, ποὺ φεύγουν μακριὰ ἀπὸ κάθε κακό, ἀπὸ κάθε ἀμαρτία, ποὺ σκέπτονται μόνο τὸ Θεό, ποὺ σ' αὐτὸν καταφεύγουν, ποὺ αὐτὸν παρακαλοῦν μὲ τὴν προσευχὴ τους, ποὺ μόνο τὸ θέλημά του κάνουν. "Η ἐπιθυμία τους εἶναι νὰ κάνουν πάντα τὸ καλό, γιὰ νὰ εἶναι πάντα κοντὰ στὸ Χριστό. Αὐτοὶ εἶναι οἱ πραγματικοὶ χριστιανοί, αὐτὰ εἶναι τὰ πραγματικὰ παιδιὰ τοῦ Χριστοῦ. "Ας ἀνοιξωμε καλὰ τ' αὐτιά μας καὶ ἀς ἀκούσωμε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς εἶναι ἡ ζωὴ μας, αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ἀγάπη μας. "Ας γίνωμε ὅλοι ἡ γῆ ἡ καλὴ.

Συμπέρασμα

"Ολοι πρέπει ὅχι μόνο ν' ἀκοῦμε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, ὅχι μόνο νὰ λέμε πῶς εἰμαστε χριστιανοί, ἀλλὰ νὰ κάνωμε ὅ,τι λέγει ὁ Χριστός. Νὰ κάνωμε πάντα καλὲς πράξεις καὶ ν' ἀποφεύγωμε τὰ κακά. "Ετσι λέει καὶ ὁ Χριστός: «Οὐ μὴν ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός». Δηλαδή: Καλὸς χριστιανὸς δὲν εἶναι ἔκεινος ποὺ λέγει πῶς εἶναι χριστιανός, ἀλλὰ ἔκεινος ποὺ κάνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ κάνει καλὰ ἔργα. Αὐτὸς θὰ ζήσῃ εὐτυχισμένος σ' αὐτὴ τὴν ζωή, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀλλη ζωὴ θὰ εἶναι κοντὰ στὸ Χριστό.

Ἐργασίες

Κάθε παιδὶ νὰ ἔξετάσῃ καλὰ τὸν ἔαυτό του γιὰ νὰ ιδῇ σὲ ποιὸ είδος ἀνθρώπων ἀνήκει. Μήπως εἶναι ὁ δρόμος; Μήπως εἶναι ἡ πέτρα; Μήπως εἶναι τ' ἀγκάθια; "Ας φροντίσῃ ὅμως νὰ γίνη ἀγαθὴ γῆ. "Ας ἀκούῃ μὲ προσοχὴ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ καὶ τὶς καλὲς συμβουλὲς τῶν γονέων καὶ τῶν δασκάλων του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Λουκᾶ ιστ'. 19—31)

Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος: "Ανθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εύφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς

Πτωχός δέ τις ἦν, δύνοματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν· χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἔρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ Ἀδῃ ἐπάρας τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὅρᾳ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσαν μου, ὅτι ὁδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου καὶ Λάζαρος ὅμοιώς τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὁδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, Πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἴκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γάρ πέντε ὀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς Προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δέ εἶπεν· Οὐχί, Πάτερ Ἀβραάμ. Ἄλλ· ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἐνεδιδύσκετο=ἐνδυόταν.— πωρφύρα=φόρεμα κόκκινο μεγάλης ἀξίας.— βύσσον=πολύτιμον ὄφασμα γιὰ ἐσώρουχα.— ἐβέβλητο=καθόταν χάμω.— πυλῶνα=μεγάλην θύραν.— ἡλκωμένος=γεμάτος πληγές.— ἀπέλειχον=ἔγλειφαν.— Ἐλκη=πληγές.— ἐγένετο δε=δταν δέ.— ἀπενεχθῆναι=νὰ ὀδηγηθῇ.— κόλπον τοῦ Ἀβραάμ=παράδεισον.— ἐπάρας=σηκώσας.— ὅρᾳ=βλέπει.— καταψύξῃ=δροσίσῃ.— ὅτι ὁδυνῶμαι=γιατὶ ὑποφέρω.— μνήσθητι=θυμήσου.— παρακαλεῖται=παρηγορεῖται.— ἐπὶ πᾶσι τούτοις=κοντὰ σ' αὐτά.— ἐστήρικται=ὑπάρχει.— ὑμῶν=ἐσαῖς.— ἐνθεν=ἀπ' ἐδῶ.— ἐκεῖθεν=ἀπ' ἐκεῖ.— διαπερῶσιν=περγοῦν.— ἐρωτῶ=παρακαλῶ.— διαμαρτύρηται αὐτοῖς=μαρτυρήσῃ σ' αὐτούς.— ἀκουσάτωσαν=ἄς ἀκούσουν.— πεισθήσονται=θὰ πεισθοῦν.

•Εξήγηση του Εὐαγγελίου

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ δεῖναι μία παραβολή, πού εἶπεν ὁ Χριστός. "Ἐνας ἄνθρωπος ἦταν πλούσιος καὶ ἐνδυόταν μὲ πορφύραν καὶ βύσσον, δηλαδὴ μὲ φορέματα μεγάλης ἀξίας. Τέτοια φορέματα φοροῦσαν οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ πολλοὶ πλούσιοι. Καὶ κάθε μέρα περνοῦσε λαμπρὰ καὶ εὐχαριστημένα. "Ἐνας δὲ πτωχός, ὀνομαζόμενος Λάζαρος, καθόταν χάμω στὴ μεγάλη πόρτα τοῦ πλούσιου γεμάτος πληγές. Ἐκεῖ προσπαθοῦσε νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰ ψίχουλα ποὺ ἔπεφταν ἀπὸ τὸ τίναγμα τοῦ τραπεζομάνδηλου τοῦ πλούσιου. Τὰ γύρω σκυλιά ἔρχονταν ἔκει καὶ τοῦ ἔγλειφαν τὶς πληγές, γιὰ νὰ τοῦ γλυκάνουν τοὺς πόνους. "Οταν ἀπέθανε ὁ φτωχός οἱ ἄγγελοι πήραν τὴν ψυχὴν του καὶ τὴν ἔφεραν στοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, στὸν Παράδεισο. "Οταν ἀπέθανεν ὁ πλούσιος θάφτηκε... Χάθηκε. Πῆγε στὴν κόλαση. Ἐκεῖ, μέσα στὰ βάσανα τῆς κόλασης, σήκωσε τὰ μάτια του καὶ εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ κοντά του τὸ Λάζαρο. Καὶ φώναξε δυνατά καὶ εἶπε: Πατέρα Ἀβραάμ, ἐλέησέ με καὶ στεῖλε τὸ Λάζαρο γιὰ νὰ βρέξῃ τὸ δάκτυλό του στὸ νερό καὶ δροσίσῃ τὴ γλώσσα μου, γιατὶ ύποφέρω μέσα σ' αὐτὴ τὴ φωτιά. Εἶπε δὲ ὁ Ἀβραάμ: Παιδί μου, θυμήσου δτὶ στὴ ζωὴ σου ἀπόλαυσες ὅλα τὰ καλά, ἐνῶ δὲ Λάζαρος ὅλα τὰ κακά. Τώρα αὐτὸς παρηγοριέται, σὺ δὲ ύποφέρεις. Καὶ κοντά σ' αὐτά, μεταξύ μας ύπάρχει ἔνα μεγάλο χάσμα γιὰ νὰ μὴ μποροῦν δσοι θέλουν νὰ διαβοῦν ἀπὸ ἔδω σὲ σᾶς, οὔτε ἀπὸ ἔκει σὲ μᾶς νὰ περάσουν. Εἶπε τότε ὁ πλούσιος: Σὲ παρακαλῶ, Πατέρα, νὰ στείλης τὸ Λάζαρο στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου· ἔχω πέντε ἀδέλφια. Νὰ πάν νὰ τοὺς μαρτυρήσῃ τὶ ύποφέρω γιὰ νὰ μὴν ἔλθουν καὶ ἔκεινοι στὸ τόπον αὐτό, ποὺ εἶναι γεμάτος βάσανα, στὴν Κόλαση. Ὁ Ἀβραάμ λέει σ' αὐτόν: "Ἐχοὺν τὰ βιβλία τοῦ Μωϋσῆ καὶ τῶν Προφητῶν. "Ἄς ἀκούσουν αὐτά. "Ἄς κάμουν δὲ, τι λένε τὰ βιβλία αὐτά. Ὁ πλούσιος εἶπε: "Οχι, Πατέρα Ἀβραάμ. Ἐάν ἔνας ἀπὸ τοὺς νεκροὺς πάη σ' αὐτοὺς θὰ μετανοήσουν. Ὁ Ἀβραάμ τοῦ λέγει: "Ἐάν δὲν ἀκοῦνε τὸ Μωυσῆ καὶ τοὺς Προφήτες, οὔτε ἔάν ἔνας νεκρὸς ἀναστηθῇ θὰ πεισθοῦν.

Διδασκαλία

"Εξοχη ἡ παραβολὴ αὐτὴ. Εἰναι παρμένη ἀπὸ τὴ ζωὴ, καὶ γι' αὐτὸ τὴν καταλαβαίνουν οἱ ἄνθρωποι καλύτερα. Στὴ ζωὴ δύο ἄνθρωποι,

Ἐνας πλούσιος ποὺ περνοῦσε πολὺ πλούσια, καὶ ἐφρόντιζε μόνο για τὸν ἑαυτό του, καὶ ἔας φτωχός, ποὺ δὲν είχε τίποτε, πεινασμένος καὶ γυμνός καὶ γεμάτος πληγές. Πήγαινε στὴν πόρτα τοῦ πλούσιου γιὰ νὰ φάῃ κανένα ψίχουλο. Ὁ πλούσιος τὸν ἔβλεπε, ἀλλὰ δὲν ἔδινε προσοχή, δὲν τὸν λυπόταν. Αὐτὸς κοίταζε μόνο τὴ δική του ζωή. Οἱ ἄνθρωποι δὲν τὸν πρόσεχαν τὸν φτωχό. Οἱ σκύλοι τὸν λυπήθηκαν καὶ ἔγλειφαν τὶς πληγές του, γιὰ νὰ τοῦ γλυκάνουν τὸν πόνο. Ἐτοι περνοῦσε ἡ πρόσκαιρη αὐτὴ ζωή. Ἡρθε ὅμως ἡ ὥρα ποὺ πέθαναν κι οἱ δυό. Ἐδῶ τώρα στὴν αἰώνια ζωὴ ἀλλάζει ἡ θέση τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων. Ὁ φτωχός Λάζαρος δόηγείται ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους στὸν Παράδεισο, κοντά στὸν ἄγιο ἄνθρωπο, τὸν Ἀβραάμ, καὶ ἔκει περνᾶ ἔξοχα. Ἀπολαμβάνει κάθε χαρὰ καὶ εὐχαρίστηση. Ὁ πλούσιος ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Κανεὶς ἄγγελος δὲν πάει κρυντά. Μόνον δὲ Σατανᾶς τὸν παίρνει καὶ τὸν δόηγει στὴν Κόλαση, μέσα στὰ βάσανα. Καίεται ἔκει. Ὅποφέρει. Ζητεῖ νὰ πάῃ δὲ Λάζαρος νὰ τοῦ δροσίσῃ τὴ γλῶσσα μὲ λίγο νερό. Ποῦ είναι τὰ γλέντια του καὶ τὰ πολλὰ φαγητά; Τίποιε. Πεινᾶ, βασανίζεται, καίεται καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸ Λάζαρο λίγο νερὸ νὰ δροσισθῇ. Ταλαιπωρε πλούσιε, γιὰ θυμήσου πῶς ζοῦσες καὶ δὲν σκεφτόσουν ποτὲ τοὺς φτωχούς ποὺ πεινοῦσαν. Δὲν σκέφθηκες ποτὲ στὴ ζωὴ σου δτι θὰ πεθάνης. Δὲν σκέφθηκες ποτὲ στὴ ζωὴ σου δτι είχες ύποχρέωσῃ νὰ βοηθῆς τοὺς φτωχούς. Γι' αὐτὸ σοῦ ἔδωκε δὲ Θεός τὰ πλούτη. Νόμιζες ποὺ θὰ ζήσης αἰώνια. Δὲν ήξερες δτι ἡ ἀσπλαχνία σου θὰ πληρωνόταν κάποτε μὲ τὴν αἰώνια κόλαση. Γιατί δὲν ἄκουες τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔλεγαν: «Βοηθεῖτε τοὺς πιωχούς». Αὐτὴ είναι δι τύχη ὅλων τῶν ἀσπλαχνῶν ἀνθρώπων. Αἰώνια κόλαση τοὺς περιμένει. Ἀς μὴ λησμονήσωμε ποτὲ στὴ ζωὴ μας τὶς φωνὲς τοῦ πόνου καὶ τῶν βασάνων τοῦ πλούσιου.—«Πάτερ Ἀβραάμ, καίομαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτη... Νὰ καταψύξῃ τὴν γλῶσσαν μου δτι δύνωμαι». Μετά τὸ θάνατο δὲν ὑπάρχει μετάνοια.

Συμπέρασμα

“Οταν ἔχωμε χρήματα, δταν ἔχωμε καλὰ φαγητά, δταν ἔχωμε πολλὰ ροῦχα, δταν ζοῦμε εύτυχισμένοι, ἔας μὴ λησμονᾶμε δτι ύπάρχουν γύρω μας φτωχοί, δυστυχισμένοι, γυμνοί, νηστικοί. Ἀς τρέχωμε πάντα νὰ τοὺς βοηθήσωμε. Λίγα χρήματα, λίγο φαγητό, ἔνα ροῦχο ἔνα γλυκό λόγιο μποροῦμε νὰ δώσωμε καὶ ἀπὸ τὸ λίγο ἀκόμη ποὺ ἔχομε. Παιδιά μὴν ξεχνάτε ποτὲ νὰ βοηθήτε τὰ φτωχά παιδιά, τοὺς φτωχούς συμμαθητές σας. Μὲ τὴ βοήθεια αὐτὴ θὰ κερδίσετε τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἐχετε πάντα στὸ νοῦ σας τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ «τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος, ἔσται δι κρίσις ἀνίλεως».

Ἐργασίες

Γράψτε σ' ἔνα χαρτὶ τὴν ἐλεημοσύνη ποὺ ἐκάματε τὴν περασμένη ἔβδομάδα. Βρήτε περιστατικά, ποὺ θὰ δείξετε πῶς δὲν είσθε σὰν τὸν πλούσιο τοῦ Εὐαγγελίου.

Σκεψθῆτε καλὰ καὶ ἔχετε πάντα στὸ νοῦ σας τὴν θέσην τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ σ' αὐτὴ τῇ ζωῇ καὶ τῇ θέσῃ τους στὴν ἄλλη ζωὴ τὴν αἰώνια.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ
(Λουκᾶ η'. 27—30)

Ικείμενο

Τῷ καιρῷ ἑκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, δος εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἵκανων, καὶ ἴματιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, κοὶ ἐν οἴκις οὐκ ἔμενεν ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἔμοι καὶ σοὶ, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ μὲ βασανίσῃς. Παρήγγειλε γάρ τῷ Πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλάσυς δὲ χρόνους συνηρπάκει αὐτὸν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἔρημους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοι ἐστὶν ὅνομα; Οὐ δὲ εἶπε· Λεγεών· δτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἡν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἵκανων βοσκομένων ἐν τῷ ὅρει· καὶ παρεκάλει αὐτόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἑκείνους εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· ἐξῆλθον δὲ ἵδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἥλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἀνθρωπὸν, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἴματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. Καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν ἀπὸ τὸ πλήθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν δτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβάς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὑπόστρεψε εἰς τὸν οἶκον σου καὶ διηγοῦ δσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων δσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ὄς=δ ὁποῖος.—ἐκ χρόνων ίκανῶν=ἀπὸ πολλὰ χρόνια.—ἰμάτιον=φόρεμα.—τί ἐμοὶ καὶ σοί ;=Ποιά σχέση ὑπάρχει μεταξύ μας ;—δέομαι σου=σὲ παρακαλῶ.—συνηρπάκει=εἶχε πιάσει.—πέδαις=μὲ σι—δερένια δεσμά στὰ πόδια.— διαρρήσων=σπάζοντας.— ἡλαύνετο=ἔφερετο.— λεγεάν=πλῆθος.— ἄβυσσον=κόλασιν.— ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἔξεληλύθει=ἀπὸ τὸν ὅποιον εἶχαν βγῆ τὰ δαιμόνια.— ἴματισμένων=ἔνδυμένον.— σωφρονεῦντα=ἥσυχον καὶ μυαλωμένον.— ἥρωτησαν=παρακάλεσαν.— ἀπαν τὸ πλῆθος=ὅλος ὁ λαός.— σὺν αὐτῷ εἶναι=νὰ μείνῃ μαζί του.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ μᾶς περιγράφει ἐνα θαῦμα ποὺ ἔκαμε ὁ Χριστὸς στὴν πόλη τῶν Γαδαρηνῶν, στὰ Γάδαρα. Τὰ Γάδαρα εἶναι μιὰ πόλη ποὺ βρίσκεται κοντά στὴ λίμνη τῆς Γεννησαρέτ. Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἐνῷ ἐρχόταν ὁ Ἰησοῦς στὴν πόλη τῶν Γαδαρηνῶν τὸν συνήντησε ἐνας ἄνδρας Γαδαρηνός, ὁ ὅποιος ἦταν δαιμονισμένος ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Ἡταν δὲ πολὺ δαιμονισμένος, γι' αὐτὸ γύριζε γυμνός. Σὲ σπίτι δὲν καθόταν, ἀλλὰ στὰ μνήματα, μέσα δηλαδὴ σὲ λάκκους καὶ σὲ σπηλιές. "Οταν εἶδε τὸν Ἰησοῦν πῆγε κοντά του καὶ ἀρχισε νὰ φωνάζη μὲ μεγάλες φωνές. Ἐφώναζε ἐννοεῖται τὸ δαιμόνιο, τὸ ὅποιο γνώρισε τὸ Χριστὸ καὶ ἤξερε δτι ὁ Χριστὸς σὰν Θεός μποροῦσε νὰ τὸ βασανίσῃ. "Ελεγε δὲ στὸ Χριστό : Τί σχέση ὑπάρχει μεταξύ μας, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου ; Σὲ παρακαλῶ, μὴ μὲ βασανίσης. Τὸ δαιμόνιο ἀναγνώρισε τὴ δύναμη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς λυπήθηκε τὸν ἄνθρωπο καὶ ἐσκόπευε νὰ παραγγείλη στὸ δαιμόνιο νὰ βγῆ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, γιατὶ πολλὰ χρόνια τὸν εἶχε πιάσει καὶ γι' αὐτὸ ἦταν δεμένος μὲ ἀλυσίδες καὶ εἶχε στὰ πόδια σιδερένια δεσμά. Πολλὲς φορὲς ὅμως ἔσπαζε τὰ δεσμά του καὶ ὠδηγόταν ἀπὸ τὸ δαιμόνιο στὶς ἐρημιές. Ὁ Ἰησοῦς τότε ρώτησε τὸ δαιμόνιο : Ποιὸ εἶναι τὸ ὅνομά σου ; Ἐκεῖνο ἀπήντησε : «Λεγεάν», δηλαδὴ πολλὰ δαιμόνια εἶχε, καὶ παρακαλοῦσαν τὸ Χριστὸ νὰ μὴ διατάξῃ νὰ φύγουν γιὰ τὴν κόλαση, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ μποῦν στοὺς χοίρους, ποὺ ἔβοσκαν ἀρκετοὶ ἐκεῖ στὸ βουνό. Ὁ Χριστὸς τοὺς τὸ ἐπέτρεψε. Τὰ δαιμόνια τότε βγῆκαν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ μπήκαν στοὺς χοίρους. Τὸ κοπάδι τῶν χοίρων δαιμονίσθηκε καὶ ἔπεσε σὰν τρελλὸ ἀπὸ τὸν κρημνὸ στὴ λίμνη καὶ πνίγηκε. Ἐκεῖνοι ποὺ

έβοσκαν εἶδαν τὸ τί γίνηκε καὶ ἔφυγαν. Πήγαν στὴν πόλη καὶ στὰ χωράφια καὶ εἶπαν δὲ τι γίνηκε. Οἱ ἄνθρωποι ἔτρεξαν νὰ ίδοῦν τί συνέβη καὶ ἤλθαν στὸν Ἰησοῦν. Ἐκεῖ βρῆκαν τὸν δαιμονισμένο νὰ κάθεται ἡσυχος, ντυμένος καὶ καλὰ στὰ μυαλά του στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦν καὶ φοβήθηκαν. Ἐκεῖνοι δὲ ποὺ εἶχαν ίδῃ τί εἶχε συμβῇ εἶπαν στοὺς ἄλλους πῶς σώθηκε δὲ δαιμονισμένος. "Ολος δὲ ὁ λαὸς τῶν Γαδαρηνῶν παρακαλοῦσαν τὸ Χριστὸν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πόλην τους, γιατὶ πολὺ φοβήθηκαν. 'Ο Ἰησοῦς μπῆκε τότε σ' ἐνα πλοῖο καὶ ἔφυγε. 'Ο δαιμονισμένος, ἡσυχος πλέον, παρακαλοῦσε τὸ Χριστὸν νὰ μείνῃ κοντά του. 'Ο Ἰησοῦς δύμας τοῦ εἶπε: Πήγαινε στὸ σπίτι σου, τώρα εἶσαι καλά, καὶ πές στοὺς ἀνθρώπους δσα σοῦ ἔκαμεν δὲ Θεός. 'Ο ἄνθρωπος ἔφυγε καὶ ἔλεγε παντοῦ δσα τοῦ ἔκαμεν δὲ Ἰησοῦς.

Διδασκαλία

Μπροστά στὸ Χριστὸν ἔνας τρελλός. Εἶχε δαιμόνια. Φαίνεται δὲ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε πολλὲς ἀμαρτίες καὶ γι' αὐτὸν τὸν εἶχε κυριεύσει δὲ δαιμόνιας. Ἡ κατάστασή του ἦτο βαρειά, γιατὶ γύριζε γυμνὸς στὰ βουνά. Εἶδε τὸν Ἰησοῦν, κατάλαβε δὲ τι αὐτὸς εἶχε τὴν δύναμη νὰ τὸν γιατρέψῃ. Ἐτρεξε καὶ ἔπεσε στὰ πόδια του. 'Ο δαιμόνιας δύμας, ποὺ εἶχε κυριεύσει τὸν ἄνθρωπο, γνώρισε τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ κατάλαβε τί τὸν περίμενε. 'Ο Χριστὸς θά τὸν ἔδιωχνε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Γ' αὐτὸν παρακάλεσε αὐτὸν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ μπῇ στὸ κοπάδι ἀπὸ γουρούνια. Καὶ τὸν ἀφησε δὲ οὐ Χριστός. Ἀλλὰ τὰ δαιμόνια μαζὶ μὲ τὰ γουρούνια ἔπεσαν στὴ λίμνη. 'Ο ἄνθρωπος γίνηκε καλά. Τώρα ποὺ ἤλθε στὰ καλά του κάθησε κοντά στὸ Χριστὸν ἡσυχος καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ μείνῃ ἔκει. Φοβόταν δὲ δυστυχῆς μὴ τυχὸν ξαναπάθη τὰ ίδια. 'Ο Χριστὸς δύμας τὸν ἡσύχασε. Οἱ Γαδαρηνοὶ εἶδαν τί καλὸ ἔκαμε στὸν ἄρρωστο καὶ ἀντὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ μείνῃ κοντά τους, τὸν ἔδιωχναν ἀπὸ τὸν τόπο τους. Τί κουτοὶ καὶ ἀμαρτωλοὶ ἄνθρωποι! Οἱ ἀμαρτίες τους δὲν τοὺς ἀφηναν νὰ σκεφθοῦν καλά. 'Ηθελαν νὰ τοὺς ἔχουν μακριά ἀπὸ τὸ Σωτῆρα Χριστό. 'Ο Χριστὸς γνώριζε τὴν κακὴν ψυχὴ τους, τὸ ἀμαρτωλὸ μυαλό τους καὶ τοὺς τιμώρησε δείχνοντάς τους δὲ τι πρέπει νὰ ὑπακούουν στοὺς νόμους τῆς θρησκείας τους. "Ολο ἔκεινο τὸ μεγάλο κοπάδι ἀπὸ τὰ γουρούνια, ποὺ ἀνήκε στὸ χωριό, χάθηκε. Μεγάλη ζημία γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἔπερπε νὰ τιμωρηθοῦν. 'Ο νόμος ἀπαγόρευε νὰ τρέφουν γουρούνια. Αὐτοὶ δύμας κρυφὰ ἔτρεφαν πολλά: Νὰ λοιπὸν ποὺ τιμωροῦνται γιὰ τὴν παρανομία τους. 'Ανθρωπε, γνώριζε δὲ τὶ ἡ ἀμαρτία εἰναι κακὸ πρᾶγμα καὶ τιμωρεῖται. 'Η ἀμαρτία καὶ δλες οἱ κακὲς πράξεις εἰναι ἔργα τοῦ διαβόλου. 'Ο ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπος εἰναι κυριευμένος ἀπὸ τὰ δαιμόνια, δπως δὲ δαιμονισμένος Γαδαρηνός. Σοῦ μένει δύμας ἔνα φάρμακο γιὰ νὰ γιατρευθῆς. Πήγαινε κοντά στὸ Χριστό,

μετανόησε γιά τις ἄμαρτίες σου καὶ παρακάλεσέ τον νὰ σὲ κάμη καλά. Θὰ σὲ γιατρέψῃ καὶ θὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ μὴ ξαναπέσης στὴν ἄμαρτία, στὰ χέρια τοῦ δαίμονα. Ὁ Χριστὸς θέλει δλοι οἱ ἀνθρωποι νὰ εἶναι καλοὶ.

Συμπέρασμα

Νὰ ἀποφεύγωμε τὶς κακὲς πράξεις, γιατὶ αὐτὲς εἰναι ἔργα τῶν δαιμόνων. Νὰ εἰμεθα πάντα κοντὰ στὸ Χριστό, δ ὅποιος θὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακό. Στὴν προσευχή μας νὰ παρακαλοῦμε τὸ Χριστὸν νὰ μᾶς προστατεύῃ.

Ἐκργασίες

Νὰ βρῆτε περιστατικὰ τῆς ζωῆς, ποὺ νὰ ὑπάρχουν ἀνθρωποι σὰν τοὺς Γαδαρηνούς. Γράψτε καὶ ἕνα - δυὸς τέτοια περιστατικά. Χαρακτήρισε τὸ δαιμονισμένο καὶ τοὺς Γαδαρηνούς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ (Λουκᾶ η'. 41-56)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, ὃς ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δἵτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ δχλοὶ συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἴματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς Ιατροὺς προσαναλώσασα δλον τὸν βίον, οὐκ ἰσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα δπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἴματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν δ Ἰησοῦς· Τίς δ ἀψάμενός μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν δ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ δχλοὶ συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι καὶ λέγεις· Τίς δ ἀψάμενός μου; Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἦψατό μού τις· ἐγὼ γάρ ἔγνων δύναμιν ἔξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ δτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἥλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι· ἦν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ίάθη παραχρῆμα. Ο δὲ εἶπεν αὐτῇ. Θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ· δτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ο δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· Μὴ φοβοῦ· μό-

νον πίστευε καὶ σωθήσεται. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδός καὶ τὴν μητέρα. "Εκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο ἐπ' αὐτήν. 'Ο δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες δὲτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων· 'Η παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξε αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἔξεστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὃ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἴπειν τὸ γεγονός.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

ঝ শ্বনোমান=δ δποῖος δনোমাচেতাই.—Συναγωγὴ=τόπος δπου πήγχιναν οι Ἰουδαῖοι γιά νὰ προσευχηθοῦν.—ঝχλοস=πολὺς λαός.—συνέπνιγον=τὸν ἐπίεζαν.—ἐν δύσει αἴματος=হ্যাঙুসা আিমোৱাগ্যালান.—προσακ্ষণালাঙ্কাশ=হ্যাঙডেুসাসা.—τὸν βιον=τὴν περιουσίαν.—օৰু ইংছু-সেন=δেন μπόরেসে.—হ্যাফাতো=ঢগ্যাইকে.—হ্যাপ্সেডোন=ঢকৰ.—পারাখৰীমা=আমেসাওস.—হ্যাস্টে=স্টামাতোসে.—ঢেপিস্টাতা=দাসকালে.—օৰু ইলাথৰে=দেন হ্যেফুয়ে তὴν προσοχὴ του.—ইাথৰ=গিয়াত্ৰেুথৰকে.—τέθνηκε=অপেঁথানে.—μὴ শক্যুল্লে=মণি ইনোচলৰি.—ক্ষেত্রেন্দৰে=কৌমাতৰাই.—ঢেগেৰুন=সংকৰু.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦλθε στὸν Ἰησοῦν ἔνας ἄνθρωπος ποὺ ὀνομαζόταν Ἰάειρος, δ ὁ ποῖος ἦταν διευθυντὴς τῆς Συναγωγῆς. 'Ο ἄνθρωπος αὐτὸς ἐπεσε στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦν καὶ παρακαλοῦσε αὐτὸν νὰ πάῃ στὸ σπίτι του, γιατὶ ἡ μονάκριβη θυγατέρα του, ἡ ὁποία ἦταν δώδεκα περίπου χρόνων, ἦταν βαριὰ ἀρρωστη καὶ ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ. 'Ἐνω δ Ἰησοῦς πήγαινε στὸ σπίτι, δ κόσμος τὸν ἐπίεζε. Τόσο πολὺς ἦταν. Μία γυναίκα, ἡ ὁποία εἶχε αίμορραγία ἀπὸ δώδεκα χρόνια καὶ ἡ ὁποία ἀν καὶ εἶχε ξοδεύσει ὅλη τὴν περιουσία της στους γιατρούς, δὲν μπόρεσε ἀπὸ κανέναν νὰ γιατρευθῇ, ἦλθε πίσω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀγγιξε τὴν ἀκρη τοῦ φορέματος τοῦ Ἰησοῦν. 'Αμέσως δὲ σταμάτησε ἡ αίμορραγία. Τότε εἶπεν δ Ἰησοῦς· Ποιός μὲ ἀγγιξε; "Ολοι ἀρνιόνταν. Τότε δ Πέτρος καὶ ἄλλοι μαθηταὶ εἶπαν στὸν Ἰησοῦν· Δάσκαλε, δ πολὺς κόσμος σὲ σπρώχνει καὶ λές ποιός σὲ ἀγγιξε; 'Ο Ἰησοῦς δύμως εἶπε· Κάποιος μ' ἀγγιξε, γιατὶ ἐγώ κατάλαβα νὰ βγαίνη ἀπὸ ἐμένα δύναμη, δηλαδὴ δύναμη θεραπευτική. Τότε ἡ γυναίκα, ἀφ' οὗ εἶδε δὲτι δὲন ξέφυγε τὴν προ-

σοχή του, ήλθε μπροστά στὸ Χριστὸ τρέμοντας καὶ ἀφοῦ ἔπεσε στὰ πόδια του, εἶπε σ' αὐτὸν ἐνώπιον δλου τοῦ κόσμου γιὰ ποιὸ λόγο τὸν ἄγγιξε· καὶ ὅτι ἀμέσως γιατρεύθηκε. 'Ο Ἰησοῦς τότε εἶπε σ' αὐτήν· Κόρη μου, ἔχε θάρρος. ή μεγάλη πίστη σου σὲ ἔσωσε· πήγαινε στὸ καλό. 'Ἐνῶ δὲ αὐτὸς ὠμιλοῦσε, ἔρχεται ἔνας ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Ἰάσειρου καὶ λέει σ' αὐτὸν νὰ μὴ ἔνοχλῇ τὸ δάσκαλο, γιατὶ ἡ θυγατέρα του πέθανε. 'Ο Ἰησοῦς ἄκουσε αὐτὰ καὶ λέγει στὸν Ἰάσειρο· Μὴ φοβᾶσαι, μόνον πίστευε καὶ θὰ σωθῇ. "Οταν ἦλθε στὸ σπίτι, δὲν ἀφῆκε κανένα νὰ μηδὲ μέσα παρὰ μόνο τὸν Πέτρο, τὸν Ἰωάννη καὶ τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα τοῦ κοριτσιοῦ. "Ολοὶ δὲ ἔκλαιαν καὶ μοιρολογοῦσαν. 'Ο Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κλαῖτε, δὲν ἀπέθανε, ἀλλὰ κοιμᾶται. "Ολοὶ δὲ περιγελοῦσαν τὸν Ἰησοῦ, γιατὶ ἥξεραν ὅτι πέθανε. 'Ο Ἰησοῦς τότε ἔβγαλε ἔξω δλους καὶ ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ πεθαμένου κοριτσιοῦ καὶ ἐφώναξε· Κόρη, σήκω· καὶ γύρισε πίσω ἡ ψυχή της καὶ ἀμέσως ἀναστήθηκε καὶ διέταξε ὁ Ἰησοῦς νὰ τῆς δῶσουν νὰ φάη. Καὶ ἔθαύμασαν οἱ γονεῖς της· ὃ δὲ Ἰησοῦς παράγγειλε σ' αὐτοὺς νὰ μὴ ποῦν σὲ κανένα ὅ,τι γίνηκε.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ δάναφέρει δύο θαύματα τοῦ Χριστοῦ:

1) Μιὰ γυναίκα, ποὺ ὑπόφερε 12 χρόνια ἀπὸ αἰμορραγία, ποὺ κανένας γιατρὸς δὲν μπόρεσε νὰ τὴ γιατρέψῃ, ἦλθε μὲ τρόμο ἀλλὰ καὶ μὲ μεγάλη πίστη καὶ ἄγγιξε τὴν ἄκρη τοῦ φορέματος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀμέσως θεραπεύθηκε. "Η μεγάλη πίστη της στὸ Χριστὸ τὴν ἔσωσε· "Η πίστις σου σέσωκέ σε».

2) "Ἐνας ἄρχοντας διευθυντὴς τῆς συναγωγῆς μὲ μεγάλη θέση ἦλθε νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ἰησοῦν νὰ πάη στὸ σπίτι του γιὰ νὰ γιατρέψῃ τὴ μικρὴ μονάκριβη θυγατέρα του. Στὸ μεταξὺ ἡ κόρη πέθανε καὶ δυμώς ὁ Χριστὸς τοῦ λέει· Πίστευε καὶ θὰ σωθῇ ἡ κόρη σου. Καὶ πραγματικὰ πῆγε στὸ σπίτι καὶ τὴν ἀνάστησε. Λυπήθηκε ὁ Χριστὸς καὶ τὴ γυναίκα καὶ τὴ γιάτρεψε. Λυπήθηκε καὶ τὸ δυστυχισμένο πατέρα καὶ τοῦ ἀνάστησε τὸ μονάκριβο κορίτσι του. "Ἐκάμε τὸ καλὸ καὶ στοὺς δύο, γιατὶ εἰδε τὴ μεγάλη πίστη τους. "Η πίστη τοὺς ἔφερε ἔκεινο ποὺ ζητοῦσαν.—Χριστιανοί, ζητεῖτε ἀπὸ τὸ Χριστὸ τὸ καλὸ μὲ πεποίθηση ὅτι θὰ σᾶς ἀκούση. Χρειάζεται μόνο νὰ εἰσθε καλοὶ καὶ νὰ ἔχετε πίστη μεγάλη στὴ δύναμη τοῦ Χρίστοῦ. "Ο Χριστὸς λυπεῖται καὶ βοηθεῖ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. «Ζητεῖτε καὶ δοθήσεται ὅμιλος». Νὰ ζητήτε δ,τι θέλετε καὶ θὰ σᾶς δοθῇ. "Αρκεῖ μονάχα νὰ ζητᾶτε πράγματα λογικὰ καὶ καλὰ καὶ νὰ ἔχετε πίστη στὸ Χριστὸ μας.

Συμπέρασμα

“Η πίστη καὶ ἡ ὑπομονὴ φέρνουν πάντα καλὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ χρειάζεται πίστη μεγάλη. «Μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε». ”Οταν θὰ ζητήσουμε κάτι ἀπὸ τὸ Θεό μας, πρέπει νὰ ἔχωμε καθαρὴ τὴν καρδιά μας ἀπὸ κάθε ἀμαρτία, γεμάτη καλωσύνη καὶ ἀγάπη. Τότε δὲ Θεός θὰ μᾶς ἀκούσῃ.

Ἐργασίες

Γιατί ὁ Χριστὸς ἐπέμενε νὰ λέη ὅτι «κάποιος μ' ἄγγιξε», ἀφοῦ ὁ κόσμος τὸν ἔσπρωχνε καὶ τὸν ἐπίειξε;

Γιατί ὁ Χριστὸς διέταξε μόλις ἀνάστησε τὴν κόρη τοῦ Ἰασίδου νὰ τῆς δώσουν νὰ φάῃ;

Χαρακτήρισε τὸν Ἰάσιδο καὶ τὴν γυναίκα μὲ τὴν αἰμορραγία.

Νὰ βρῆς περιστατικὰ τῆς ζωῆς, ποὺ θὰ κάμης δὲ τι ἔκαμε ὁ Ἰάσιδος καὶ ἡ γυναίκα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ (Λουκᾶ 1'. 25—37)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἴσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἔσαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὅπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχώ καὶ λησταῖς περιέπεσεν· οἵ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγάς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἵερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆθεν· ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὔσπλαγχνίσθη καὶ προσελθὼν κατέδεσε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ ὄλινον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἔδιον κτήνος ἥγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἔξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ·

'Επιμελήθητι αύτοῦ· καὶ ὅ, τι ἀν προσδαπανήσης, ἔγω ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; 'Ο δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ Ὁ Ιησοῦς: Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὅμοιώς.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Νομικὸς=ἔξηγητὴς τῶν Νόμων.—τί γέγραπται;=τί ἔχει γραφῆ;—ἔξ ὅλης τῆς ἴσχύος σου=μὲ δλη τῇ δύναμῃ σου.—ώς σεαυτὸν=σὰν τὸν ἔσαυτόν σου.—δικαιοιῶν ἔχων=νὰ δικαιολογηθῇ.—ὑπολαβὼν=ἀποκριθεὶς.—οὗ=οἱ ὄποιοι.—πληγὰς ἐπιθέντες=ἀφοῦ τὸν ἐπλήγωσαν.—ἀφέντες=ἀφῆσαντες.—ἡμιθανῆ τυγχάνοντα=μισοπεθαμένον.—Κατὰ συγκυρίαν=κατὰ τύχην.—ἀντιπαρῆλθεν=πέρασε χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχή.—ὅδεύων=ταξιδεύοντας.—κτῆνος=ζῶο.—πανδοχεῖον=ξενοδοχεῖο.—πρεσδαπανήσης=ἔξοδεύσης περισσότερα.—δηνάριον=νόμισμα Ἰσον πρὸς δραχμήν.—δοκεῖ σοι=σοῦ φαίνεται.—ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ=ἔκεινος ποὺ τὸν ἐλέπει.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ἔνας νομομαθὴς ἦλθε στὸν Ἰησοῦν γιὰ νὰ τὸν πειράξῃ καὶ τοῦ εἶπε· Δάσκαλε, τί πρέπει νὰ κάμω γιὰ νὰ κληρονομήσω τὸν παράδεισο; 'Ο Ἰησοῦς εἶπε σ' αὐτόν. Τί ἔχει γραφῆ στὸ Νόμο; Τί διαβάζεις; 'Ο νομικὸς ἀποκριθῆκε καὶ εἶπε· Ν' ἀγαπήσης τὸ Θεόν σου μὲ δλη τὴν καρδιά σου, μὲ δλη τὴν ψυχή σου, μὲ δλη τῇ δύναμῃ σου καὶ μὲ δλο τὸ μυαλό σου καὶ τὸν πλησίον σου σὰν τὸν ἔσαυτό σου. Τότε εἶπε σ' αὐτὸν δ 'Ιησοῦς· Σωστά εἶπες· Κάνε καὶ αὐτὸν καὶ θὰ ζήσης, θὰ πᾶς δηλαδὴ στὸν Παράδεισο. 'Ο νομικὸς ὅμως, θέλοντας νὰ δικαιολογηθῇ, εἶπε στὸν Ἰησοῦν· Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ πλησίον μου; 'Ο Ἰησοῦς, ἀντὶ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἀμέσως, τοῦ εἶπε αὐτῇ τὴν παραβολήν, τοῦ ἔφερε δηλαδὴ αὐτὸν τὸ παράδειγμα: "Ἐνας ἄνθρωπος κατέβαινε ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα στὴν Ἱεριχώ καὶ στὸ δρόμο ἔπεσε σὲ ληστές, οἱ ὄποιοι, ἀφοῦ τὸν ἔγδυσαν καὶ τὸν ἐπλήγωσαν, ἔφυγαν ἀφήνοντας αὐτὸν μισοπεθαμένο. Κατὰ τύχη ἔνας παπάς κατέβαινε ἀπὸ ἔκεινο τὸ δρόμο καὶ ἐνῶ εἶδε τὸ μισοπεθαμένο πέρασε χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχή. Τὸ ἵδιο ἔκανε κι ἔνας λευίτης, ἄνθρωπος τῆς ἐκκλησίας δηλαδή. Σὲ λίγη ὥρα πέρασε ἀπὸ κεῖ ἔνας Σαμαρείτης, ὁ ὄποιος πῆγε κοντά του, τὸν εἶδε καλά, τὸν σπλαγχνίσθηκε καὶ τοῦ ἔδεσε τίς πληγές χύνοντας ἐπάνω σ' αὐτές λάδι καὶ κρασί. Τὸ κρασί τὸ ἔχυσε γιὰ

νὰ τὶς ἀπολυμάνῃ, δπως ἐμεῖς σήμερα τὶς πλένουμε μὲ οινό-
πνευμα καὶ τὶς ἀλείφουμε λάδιο, τὸ λάδι γιὰ νὰ γλυκάνη τοὺς
πόνους του. Ἀφοῦ τοῦ ἔπλυντε τὶς πληγὲς καὶ τὶς ἔδεσε, τὸν
ἔβαλε πάνω στὸ ζῶο του καὶ τὸν ἔφερε σ' ἔνα ξενοδοχεῖο δπου,
τὸν περιποιήθηκε. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβγαλε δύο δηνάρια, τὰ
ἔδωσε στὸν ξενοδόχο καὶ τοῦ εἶπε: Νὰ τὸν περιποιηθῆς καὶ
ὅτι ξοδεύσῃς παραπάνω, ἐγὼ δταν γυρίσω θάσσοι τὸ πλη-
ρώσω. Ἀμα τελείωσε τὴν παραβολὴ αὐτὴ ὁ Ἰησοῦς εἶπε στὸ
νομικό: Ποιὸς σοῦ φαίνεται ἀπὸ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς δτι εἶναι ὁ
πλησίον σ' αὐτὸν ποὺ ἔπεσε στὰ χέρια τῶν ληστῶν; Ὁ νομι-
κὸς εἶπε: Ἐκεῖνος ποὺ τὸν ἐλέησε. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε:
Πήγαινε καὶ κάνε καὶ σὺ τὸ ἵδιο.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸν εἶναι μία παραβολὴ, ποὺ εἶπε ὁ Χριστὸς
σ' ἔνα νομικό, ποὺ πήγε νὰ τὸν πειράξῃ. Ὁ Χριστὸς γνωρίζοντας τὴν
σκέψη καὶ τὴ διάθεση τοῦ νομικοῦ τοῦ εἶπε νὰ κάνη δτι λέγει δ Νό-
μος. Ν' ἀγαπᾶ τὸ Θεό του μὲ δλη τὴ ψυχή του καὶ τὸν πλησίον του
σὰν τὸν ἔσωτό του. Λίγα πράγματα, ἀλλὰ πάρα πολλά, πολὺ μεγάλα.
“Οταν κάθε ἀνθρωπὸς κάνει αὐτὰ τὰ δυὸ πράγματα εἶναι ἄγιος ἀν-
θρωπος. Ν' ἀγαπᾶς τὸ θεό σου καὶ νὰ κάνης τὰ θελήματά του, ποὺ
εἶναι πάντα οἱ καλές πράξεις. Ν' ἀγαπᾶς τὸν πλησίον σου σὰν τὸν
ἔσωτό σου. Αὐτὸς σημαίνει νὰ μὴ κάμης ποτὲ κακὸ σὲ ἄλλο ἀνθρωπο,
ν' ἀγαπᾶς δλους τοὺς ἀνθρώπους, γιατὶ πλησίον σου δὲν εἶναι μο-
νάχα δ πατέρας σου, ή μητέρα σου, δ ἀδελφός σου, δ γείτονάς σου,
δ συγχωριανός σου, ἀλλὰ κάθε ἀνθρωπὸς, καὶ αὐτὸς ἀκόμη δ ἔχθρός
σου. Κάνε τὸ καλὸ στοὺς συνανθρώπους σου καὶ μὴν ἔξετάζης ποιὸς
εἶναι. Γι' αὐτὸς καὶ δ Χριστὸς εἶπε στὸ νομικὸ τὴν ἔξοχη αὐτὴν παρα-
βολὴν τοῦ ἐλεήμονα Σαμαρείτη. Οἱ Σαμαρείτες καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν
ἔχθροι. Ὁ πληγωθεὶς ἀπὸ τοὺς ληστὲς ἦταν Ἰουδαῖος, δ περιποιηθεὶς
αὐτὸν ἦταν Σαμαρείτης. Δὲν ἔξέτασε δ Σαμαρείτης ποιὸς εἶναι. “Αν
εἶναι συγγενῆς του, φίλος του, ή ἔχθρός του. Τὸν εἶδε, εἶδε τὴ θέση
του, τὴ δυστυχία του. Τὸν σπλαγχνίσθηκε, τὸν περιποιήθηκε καὶ ἔκαμε
δτι μποροῦσε καλύτερο γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Αὐτὸς λέει στὸ νομικὸ
δ Χριστὸς νὰ κάνης καὶ σὺ καὶ τότε θὰ πᾶς στὸν Παράδεισο. Νὰ εἰσαι
ἀνθρωπὸς καλός, νὰ κάνης τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ν' ἀγαπᾶς καὶ νὰ
βοηθῆς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους στὴ δυστυχία τοὺς. Αὐτὸς θέλει δ
Θεός. “Ἄς βοηθοῦμε δλοι τοὺς δυστυχισμένους γιὰ νὰ μᾶς ἐλεησθῇ κι'
ἐμᾶς δ Θεός καὶ νὰ μᾶς προστατεύῃ.

«Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες δτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται».

Συμπέρασμα

Πρέπει ν' ἀγαπᾶμε καὶ νὰ βοηθᾶμε κάθε ἀνθρωπὸ, γιατὶ πλησίον
μας εἶναι δλοι οἱ ἀνθρωποι καὶ οἱ ἔχθροι μας ἀκόμη. Ἐμεῖς τὰ παιδιά

πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ συνηθίσουμε νὰ κάνωμε τὸ καλὸ καὶ νὰ βοηθᾶμε τοὺς φτωχοὺς συμμαθητές μας. Ἐάν δοις δὲ κόσμος ἀκολουθοῦσε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, θὰ ζοῦσε εὐτυχισμένα.

Ἐργασίες

Γιατί ὁ Χριστὸς δὲν ἀπάντησε ἀμέσως στὴν ἐρώτηση τοῦ νομικοῦ, ἀλλὰ τοῦ εἶπε τὴν παραβολὴν;

Γιατί λέει ὁ Χριστὸς ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ πέρασαν καὶ δὲν πρόσεξαν τὸ μισοπεθαμένο ἦταν ὃ ἔνας παπᾶς καὶ ὁ ἄλλος ἄνθρωπος τῆς ἑκκλησίας;

Γιατί ἀναφέρει ὅτι ὁ Σαμαρείτης βοήθησε τὸν πληγωμένο;

Νὰ μᾶς βρῆς περιστατικὰ τῆς ζωῆς σου, ποὺ θὰ δεῖξῃς ὅτι είσαι καὶ σὺ ὁ ἔλεήμονας Σαμαρείτης.

KYPIAKH ENATH

(Λουκᾶ ιβ'. 16—21)

Κείμενο

Eἰπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων: Τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε: Τοῦτο ποιήσω. Καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου: Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθά κείμενα εἰς ἔτη πολλά, ἀναπαύσου, φάγε, πίε, εύφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός: Ἄφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἀ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει: Ὁ ἔχων δῶτα ἀκούειν ἀκούετω.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Εὐφόρησεν ἡ χώρα = τὰ χωράφια του ἔκαμαν πολλούς καρπούς.— διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ = σκεπτόταν.— καθελῶ = θὰ γκρεμίσω.— μείζονας = μεγαλύτερες.— ἐρῶ = θὰ πῶ.— κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ = ἀρκετὰ γιὰ πολλὰ χρόνια.— ἀπαιτοῦσιν = ζητοῦν, ἐννοεῖται τὰ δαιμόνια.— ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ = ἔκεινος ποὺ θησαυρίζει γιὰ τὸν ἑαυτό του.— πλουτῶν εἰς Θεὸν = ἔκεινος ποὺ κάνει πλούτη ὅπως θέλει ὁ Θεός, δηλαδὴ κάνει ἔλεημοσύνες.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν ὁ Κύριος αὐτὴ τὴν παραβολὴν. Ἐνὸς πλουσίου ἀνθρώπου ἐκαρποφόρησαν τὰ χωράφια του καὶ σκεπτόταν λέγον-

τας· Τί νὰ κάμω ποὺ δὲν ἔχω ποὺ νὰ μαζεύσω τοὺς καρπούς μου, γιατὶ οἱ ἀποθῆκες ποὺ ἔχω δὲν χωροῦν; Καὶ εἶπε: Αὔτὸ θὰ κάμω, θὰ γκρεμίσω τὶς ἀποθῆκες μου καὶ θὰ κτίσω μεγαλύτερες· καὶ θὰ μαζεύσω ἐκεῖ ὅλα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ καλά μου καὶ θὰ πῶ στὴν ψυχή μου: Ψυχή, ἔχεις πολλὰ καλά γιὰ πολλὰ χρόνια· κάθησε, φάε, πίνε, διασκέδαζε. Εἶπε δὲ σ' αὐτὸν ὁ Θεός· Ἀνόητε, αὐτὴ τὴν νύχτα θὰ πεθάνης. Θὰ σου πάρουν τὴν ψυχή σου οἱ δαιμονες, αὐτὰ δὲ τὰ καλά, ποὺ ἔτοιμασες, ποιανοῦ θὰ εἰναι; "Ετσι παθαίνει ἐκεῖνος ποὺ θησαύριζει γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ δὲν κάνει ἐλεημοσύνες, δπως θέλει ὁ Θεός. Αὐτὰ ἔλεγε ὁ Χριστός. "Οποιος ἔχει αὐτιὰ γιὰ ν' ἀκούῃ, ἄς ἀκούση.

Διδασκαλία

"Ο Χριστός θέλοντας νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴν εἰναι πλεονέκτες καὶ ἀσπλαχνοὶ καὶ νὰ μὴ σκέπτωνται μόνο γιὰ τὸν ἑαυτὸν εἰπε αὐτὴν τὴν παραβολὴν. Ὁ πλούσιος αὐτὸς εἶχε πολλὰ κτήματα. Αὐτὴ τὴν χρονιὰ καρποφόρησαν. Τοὺς καρπούς δὲν τοὺς χωροῦσαν οἱ ἀποθῆκες. Στενοχωρημένος σκέπτεται, ποὺ νὰ μαζεύσῃ τοὺς καρπούς, ποὺ δὲν χωροῦν οἱ ἀποθῆκες του. Δὲν σκέφθηκε ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε αὐτὰ τὰ καλὰ γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς φτωχούς. Δὲν σκέφθηκε ὅτι δσα χωροῦσαν οἱ ἀποθῆκες του, τοῦ ἔφθαναν γιὰ νὰ περάσῃ καλὰ πολλὰ χρόνια. Δὲν σκέφθηκε ὅτι γύρω του ἡσαν φτωχὲς οἰκογένειες, ποὺ ὑπέφεραν. Δὲν σκέφθηκε νὰ μοιράσῃ σ' αὐτὲς τὰ περισσεύματά του. Τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν σκέφθηκε. Βασάνιζε μόνο τὸ μυαλό του τί νὰ κάμη. Καὶ τὸ βρῆκε. Νὰ γκρεμίσῃ τὶς ἀποθῆκες του καὶ νὰ κτίσῃ μεγαλύτερες, γιὰ ν' ἀποθηκεύσῃ ἐκεῖ ὅλα τὰ καλά του. Καὶ γιατὶ αὐτό; — νὰ μὴ δώσῃ στοὺς φτωχοὺς λίγα ἀπ' αὐτά. Γιὰ νὰ πῆ στὴν ψυχὴ τού, τρώγε καὶ πίνε σὰ ζῶ ὀχόρταγα. Διασκέδαζε, γλέντα, ἔχεις καλὰ γιὰ πολλὰ χρόνια. Αὐτὲς ἡσαν οἱ σκέψεις τοῦ πλούσιου. Σκέψεις κακές, σκέψεις ἀμαρτωλές. Σκεπτόταν μόνον τὸν ἑαυτό του, λησμόνησε τὸν πλησίον του, ξέχασε τοὺς γύρω του φτωχούς, φαντάσθηκε ὅτι θὰ ζοῦσε αἰώνια. Ἀνόητε πλούσιε, θὰ πεθάνης αὐτὴ τὴν νύκτα καὶ τὴν ψυχή σου θὰ τὴν πάρουν τὰ δαιμόνια στὴν Κόλαση. Τὶ θὰ τὰ κάνης τὰ ἀγαθά σου; Δὲν σκέφθηκες ποτέ σου τὴν φτώχεια, δὲν σκέφθηκες ποτέ σου ὅτι τὰ ἀγαθά στὰ ἔδωσε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ βοηθῆς τοὺς δυστυχισμένους; Τώρα πήγαινε στὴν αἰώνια κόλαση νὰ βασανίζεσαι. Παιδιά, ἀκοῦστε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ καὶ κάνετε πάντα τὸ καλό. Μὴ σκέπτεσθε μόνο τὸν ἑαυτό σας. Εἶναι γύρω σας φτωχὰ παιδιά. Βοηθῆστε τα δσο μπορεῖτε.

Συμπέρασμα

Τὰ πλούτη εἰναι πρόσκαιρα. Ὁ πλούσιος πρέπει νὰ βοηθῇ τοὺς φτωχούς. Νὰ κάνῃ πάντα ἐλεημοσύνες. Νὰ μὴ σκέπτεται μόνο τὴ δικῆ

του καλοπέραση, ἀλλὰ καὶ τὴ δυστυχία τῶν ἀλλων. Ἐκεῖνος ποὺ βοηθάει τὸ φτωχό δανείζει στὸ Θεό. «Οἱ ἔλεῶν πτωχὸν δανείζει Θεῷ... Θά τοῦ δώσῃ δὲ Θεός τὸ καλὸ ποὺ κάνει.

Ἐργασίες

Χαρακτηρίστε τὸν πλούσιο.

Γράψτε στὸ τετράδιό σας τί θὰ κάνατε, ἂν εἰσθε στὴ θέση τοῦ πλούσιου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ

(Λουκᾶ 1γ'. 10-17)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς Σάββασι. Καὶ ἵδού γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὅκτω· καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ: Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ παραχρῆμα ἀνωρέθωθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀρχισυνάγωγος ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· “Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι. Ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν: ‘Υποκριτά, ἔκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν, ἦν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἵδού δέκα καὶ ὅκτω ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πᾶς ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἐν τοῖς Σάββασι=ἡμέρα Σαββάτου.—συγκύπτουσα=κυρτώμένη.—ἀνακῦψαι=νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι.—παντελὲς=διόλου.—ἀπολέλυσαι=ἔχεις ἐλευθερωθῆναι.—ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι=κατὰ τὰς δρούς πρέπει νὰ ἐργάζεσθε.—ἀπαγαγὼν—ἀφοῦ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸ σταῦλο.—ἔδησεν=ἔδεσε.—οὐκ ἔδει λυθῆναι=δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ.—κατησχύνοντε=καταντροπιάζονται.—οἱ ἀντικείμενοι=οἱ ἀντίθετοι, οἱ ἔχθροι.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρό, ἐνῷ ἔδιδασκεν ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ἥταν ἐκεῖ

καὶ μιὰ γυναίκα. Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἦταν ἄρρωστη δέκα δικτὼ χρόνια καὶ εἶχε καμπουριάσει πολὺ πού δὲν μποροῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι διόλου. "Οταν τὴν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τὴ φώναξε κοντά του καὶ τῆς εἶπε: Γυναίκα, ἔχεις ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀσθένειά σου" καὶ ἔθεσε τὰ χέρια του ἐπάνω της. Καὶ ἀμέσως ἡ γυναίκα σήκωσε τὸ κορμί της καὶ ἐδόξασε τὸ Θεό. Τότε ὁ ἀρχηγὸς τῆς Συναγωγῆς θυμώνοντας, ἀπὸ φθόνο ἐννοεῖται, γιατὶ τὸ Σάββατο γιάτρεψε ὁ Ἰησοῦς τὴ γυναίκα, ἔλεγε στὸν κόσμο· "Εἶναι ἡμέρες εἶναι, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργάζεσθε. Σ' αὐτὲς λοιπὸν νὰ ἔρχεσθε γιὰ νὰ γιατρευθῆτε καὶ ὅχι τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου. Ο Ἰησοῦς ἀκουσε αὐτὰ καὶ τοῦ εἶπε: 'Υποκριτή, καθένας ἀπὸ σᾶς τὸ Σάββατο δὲν λύνει τὸ βόδι του ἢ τὸ γάϊδαρό του ἀπὸ τὸ σταῦλο καὶ ἀφοῦ τὸν βγάλη ἔξω τὸν ποτίζει; Αὐτὴ δὲ ποὺ εἶναι θυγατέρα τοῦ Ἀβραάμ, τὴν ὁποίαν ἔδεσε ὁ Σατανᾶς δεκαοχτὼ τώρα χρόνια, δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ ἀπὸ τὰ δεσμά αὐτὰ τῆς ἀρρώστειας της τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου; 'Ἐνῶ δὲ ὁ Χριστὸς ἔλεγε αὐτὰ καταντροπιάζονταν ὅλοι οἱ ἀντίθετοι οἱ ἔχθροι του, καὶ ὅλος ὁ κόσμος χαιρόταν γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔνδοξα ἔργα, ποὺ γίνονταν ἀπ' αὐτόν."

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ μᾶς περιγράφει ἐνα θαῦμα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔκαμε μέσα στὴ Συναγωγή. "Εκεῖ πήγαινε κάθε Σάββατο ὁ Χριστὸς γιὰ νὰ διδάξῃ. Μαζευόταν πολὺς κόσμος νὰ τὸν ἀκούσῃ. Πλούσιοι, φτωχοί, μικροί, μεγάλοι, ἄνδρες, γυναῖκες, γεροί καὶ ἄρρωστοι. Πήγαιναν καὶ οἱ Γραμματισμένοι Φαρισαῖοι. "Ολοι θαύμαζαν τὴν ὥρατα διδασκαλία του. Μόνον οἱ Φαρισαῖοι ἦσαν δυσαρεστημένοι, γιατὶ ἔβλεπαν τὸν κόσμο νὰ τρέχῃ κοντά στὸ Χριστό. "Ανθρωποι φθονεροί, ἀνθρωποι μοχθηροί. Φθονοῦσαν κάθε καλὸν ἀνθρωπο, πολὺ δὲ περισσότερο τὸ Χριστό. Μέσα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο ἦταν καὶ μιὰ δυστυχισμένη γυναίκα, ἥ δοποια 18 χρόνια ἦταν κυρτωμένη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι. Σπρώχοντας σιγὰ-σιγὰ καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι, ὃν τὴν ἔβλεπε ὁ Χριστός, θὰ τὴ γιάτρευε, ἔφθασε μπροστά του. Τὴν εἶδε ὁ Χριστός, τὴ λυπήθηκε καὶ τὴ γιάτρεψε. Δόξασε τὸ Θεὸ αὐτὴ καὶ ὅλος ὁ κόσμος. "Αλλὰ βρέθηκε ἔνας ἀνθρωπος Φαρισαῖος, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Συναγωγῆς, νὰ δυσαρεστηθῇ. "Η φθονερὴ ψυχὴ του ἀντὶ νὰ χαρῇ γιὰ τὸ θαῦμα αὐτό, λυπήθηκε, στενοχωρήθηκε. Δὲν τὸν ἀφήνει δικόνος νὰ δοκιμάσῃ τὴ χαρὰ ποὺ δοκιμασαν ὅλοι οἱ ἄλλοι. Δὲν τολμοῦσε δύμως νὰ κατηγορήσῃ τὴν πράξη τοῦ Χριστοῦ, γιατὶ ἦταν πράξη καλή. Στενοχωρήθηκε δύμως, λέει, γιατὶ νὰ γίνει τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου. "Υποκριτὴ Φαρισαῖε, δὲν εἰναι αὐτὸ ποὺ σὲ στενοχώρησε, ἀλλὰ ὁ φθόνος ποὺ κατατρώει τὴν ψυχὴ σου. Ποιός σοῦ εἶπε ὅτι

στις γιορτές δὲν μποροῦμε νὰ κάνωμε καλές πράξεις καὶ ἐλεημοσύνες; "Ισα Ισα, τὶς ἡμέρες αὐτὲς πρέπει νὰ τὶς ἀφιερώνωμε σὲ ἄγαθοεργίες. Ὁ Χριστὸς σὰν παντογνώστης ἔγνωριζε τὴ μοχθηρὴ ψυχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Συναγωγῆς καὶ τὸν φωνάζει μὲ τὴ λέξη «ὑποκριτή». Καὶ πραγματικὰ δλοὶ οἱ φθονερὸι ἄνθρωποι εἰναι ὑποκριτές, γιατὶ μὲ μέσα ψεύτικα καὶ ἀπατηλὰ προσπαθοῦν νὰ βλάψουν τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ εἰς μάτην. Ἡ ἀρετὴ πάντα θριαμβεύει.

Συμπέρασμα

"Ο φθόνος καὶ ἡ κακία τυφλώνουν τὸν ἄνθρωπο. Μακριὰ ἀπὸ τὸ φθόνο, δ ὁποῖος κάνει κακὸ μόνο στὸ φθονερὸ ἄνθρωπο. Τὸν μαραζῶνει. Πρέπει νὰ ἐπαινοῦμε τὶς καλές πράξεις καὶ νὰ χαίρωμε γιὰ κάθε καλό. Εύτυχισμένος δ ἄνθρωπος ποὺ δὲν τὸν κυριεύει ποτὲ τὸ πάθος τοῦ φθόνου.

Ἐργασίες

Νὰ σκεφθῆς καλὰ καὶ νὰ μᾶς πῆς:

- 1) Γιατὶ τὸ Σάββατο δ Χριστὸς δίδασκε στὴ συναγωγὴ;
  - 2) Γιατὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος θύμωσε ποὺ γιάτρεψε τὴ γυναικα τὸ Σάββατο;
  - 3) Γιατὶ αὐτὸς μίλησε στὸ λαὸ καὶ ὅχι στὸ Χριστό;
  - 4) Γιατὶ ὁ Χριστὸς τὸν εἶπε ὑποκριτῇ;
  - 5) Γιατὶ ὁ Χριστὸς εἶπε τὴ γυναικα θυγατέρᾳ τοῦ Ἀβραάμ;
- "Αν ἔργης κανένα περιστατικὸ φθονεροῦ ἀνθρώπου γράψε το στὸ τετράδιό σου.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

(Λουκᾶ 1δ'. 16—24)

Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἄνθρωπός τις ἔποιήσε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἡδη ἔτοιμά ἔστι πάντα. Καὶ ἥρξαντο ἀπὸ μιᾶς παρατεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρον ἡγόρασσα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἔξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· Ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἔτερος εἶπε· Ζεύγη βιῶν ἡγόρασσα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· Ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἔτερος εἶπε· Γυναικα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγινόμενος δ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ Κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς δ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ρύμας τῆς πόλεως

καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλούς εἰσάγαγε δῦδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδούς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἰκος μου. Λέγω γάρ ύμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἔκεινων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δεῖπνου· πολλοὶ γάρ εἰσὶ κλητοί, δλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

τῇ ὥρᾳ=κατὰ τὴν ὥραν.—τοῖς κεκλημένοις=εἰς τοὺς προσκαλεσμένους.—ἀπὸ μιᾶς=συγχρόνως.—ἔρωτῷ σε=σὲ παρακαλῶ.—ἔγημα=νυμφεύθηκα.—παραγενόμενος=χροῦ ἥλθε.—ρύμας=στενούς δρόμους.—ἀναπήρους=σακατεμένους.—γέγονεν ὡς ἐπέταξες=γίνηκε δπως διάταξες.—φραγμοὺς=μάνδρες.—κλητοὶ=καλεσμένοι.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς Ἰησοῦς αὐτῇ τὴν παραβολήν. "Ἐνας ἄνθρωπος ἔκαμε ἔνα μεγάλο δεῖπνο καὶ προσκάλεσε πολλούς. Κατὰ τὴν ὥρα τοῦ δεῖπνου ἔστειλε τὸν δοῦλο του νὰ πῆ στοὺς καλεσμένους ἐλάτε, γιατὶ εἶναι πλέον ἔτοιμα δλα γιὰ τὸ δεῖπνο. Οἱ καλεσμένοι δμως δλοι συγχρόνως ἄρχισαν νὰ παρατοῦνται μὲ διάφορες προφάσεις. 'Ο ἐνας εἶπε σ' αὐτόν ἀγόρασα ἔνα χωράφι καὶ ἔχω ἀνάγκη νὰ πάω νὰ τὸ ίδω σὲ παρακαλῶ νὰ μ' ἀφῆσῃς ἥσυχο. 'Ο ἄλλος ἀγόρασα πέντε ζευγάρια βόδια καὶ πάω νὰ τὰ δοκιμάσω σὲ παρακαλῶ νὰ μ' ἀφῆσῃς ἥσυχο. Καὶ ὁ ἄλλος εἶπε· νυμφεύθηκα μιὰ γυναῖκα καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ ἔλθω. 'Ο δοῦλος ἔκεινος ἀφοῦ ἥλθε εἶπε στὸν κύριό του δλα αὐτά. Τότε ὁ οἰκοδεσπότης θύμωσε καὶ εἶπε στὸ δοῦλο του· Πήγαινε γρήγορα στὶς πλατεῖες καὶ στὰ δρομάκια τῆς πόλεως καὶ φέρε ἐδῶ τοὺς φτωχούς, τοὺς σακατεμένους, τοὺς στραβούς καὶ τοὺς κουτσούς. 'Ο δοῦλος πήγε καὶ γυρίζοντας εἶπε στὸν κύριό του· κύριε, γίνηκε δπως διέταξες καὶ ἀκόμη ἔχει χῶρο καὶ γιὰ ἄλλους. Τότε εἶπε ὁ κύριος στὸ δοῦλο· Πήγαινε στοὺς δρόμους καὶ στὶς μάνδρες καὶ ἀνάγκασε δποιον βρῆς νάρθῃ γιὰ νὰ γεμίσῃ τὸ σπίτι μου. Γιατὶ σᾶς λέω ὅτι κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχα καλέσει δὲν θὰ φάγη ἀπὸ τὸ δεῖπνο μου. Γιατὶ πολλοὶ εἶναι οἱ καλεσμένοι, δλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί.

Διδικοειδή

Στήν παραβολή αύτή δι Χριστός ἔφερε τὸ παράδειγμα ἐνδος μεγάλου νοικοκύρη, ποὺ κάλεσε σ' ἔνα δεῖπνο πολλοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ φάνε τὰ πολλὰ καὶ ὅραῖα φαγητά του. "Ολα ἦσαν ἔτοιμα" τραπέζια καλοστρωμένα, φαγητά πολλά. Τότε ἔστειλε τὸ δοῦλο του νὰ φωνάξῃ τοὺς καλεσμένους. Κανένας δύως δὲν ἤλθε. "Ολοι εἴπαν δτι δὲν εὔκαιροῦν, δτι ἔχουν δουλειές. Τί θὰ γίνουν τὰ τόσα φαγητά; Θὰ πάνε χαμένα; "Οχι, λέγει δι κύριος. Θὰ καλέσω δποιον βρῶ. Καὶ ἔστειλε τὸ δοῦλο του στοὺς δρόμους νὰ φέρη δποιον βρῆ μπροστά του. "Ἄς μὴν εἰναι καὶ καλοντυμένοι. "Ηθελε μονάχα νὰ γεμίσῃ τὸ σπίτι του καὶ νὰ φαγωθοῦν τὰ τόσα φαγητά του. "Ετσι καὶ ἔγινε. Τί ἤθελε δι Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός νὰ πῆ μὲ τὴν παραβολὴ αύτή; Αύτὸς εἰναι δι οἰκοδεσπότης, τὰ φαγητά του εἰναι ἡ θρησκεία του, ἡ ἔκκλησία του, ἡ διδασκαλία του, τὸ Εὐαγγέλιο του. Ἐλάτε νὰ φάτε, εἴπε στοὺς πιὸ γραμματισμένους, στοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους. Ἐλάτε δηλαδὴ νὰ παρακολουθήσετε τὴ διδασκαλία μου, ἐλάτε νὰ γίνετε ἀνθρωποι δικοὶ μου.. Αύτοι δύως προτιμοῦσαν τὶς δουλειές τους, τὰ κτήματά τους τὸ ἐμπόριο τους. Δὲν εἶχαν καιρὸ ν' ἀκούσουν τὰ καλὰ λόγια του Χριστοῦ μας. Γι' αύτὸ δι Χριστός ἀποτάθηκε στὸ λαό, στοὺς εἰδωλολάτρες, στοὺς μικροὺς ἀνθρώπους, οἱ δποῖοι μὲ προθυμίᾳ ἔτρεξαν καὶ γέμισε ἔτσι τὸ σπίτι του. "Η θρησκεία του ξαπλώθηκε σ' δλο τὸν κόσμο. Μὰ μήπως καὶ σήμερα δὲν ὑπάρχουν τέτοιοι ἀνθρωποι; "Ανδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, ποὺ βρίσκουν χίλιες δυδ προφάσεις γιὰ νὰ μὴν πᾶνε στὴν ἔκκλησία, νὰ μὴν πᾶνε σ' ἔνα καλὸ κήρυγμα, νὰ μὴ διαβάσουν ἔνα καλὸ καὶ ὠφέλιμο βιβλίο, νὰ μὴν κάμουν μιὰ καλὴ πράξη. "Ἐχω τὸ ἐμπόριο μου, λέει δι ἄνδρας, δὲν εὔκαιρω γι' αύτά. Μ' ἀφήνουν οἱ δουλειές νὰ πάω στὴν ἔκκλησία; λέει ἡ νοικοκύρα. "Αφήστε με νὰ κοιμηθῶ, λέει τὸ μικρὸ παιδί, τί νὰ κάμω στὴν ἔκκλησία; Αύτες εἰναι προφάσεις, γιατὶ καὶ τὶς δουλειές μας μποροῦμε νὰ κάνωμε, καὶ στὴν ἔκκλησία νὰ πηγαίνωμε, καὶ τὰ καλὰ κηρύγματα νὰ παρακολουθοῦμε, καὶ καλὲς πράξεις νὰ κάνωμε. Μόνο οἱ ἀνθρωποι ποὺ σκέπτονται τὰ πλούτη, τὶς διασκεδάσεις, τὰ γλέντια, δὲν ἔχουν καιρὸ νὰ σκεφθοῦν τὸ Χριστό μας. Αύτοι δύως εἰναι καλεσμένοι ἀπὸ τὸ Χριστό, ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ εἰναι κοντά του. Δὲν εἰναι ἔκλεκτοι. Παιδιά, ποτὲ μὴ φύγετε ἀπὸ τὸ Χριστό μας. Νὰ εἰσθε πάντα κοντά του. Νὰ πηγαίνετε τακτικὰ στὴν ἔκκλησία, ν' ἀκοῦτε τὰ θεῖα κηρύγματα, ν' ἀκοῦτε τὰ καλὰ λόγια ποὺ σᾶς λένε οἱ δασκάλοι σας. Νὰ κάνετε δ, τι λέγει τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τότε θὰ εἰσθε οἱ ἔκλεκτοι τοῦ Θεοῦ, τὰ ἀγαπημένα παιδιά τοῦ Χριστοῦ μας.

Συμπέραμα

Νὰ μὴ μᾶς ἀπορροφοῦν οἱ ἐργασίες μας καὶ νὰ μᾶς κάνουν νὰ ξεχνᾶμε τὸ Χριστό μας, ποὺ θέλει νὰ πηγαίνωμε στὴν ἔκκλησία, ν' ἀκοῦμε τὰ κηρύγματα του, νὰ κάνωμε καλὲς πράξεις, νὰ μεταλαβαίνωμε τακτικὰ καὶ νὰ είμαστε οἱ ἔκλεκτοι.

Ἐργασίες

Νὰ βοῆς καὶ νὰ γράψῃς δυό·τριά περιστατικά τῆς ζωῆς σου, ποὺ θὰ φανῆς ὅτι εἰσαι ἔκλεκτός.

Πές μας, ἄν γνωρίζης, ἀνθρώπους, ποὺ μὲ διάφορες προφάσεις δὲν κάνουν ὅ,τι λέει ὁ Χριστός μας.

Πές μας, ποιὸ εἶναι τὸ δεῖπνο τοῦ Χριστοῦ μας;

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΚΕΚΑΤΗ

(Λουκᾶ ζ: 12-19)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἵ ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἥραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἐσαυτοὺς τοῖς Ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. Εἴς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἵαθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ ἐπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; ούχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενῆς οὗτος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Κώμη=μεγάλο χωριό.—οἱ ἔστησαν πόρρωθεν=οἱ δόποιοι στάθηκαν ἀπὸ μακριά.—ἥραν φωνὴν=φώναξαν δυνατά.—ἐπιστάτα=δάσκαλε.—Καὶ ἐγένετο=καὶ συνέβη.—ἵαθη=ἐθεραπεύθη.—ἀλλογενῆς=γένος.—δοῦναι δόξαν=νὰ δοξάσουν.—Ἀναστὰς πορεύου=πήγαινε στὸ καλό.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς ἔμπαινε σὲ κάποιο μεγάλο χωριό τὸν συνήντησαν δέκα ἄνδρες λεπροί, οἱ δόποιοι στάθηκαν ἀπὸ μακριά· καὶ αὐτοὶ φώναξαν δυνατά καὶ ἔλεγαν· Ἰησοῦ διδάσκαλε, ἐλέησέ μας. Καὶ ὅταν τοὺς εἶδε ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε· Πηγαίνετε νὰ δείξετε τὸν ἐαυτό σας εἰς τοὺς Ἱερεῖς. Καὶ συνέβη ἐνῷ πήγαιναν αὐτοὶ καθαρίσθηκαν ἀπὸ τῇ λέπρᾳ, γιατρεύθηκαν. “Ἐνας δὲ ἀπ’ αὐτούς, ὅταν εἶδε ὅτι γιατρεύθηκε,

γύρισε καὶ μὲ φωνὴ μεγάλῃ δόξασε τὸ Θεό καὶ ἔπεσε μὲ τὸ πρόσωπό του στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ εὐχαριστώντας αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ἦταν Σαμαρείτης. Τότε δὲ Ἰησοῦς εἶπε: Δὲν γιατρεύθηκαν δέκα; ποῦ εἰναι οἱ ἄλλοι ἐννέα; Δὲν βρέθηκε κι αὐτοὶ νὰ γυρίσουν νὰ δοξάσουν τὸ Θεό, παρὰ μόνον αὐτὸς δὲ ξένος. Καὶ τοῦ εἶπε: Πήγαινε στὸ καλό· ἡ πίστη σου σὲ ἔσωσε.

Διδασκαλία

"Ιδοὺ καὶ ὅλο θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ, ἡ θεραπεία 10 λεπρῶν. Λεπροὶ εἰναι οἱ ἀνθρώποι ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ λέπρα. Ἡ λέπρα εἰναι μιὰ πολὺ κακὴ ἀρρώστεια καὶ πολὺ κολλητική. Γι' αὐτὸ τοὺς λεπροὺς τώρα τοὺς μαζεύουν σὲ ὠρισμένο νησὶ καὶ τοὺς ἀφήνουν ἐκεῖ ὡς δτου ἀποθάνουν, γιατὶ ἡ ἀρρώστεια αὐτὴ δὲ γιατρεύεται. Στὰ παλιὰ χρόνια τοὺς ἔδιωχναν ἀπὸ τὸ χωριό καὶ δὲν τοὺς ἀφηναν νὰ πλησιάσουν ἀνθρώπους. Ἐὰν κανένας ἀπὸ αὐτοὺς γιατρεύοταν, ἔπερπε νὰ περάσῃ ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς τους γιὰ νὰ πιστοποιήσουν σὰν γιατροὶ δτι γιατρεύθηκε καὶ νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ μπῆ στὸ χωριό. Τέτοιοι ἦσαν καὶ οἱ δέκα λεπροὶ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Δυστυχισμένοι ἀνθρώποι. Ζοῦσαν στὶς ἐρημίες, μακριὰ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τους. Κανένας δὲν τοὺς πλησίαζε. "Ολοὶ φοβόνταν μὴ κολλήσουν. Τί δυστυχία! Εἶδαν τὸν Ἰησοῦ ἀπὸ μακριά, γιατὶ δὲν τοὺς ἐπέτρεπε νὰ πᾶνε κοντά. Πῆραν θάρρος. Εἶχαν ἀκούσει δτι δὲ Ἰησοῦς γιατρεύει τοὺς ἀρρώστους. "Αρχισαν νὰ τοῦ φωνάζουν δυνατά: Χριστὲ ἐλέησέ μας, ἀπάλλαξέ μας ἀπὸ τὸ κακό αὐτό. "Ο Ἰησοῦς τοὺς λυπήθηκε καὶ τοὺς εἶπε νὰ πᾶνε νὰ δείξουν τὸ πληγιασμένο καὶ βρωμερὸ κορμὶ τους στοὺς Ἱερεῖς. Μὰ πῶς νὰ πᾶνε, ποὺ εἰναι λεπροί. Μὲ δλα ταῦτα δὲν ἐδίστασαν. Πίστευαν δτι πηγαίνοντας θὰ γιατρεύθοιν, ἀφοῦ τοὺς τὸ εἶπε δὲ Χριστός. "Ετρεξαν καὶ πραγματικὰ στὸ δρόμο γιατρεύθηκαν, καθαρίσθηκε τὸ ἐλεεινὸ κορμὶ τους; γίνηκε καθαρό, ὅπως πρίν. Πήγαν στοὺς Ἱερεῖς καὶ πῆραν τὸ σχετικὸ πιστοποιητικό. Τί χαρά! Θὰ πᾶνε νὰ ίδοῦνε τοὺς συγγενεῖς τους, θὰ μποῦν ἐλεύθερα στὸ σπίτι τους, θὰ καθήσουν νὰ κουβεντιάσουν μὲ τοὺς συγχωριανούς τους. Στὴ χαρά τους ξέχασαν τὸ Σωτῆρα τους, λησμόνησαν τὸν εὔεργέτη τους. "Οχι δμως δλοι. Βρέθηκε ἔνας ἀπὸ αὐτούς, καὶ αὐτὸς ἦταν Σαμαρείτης, ἀπὸ ξένο δηλαδὴ μέρος. Γύρισε πίσω, πῆγε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν εὔεργέτη του. "Επεσε στὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ, δοξάζοντας τὸ Θεό. "Ενα πικρὸ χαμόγελο τοῦ Χριστοῦ μας βλέποντας τὴν ἀχαριστία τῶν ἄλλων. "Εγὼ 10 λέει γιάτρεψα, ποὺ εἰναι οἱ ἄλλοι 9; Οὕτε ἔνα εὐχαριστῶ δὲν ἥλθαν νὰ μοῦ ποῦν. Εἶχε ἀνάγκη δὲ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸ εὐχαριστῶ τους; "Οχι. Ἀλλὰ τοὺς κατηγορεῖ γιὰ τὴν ἀχαριστία τους. Παιδιά, ή ἀχαριστία εἰναι τὸ μεγαλύτερο κακό. Εκεῖνοι ποὺ δὲν ἀναγνωρίζουν τὸ καλὸ ποὺ τοὺς κάνουν οἱ ἄλλοι δὲν εἰναι ἀνθρώποι καλοί. Οἱ ἀγνώμονες εἰναι κακοὶ ἀνθρώποι. Πόσα καλὰ μᾶς δίνει δὲ Θεός κάθε μέρα. Πρέπει κι ἔμεῖς νὰ τὸν εὐχαριστοῦμε γι' αὐτά. Καὶ τὸν εὐχαριστοῦμε

μὲ τὴν προσευχή μας καὶ μὲ τὶς καλές πράξεις μας. Οἱ καλοὶ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ εύχαριστοῦν πάντα τὸ Θεὸν γιὰ τὰ καλὰ ποὺ μᾶς δίνει. Προσέχετε νὰ μὴ πικράνετε τὸ Χριστὸν καὶ τὸν ἀναγκάσετε νὰ σᾶς πῆ «οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;»

Συμπέρασμα

Νὰ ζητοῦμε πάντοτε τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ τὸν εύχαριστοῦμε γιὰ ὅλα τὰ καλὰ ποὺ μᾶς δίνει. Νὰ εἴμαστε εὐγνώμονες σε κάθε ἄνθρωπο ποὺ μᾶς κάνει καλό. Ἡ ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης είναι δεῖγμα χριστιανικῆς καὶ εὐγενικῆς ψυχῆς.

Ἐργασίες

Πέτε μας γιατί οἱ λεπροὶ ζοῦσαν στὶς ἐρημιές;

Γιατί οἱ λεπροὶ στάθηκαν ἀπὸ μακριὰ ὅταν εἰδαν τὸ Χριστό;

Γιατί ὁ Χριστὸς τοὺς εἶπε νὰ πᾶνε στοὺς Ἱερεῖς;

Τί ἥθελε νὰ πῇ ὁ Χριστὸς μὲ τὸ «οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;»

Ρώτησε τὸ δάσκαλό σου νὰ σοῦ πῇ, ποὺ ζοῦν στὴν Ἑλλάδα οἱ λεπροί;

Ποὺ είναι δηλαδὴ λεπροκομεῖο;

Νὰ μᾶς γράψῃς ἔνα περιστατικὸ τῆς ζωῆς σου, ποὺ θὰ δειξης ὅτι είσαι ὁ λεπρὸς Σαμαρείτης καὶ ὅχι οἱ ἄλλοι 9.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

(Λουκᾶ Ιη' 18—27)

Κεέμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί μὲ λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰμὴ εἰς, δὲ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἔτι ἐν σου λείπει. Πάντα δσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν σύρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γάρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὔκολώτερον γάρ ἔστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἄνθρωποις δυνατά ἔστι παρὰ τῷ Θεῷ.

'Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

Οἰδας= γνωρίζεις.— ἔτι = ἀκόμη.— διάδος = μοίρασε.— ξεῖνος=θά
ξηνης.— δεῦρο=ἔλα.— σφόδρα= πάρα πολύ.— εἰσελεύσονται=νά μπον.—
κάμηλος=χονδρό σχοινί, παλαμάρι.— Τρυμαλιὰ φαφίδος=ή τρύπα τῆς
βελόνας.

'Εξήγηση του Εύαγγελου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ἦνας ἄνθρωπος ἦλθε στὸν Ἰησοῦν γιὰ
νὰ τὸν πειράξῃ καὶ τοῦ εἶπε: Δάσκαλε ἀγαθέ, τί πρέπει νὰ
κάμω γιὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνια ζωὴ, γιὰ νὰ πάω δη-
λαδὴ στὸν Παράδεισο; Τοῦ εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς: Γιατὶ μὲ λές
ἀγαθόν; Κανένας δὲν εἶναι ἀγαθός, παρὰ μόνον ὁ Θεός. Τίς
ἐντολές τοῦ Θεοῦ τὶς ξέρεις. Καὶ τοῦ εἶπε τὶς κυριώτερες. Νὰ
μὴν πάρης τὴν γυναῖκα τοῦ ἄλλου, νὰ μὴ σκοτώνης, νὰ μὴ κλέ-
βῃς, νὰ μὴ λές ψέματα, νὰ τιμᾶς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μη-
τέρα σου. Ὁ ἄνθρωπος τότε εἶπε: Αὐτὰ δλα τὰ κάνω ἀπὸ τὰ
νειάτα μου. Ὁ Ἰησοῦς ἅμα ἀκουσε αὐτὰ τοῦ εἶπε· "Ἐνα ἀκόμη
σοῦ λείπει δλα δσα ἔχεις πούλησέ τα καὶ μοίρασέ τα στοὺς
πτωχοὺς καὶ ἔλα νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς. Ὁ ἄνθρωπος ἅμα
ἀκουσε τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ λυπήθηκε, γιατὶ ἦταν πάρα πολὺ¹
πλούσιος, καὶ ἔφυγε περίλυπος. "Οταν τὸν εἶδε ὁ Ἰησοῦς περί-
λυπον εἶπε: Πόσο δύσκολα οἱ ἔχοντες χρήματα θὰ μποῦν στὸν
Παράδεισο! Γιατὶ εὔκολωτερο εἶναι νὰ περάσῃ ἔνα χονδρό
σχοινὶ ἀπὸ τὴν τρύπα βελονιοῦ, παρὰ πλούσιος νὰ μπῇ στὸν
Παράδεισο! Ἐκεῖνοι δὲ ποὺ ἀκουσαν αὐτὸν εἶπαν: Καὶ ποιδὲς
μπορεῖ τότε νὰ σωθῇ; Ὁ Ἰησοῦς εἶπε: "Οσα εἶναι ἀδύνατα
στοὺς ἄνθρωπους εἶναι δυνατὰ στὸ Θεό.

Διδασκαλία

Νὰ καὶ δλλος ἄνθρωπος ποὺ ἦλθε νὰ πειράξῃ τὸν Ἰησοῦν καὶ
τὸν δνομάζει ἀγαθόν. "Ἐνας μόνον εἶναι ἀγαθός, ὁ Θεός, τοῦ λέγει δ
Χριστός. Πῶς λοιπὸν μὲ λές ἀγαθόν, ἀφοῦ δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις γιὰ
Θεό, καὶ ἔξακολουθεῖ: Θέλεις νὰ γίνης τέλειος ἄνθρωπος, νὰ πᾶς
στὸν Παράδεισο, νὰ εἰσαι κοντὰ στὸ Θεό; Κάνε τὶς ἐντολές του. "Εσύ
τὶς ξέρεις. Μὴ πάρης τὴν ζένη γυναῖκα εἶναι ἔγκλημα. Μὴ σκοτώνης.
Γιατὶ νὰ πάγης τὴν ζωὴ τοῦ ἄλλου; Δὲν ἔχεις δικαίωμα. Δὲν τὴν ἔδω-
σες ἔσύ. "Ο Θεός τὴν ἔδωσε, δ Θεός δικαιοῦται νὰ τὴν πάρη. Μὴν κλέ-
ψης. Μεγάλο κακὸ ἡ κλεψιά. "Ο κλέφτης εἶναι κακός ἄνθρωπος. Μὴ
λές ψέματα ποτέ, γιατὶ τὸ ψέμα εἶναι τοῦ Σατανᾶ. Νὰ τιμᾶς τοὺς
γονεῖς σου. "Ἐχεις ὑποχρέωση ν' ἀγαπᾶς καὶ νὰ σέβεσαι τοὺς γονεῖς

σου, γιατὶ αὐτοὶ σὲ ἔφεραν στὴ ζωὴ, αὐτοὶ φροντίζουν νὰ σοῦ φέρουν φαγητό, νὰ σ' ἐνδύσουν, αὐτοὶ ὅταν ἀρρωστήσῃς ξημερώνονται στὸ προσκέφαλό σου. Αὐτὰ ζήτησε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο αὐτὸν δὲ Ἰησοῦς. "Οταν ὅμως δὲ ἄνθρωπος τοῦ εἰπε ὅτι αὐτὰ τὰ κάνει ἀπὸ μικρός, δὲ Ἰησοῦς τοῦ εἰπε· "Ἐνα ἀκόμη σοῦ λείπει: Νὰ πουλήσῃς τὴν περιουσία σου καὶ νὰ τὴ μοιράσῃς στοὺς φτωχούς. Ο ἄνθρωπος ἀμέσως στενοχωρήθηκε, λυπήθηκε. Πῶς νὰ δώσῃ τὴν πλούσια περιουσία του στοὺς φτωχούς; Τοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνῃ καλά, νὰ ντύνεται πλούσια, νὰ διασκεδάζῃ, νὰ φαίνεται πῶς ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους. Τόσο τὸν εἶχε κυριεύσει τὸ χρῆμα. Προτίμησε τὰ πλούτη ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἀνόητε ἄνθρωπε, δὲν σοῦ εἰπε δὲ Θεός νὰ μὴ τρώῃς καὶ νὰ μὴ ντύνεσαι. Σοῦ εἰπε νὰ θυμᾶσαι τοὺς φτωχούς, νὰ δίνῃς καὶ σ' αὐτοὺς κάτι ἀπὸ ἔκεινα ποὺ σοῦ ἔδωσε δὲ Θεός. Δὲν είναι δικά σου τὰ χρήματα, είναι τοῦ Θεοῦ. Στὰ ἔδωσε γιὰ νὰ βοηθᾶς τὴ δυστυχία. Δέν τ' ἀκούει ὅμως αὐτὰ δὲ ἄνθρωπος. Προτιμᾶ τὸ χρῆμα ἀπὸ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸς εἰπε δὲ Χριστὸς ὅτι είναι πολὺ δύσκολο νὰ μπῇ πλούσιος στὸν Παράδεισο. Οἱ περισσότεροι πλούσιοι είναι σὰν τὸν ἄνθρωπο τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Είναι ὅμως καὶ πλούσιοι ποὺ είναι ὅπως τοὺς θέλει δὲ Θεός. Είναι σπλαχνικοί, ἔλεήμονες, τρέχουν νὰ βοηθήσουν κάθε δυστυχισμένον. Αὐτοὶ θὰ πάνε κοντά στὸ Θεό Πατιδιά, φυλάξετε ὅλες τὶς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ μας. Τότε θὰ σᾶς ἀγαπᾶ πάντα δὲ Χριστὸς καὶ θὰ σᾶς προστατεύῃ.

Συμπέρασμα

Νὰ μὴ μᾶς κυριεύσουν τὰ πλούτη, γιατὶ θὰ χάσωμε τὴν ψυχή μας. Ο ἄνθρωπος ποὺ εἰπε ἀγαπᾶ τὸ χρῆμα είναι ἀνίκανος γιὰ καλὰ ἔργα. Τὰ χρήματά μας νὰ τὰ χρησιμοποιοῦμε γιὰ καλὰ ἔργα καὶ γιὰ ἀγαθοεργίες. Αὐτὸς είναι δὲ προορισμός τους.

Ἐργασίες

Νὰ βρήτε παραδείγματα ποὺ νὰ μοιάζουν μὲ τὸν ἄνθρωπο τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Είναι πολλὰ στὴ σημερινὴ ζωὴ.

Νὰ γράψετε ἔνα περιστατικὸ τῆς ζωῆς σας, ποὺ δὲν θὰ σᾶς πῆ δὲ Χριστὸς πῶς είναι ἀδύνατο νὰ γίνετε ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ.

Πέστε τὶ ἔργα γιὰ τὶς ἐντολές τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ (Ματθαίου α'. 1—25)

Κείμενο.

Bίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ Δαβὶδ, Υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακὼβ. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς

A: Κοντομάρη: Περικοπὴ Εὐαγγελίου
Ψηφιοποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής 3

αύτοῦ. Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρές δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ. Ἐσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ. Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασών. Ναασών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών. Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοδὸν ἐκ τῆς Ραχάβ. Βοδὸν δὲ ἐγέννησε τὸν Ὡβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ. Ὡβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου. Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ. Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά. Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ. Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὁζίαν. Ὁζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ. Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν. Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν. Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ. Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ. Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ. Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ. Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ. Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ. Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν. Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἣς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. Μνηστευθείσης γάρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἡ συνελθεῖν αὐτούς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἅγιου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβούληθε λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ίδού ἄγγελος Κυρίου κατ' ὅναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκα σου· τὸ γάρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἅγιον. Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γάρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. (Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα

πληρωθή τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 'Ιδού ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ' ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός). Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὑπονου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἵνα οὖτε τὸν Υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

'Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

Βίβλος γενέσεως=βιβλίον καταγωγῆς.—**υἱοῦ Δαβίδ**=ἀπογόνου τοῦ Δαβίδ.—**μετοικεσία** Βαβυλῶνος=μεταφορὰ τῶν Ἐβραίων εἰς Βαβυλῶνα.—**δίκαιοις**=εὔσεβής.—**μνηστευθείσης**=ἀρραβωνιασθείσης.—**πρὶν** ἡ συνελθεῖν αὐτοὺς=πρὶν ἔλθουν σὲ γάμο.—ἐν γαστρὶ=στὴν κοιλιά.
παραδειγματίσαι=νὰ ἐκθέσῃ.—**ἔβουλήθη**=σκέφθηκε.—**λάθρα**=κρυφά.—**ταῦτα ἐνθυμηθέντος**=ἐνῷ συλλογιζόταν αὐτά.—**ὄναρ**=ὅνειρο.—**τέξεται**=θὰ γεννήσῃ.—**οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν**=δὲν τὴν πανδρεύθηκε.

'Εξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Τὸ βιβλίο τῆς καταγωγῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ὅποῖος κατάγεται ἀπὸ τὸν Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ καὶ ἀναφέρει παρακάτω ὅλη τὴν σειρά τῆς γενεαλογίας του, ἵνα τὴν ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε. Καὶ λέει ὅτι ἵνα τὴν ἡμέρα αὐτῇ πέρασαν τρεῖς φορὲς 14 γεννέες. Τώρα μᾶς ἀναφέρει πῶς ἔγινε ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ ἡ Μαρία ἀρραβωνιάσθηκε μὲ τὸν Ἰωσὴφ. Πρὶν πανδρευθῆ εἶχεν ἔλθη, δηποτε ξέρετε, ὁ Ἅγγελος Γαβριὴλ σταλμένος ἀπὸ τὸ Θεόν καὶ τῆς εἶπε πῶς θὰ γεννήσῃ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ πραγματικά ἀμέσως βρέθηκε ἔγκυος. 'Ο Ἰωσὴφ μὴ γνωρίζοντας αὐτὸν καὶ ἐπειδὴ σὰν εὔσεβὴς ἄνθρωπος δὲν ἦθελε νὰ τὴν ἐκθέσῃ, σκέφθηκε κρυφά νὰ τὴν διώξῃ. Ἐνῷ ὅμως σκεπτόταν αὐτὰ παρουσιάσθη στὸ δονειρό του ἔνας Ἅγγελος καὶ τοῦ εἶπε: 'Ιωσὴφ, υἱὲ Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς νὰ πάρης μαζί σου τὴν Μαρία τὴν γυναῖκα σου, διότι αὐτὸν τὸ παιδί ποὺ θὰ γεννηθῇ ἀπ' αὐτήν είναι παιδί τοῦ Θεοῦ. Θὰ γεννήσῃ δὲ υἱὸν καὶ θὰ τὸν ὄνομάστης Ἰησοῦν, ποὺ σημαίνει Σωτῆρα, γιατὶ αὐτὸς θὰ σώσῃ τὸν κόσμο ἀπὸ τίς ἀμαρτίες. Αὐτὸν δὲ ὅλο ἔγινε γιατὶ νὰ πραγματοποιηθοῦν τὰ λόγια τοῦ Προφήτη, ποὺ εἶπε: Νά, ἡ Παρθένα θὰ ἔχῃ στὴν κοιλιά της καὶ θὰ γεννήσῃ υἱὸν καὶ θὰ τὸν ὄνομάσουν Ἐμμανουὴλ, τὸ ὅποῖον ἔξηγεῖται: ὁ Θεός μαζί μας. "Οταν δὲ σηκώθηκε ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ

τὸν ὅπνο ἔκαμεν ὅπως τὸν διέταξε ὁ Ἡγγελος τοῦ Θεοῦ. Πήρε τὴ γυναῖκα του μαζὶ του καὶ δὲν τὴν πανδρεύθηκε ποτὲ καὶ ἐγέννησε τὸν μονογενῆ της υἱὸν καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Ἰησοῦς.

Διδασκαλία

Ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρχε πρὶν δημιουργηθῆ ὁ κόσμος. ἦταν αὐτὸς ὁ Θεός. Οἱ ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ σ' αὐτὲς ἀνάγκασαν τὸ Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν Λόγον του, τὸν Υἱό του, στὸν κόσμο, γιὰ νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἔλθῃ στὴ γῆ καὶ νὰ συναναστραφῇ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπρεπε νὰ γίνη ἀνθρωπὸς, νὰ πάρῃ μορφὴ ἀνθρώπινη. Γεννήθηκε δὲ ἀπὸ ἕνα ἄγιο κορίτσι, τὴ Μαρία, ἡ ὄποια καταγόταν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ Δαβίδ. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο μᾶς εἴχε τὸν πάνσοφο, τὸν Παντοδύναμο, τὸν Πανάγαθο Θεό, τὸν βασιλέα καὶ κύριον ὅλου τοῦ κόσμου. Μητέρα εἶχε μιὰ ἀγαθή, μιὰ ἀγία, μιὰ χαριτωμένη κόρη, τὴ Μαρία. Ο γεννηθεὶς λοιπὸν ἀπὸ τὴ Μαρία Χριστὸς ἦταν θεὸς καὶ ἀνθρωπὸς γι' αὐτὸ καὶ ὀνομάζεται Θεάνθρωπος. Τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ τὴν προεῖπαν οἱ θεόπνευστοι Προφῆται πολλὰ χρόνια πρὶν. Ο δὲ μεγάλος προφήτης Ἡσαΐας εἶπεν 800 χρόνια πρὸ Χριστοῦ τὰ λόγια ποὺ ἀναφέρονται στὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο. Ἀγαπημένα μου παιδιά, ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς στὴ γῆ γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἀμαρτία. Αὐτὸ λέγει καὶ τὸ ὄνομά του γιατὶ Ἰησοῦς θὰ πῆ Σωτήρας. Ἡ ἀμαρτία εἶχε χωρίσει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ Θεό, τοὺς εἶχε κάμει ὅθλιους καὶ καταδικασμένους στὴν αἰώνια κόλαση. Ἦλθε ὁ Χριστὸς γιὰ νὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ τὸ κακό ἀυτό. Καὶ πραγματικά. Ἐφερε στὸν κόσμο τὴν πίστη, τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀλήθεια, τὴ δικαιοσύνη, τὴν ἀγάπη, τὴν ἀγαθοεργία καὶ ἔτσι ξανάφερε πάλι τὸν ἀνθρωπὸ κοντὰ στὸ Θεό. Αὐτὸν περίμενε ἡ ἀνθρωπότητα. Αὐτὸν εἶχαν προαναγγείλει οἱ Προφῆτες.

Δόξα λοιπὸν στὸ μεγάλο καὶ ἀληθινὸ Θεό μας, ποὺ μᾶς λυπήθηκε καὶ σὰν εὕσπλαχνος μᾶς ἔσωσε ἀπὸ τὴν καταστροφή.

Συμπέρασμα

Ο Θεὸς θυσίασε γιὰ τὴ δική μας σωτηρία τὸν Υἱό του, τὸν ἔαυτό του δηλαδή. Γι' αὐτὸ ὅλοι οἱ ἀνθρωποί, μικροὶ καὶ μεγάλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἀνδρες καὶ γυναῖκες, πρέπει νὰ εὔγνωμονδύμε τὸ Θεό, νὰ τὸν εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἀγάπη του. Καὶ θὰ τὸ κάνωμε αὐτὸ ἀν κάνωμε καλές πράξεις. «Ἐργα θέλω καὶ οὐ θυσίαν».

Ἐργασίες

Νὰ μᾶς πῆς γιατὶ τὸ Εὐαγγέλιο λέει τὸ Χριστὸ υἱὸ τοῦ Δαβίδ, υἱὸ τοῦ Αβραάμ :

Γιατί ὁνομάστηκε ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς; Τί θὰ πῃ Ἐμμανουὴλ; Γιατί γιορτάζουν τὰ Χριστούγεννα οἱ Μανώληδες;
Χαρακιήρισέ μας τὸν Ἰωσήφ.
Ρωτήστε τὸ δάσκαλό σας τί ἦταν ἡ μετοικεσία Βαβυλῶνος.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Λουκᾶ ιη'. 36—43)

ΙΚΕΪΛΕΕΝΟ

Τῷ καιρῷ ἑκείνῳ, ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὅχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόήσει λέγων Ἰησοῦ, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτόν, ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζε. Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ο δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε καὶ ἤκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ πᾶς ὁ λαός Ἰδών, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἐν τῷ ἐγγίζειν=ἐνῷ ἐπλησίαζε.—προσαιτῶν=ζητιανεύοντας.—ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο=ρωτοῦσε νὰ μάθῃ τί εἰναι αὐτό.—παρέρχεται=διαβαίνει.—προάγοντες=οἱ πηγαίνοντες μπροστά.—ἐπετίμων=μάλιστα.—ἐκέλευσεν=διάταξε.—ἀχθῆναι=νὰ φέρουν.—ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ=ἔδόξασε τὸ Θεό.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν συνέβη ἐνῷ πλησίαζε ὁ Ἰησοῦς στὴν Ἱεριχώ, ἔνας τυφλὸς καθόταν στὸ δρόμο ζητώντας ἐλεημοσύνη. Ὁταν ἀκούσεις νὰ περνάῃ κόσμος πολὺς ἀπὸ κεῖ ρωτοῦσε νὰ μάθῃ τί εἰναι αὐτό, τί συμβαίνει. Εἶπαν δὲ σ' αὐτὸν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος διαβαίνει. Καὶ ἀρχισεις νὰ φωνάζῃ λέγοντας: Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Δαβὶδ, ἐλέησέ με. Καὶ ἐκεῖνοι ποὺ πήγαιναν μπροστὰ τὸν μάλωναν γιὰ νὰ σιωπήσῃ· αὐτὸς ὅμως περισσότερο φώναζε. Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησέ με. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἰησοῦς σταμά-

τησε, διάταξε νὰ τὸν φέρουν κοντά του. "Οταν δὲ ὁ τυφλὸς πλησίασε, τὸν ρώτησε λέγοντας· Τί θέλεις νὰ σοῦ κάμω; "Ο δὲ τυφλὸς εἶπε· Κύριε, νὰ μπορῶ νὰ βλέπω. Καὶ δὲ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε· Νὰ βλέπης· ἡ πίστη σου σὲ ἔσωσε. Καὶ ἀμέσως ὁ τυφλὸς εἶδε φῶς, ἔβλεπε καλὰ καὶ τὸν ἀκολούθησε διξάζοντας τὸ Θεό. Καὶ δῆλος ὁ κόσμος, ὅταν εἶδε τὸ θαῦμα αὐτό, ἐδόξαζε τὸ Θεό.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ μᾶς περιγράφει ἔνα θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μας, τὴ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἱεριχοῦ. Ὁ Χριστὸς περνοῦσε ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ καθόταν ὁ τυφλὸς καὶ ζητιάνευε. Κόσμος πολὺς τὸν ἀκολουθοῦσε. Ὁ τυφλὸς δὲν ἔβλεπε τίποτε. Σκοτάδι μεγάλο ἀπλωνόταν μπροστά του. "Ἀκουε ὅμως. "Ἀκουε θύρυβο μεγάλο. Τὶ νὰ συμβαίνῃ; Ρωτώντας δὲ τυφλὸς πληροφορήθηκε δtti περνάει δὲ Ἰησοῦς. Άὲν τὸν εἶχε ἴδη ποτέ. Εἶχε ὅμως ἀκούσει δtti γιατρεύει δλους τοὺς ἀσθενεῖς. "Αμα ἄκουσε τὸ ὄνομα Ἰησοῦς γέμισε ἀπὸ χαρά. Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ ἀπόγονος τοῦ Δαβὶδ, ὁ Μεσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου θὰ τὸν λυπηθῇ καὶ θὰ τὸν γιατρέψῃ. Τὸ πίστευε αὐτὸ μὲ δλη τὴν καρδιά του. "Η μεγάλη πίστη του σ' αὐτὸ τὸν ἔκαμε νὰ φωνάζῃ: "Ιησοῦ, ἐλέησέ με. Τὸν μάλωναν οἱ ἄλλοι, ἀλλ' αὐτὸς ἔξακολουθοῦσε νὰ φωνάζῃ. Εἶχε πεποιθηση δtti ὁ Χριστὸς θὰ τὸν γιατρέψῃ. "Ηξερε δtti δὲ τὸν διάνοιαν τοῦ Χριστοῦ, μποροῦσε νὰ τὸν γιατρέψῃ μὲ τὸ λόγο του. "Ετοι καὶ γίνηκε. Ἀνάβλεψε, τοῦ λέει ὁ Χριστὸς καὶ ὁ τυφλὸς εἶδε ἀμέσως, εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, εἶδε τὸν κόσμο γύρω του. Δὲν ἔφυγε ὅμως ἀπὸ κοντά. "Ἐμεινε ἑκεῖ ἀκολουθώντας αὐτὸν στὸ δρόμο του. "Ηθελε μ' αὐτὸ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνη του καὶ καὶ τὴ μεγάλη πίστη του. "Η πίστη σου σὲ ἔσωσε, τοῦ εἶπε ὁ Χριστὸς. "Ἄγαπητά μου παιδιά, τὶ δὲν κάνει ἡ πίστη στὸ Χριστό μας. "Ἐχετε πάντα τὴν πίστι σας σ' αὐτὸν. Ζητεῖτε ἀπ' αὐτὸν μὲ πίστη κάθε καλό. Θὰ σᾶς βοηθήση. Μήν ἔχετε ἀμφιβολία. "Αλλὰ πρέπει ἡ πίστη σας νὰ μὴ στηρίζεται μόνο σὲ λόγια ἀλλὰ καὶ σὲ ἔργα. "Ακολουθεῖτε πάντα τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ. Κάνετε πάντα καλές πράξεις. Ὁ Χριστὸς θὰ εἴναι πάντα κοντά σας. Θὰ σᾶς βοηθάῃ σὲ κάθε ἀνάγκη σας. «Η πίστις σου σέσωκέ σε» "Ἐχετε πάντα στὸ νοῦ σας τὶς λέξεις αὐτές.

Συμπέρασμα

"Οταν ἔχωμε πίστη σταθερὴ καὶ ριζωμένη βαθιὰ στὴν καρδιά μας, θὰ μᾶς δοθῇ ὅ,τι ζητοῦμε ἀπὸ τὸ Χριστό. Ἡ πίστη στὸ Χριστὸ πάντοτε ἀμείβεται. "Ἄς μιμηθοῦμε τὸ παράδειγμα τοῦ τυφλοῦ, ὁ δόποιος μὲ τὴ μεγάλη πίστη του στὸν Ἰησοῦ πέτυχε νὰ γιατρεύει καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ σκοτάδι ποὺ ἀπλωνόταν γύρω του τόσα χρόνια.

Ἐργασίες

Γιατὶ ὁ τυφλὸς ὀνομάζει τὸν Ἰησοῦ υἱὸν τοῦ Δαβὶδ;

Γιατί ὁ Χριστὸς ρώτησε τὸν τυφλὸν τί θέλει νὰ τοῦ κάμη; Δὲν ἤξερε τι ἥθελεν ὁ τυφλός;

Χαρακτήρισε τὸν τυφλὸν τῆς Ἱεριχοῦ.

Νὰ βρῆς περιστατικὰ τῆς ζωῆς, ποὺ νὰ μοιάζουν μὲ τὴν περιγραφὴ τοῦ Εὐαγγελίου. Γράψε, ἄν θέλης, ἓνα τέτοιο περιστατικό.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Λουκᾶ ιθ'. —)

Κεέμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διήρχετο ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχῶ. Καὶ ἵδού ἀνήρ, ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος· καὶ ἔζητει ἵδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἔστι· καὶ οὐκ ἥδυνατο ἀπὸ τοῦ ὅχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμών ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν· ὅτι δι' ἐκείνης ἥμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἥλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι σήμερον γάρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἵδοντες ἀπαντες διεγόγγυγζον λέγοντες· "Οτι παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινά τι ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· "Οτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἔστιν· ἥλθε γάρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

*Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἀρχιτελώνης=πρῶτος φορατζῆς. Τελῶναι λέγονταν ἔνεῖνοι ποὺ ἀγόραζαν τοὺς φόρους. Ἐπειδὴ δὲ ἔπαιρναν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δσα ἥθελαν καὶ ἐπίεζον αὐτοὺς θεωροῦνταν ἀνθρωποι ἄδικοι. Γι' αὐτὸ τελώνης σημαίνει ἀνθρωπος ἄδικος, πλεονέκτης, κακός.—Τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν = ήταν κοντὸς στὸ ἀνάστημα.— προδραμών = ἀφοῦ ἔτρεξε μπροστά.—Δεῖ με μεῖναι = Πρέπει νὰ μείνω.—καταλῦσαι=νά μείνη.—εἴ τινος τι ἐσυκοφάντησα=ἔάν ἀδίκησα κανένα.—ἀπολωλός=χαμένο, δηλαδὴ τοὺς ἀμαρτωλούς.

*Εξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν περνοῦσε ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴν Ἱεριχῶ. Καὶ νὰ ἐκεῖ ἔνας ἄνδρας ποὺ λεγόταν Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς

ῆταν ἀρχηγὸς τῶν τελωνῶν καὶ ἦταν πλούσιος. "Ηθελε νὰ ἰδῇ τὸν Ἰησοῦν ποιός εἶναι, ἀλλὰ δὲν μποροῦσε ἀπό τὸν πολὺ κόσμο, γιατὶ ἦταν κοντὸς στὸ ἀνάστημα. Καὶ ἀφοῦ ἔτρεξε μπροστά, ἀνέβηκε σὲ μιὰ μουριά γιὰ νὰ τὸν ἰδῇ, γιατὶ ἀπὸ κεῖ θὰ περνοῦσε. Καὶ ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς τὸν εἶδε καὶ τοῦ εἶπε: Ζακχαῖε, κατέβα γρήγορα· γιατὶ σήμερα πρέπει νὰ μείνω στὸ σπίτι σου. 'Ο Ζακχαῖος ἀμέσως κατέβηκε καὶ ὑποδέχτηκε τὸ Χριστὸ μὲ μεγάλη χαρά. "Ολοὶ ὅταν εἶδαν αὐτό, ἀγανάκτησαν καὶ ἔλεγαν· Γιατὶ νὰ πάη νὰ μείνῃ στὸ σπίτι ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου; 'Ο Ζακχαῖος σταματώντας εἶπε στὸν Ἰησοῦν: Κύριε, τὴ μισὴ περιουσία μῳ τὴ δίνω στοὺς φτωχοὺς καὶ ἐὰν ἀδίκησα κανένα καὶ τοῦ πῆρα περισσότερα, τοῦ τὰ δίνω πίσω τέσσερες φορὲς περισσότερα. Εἶπε δὲ σ' αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Σήμερα τὸ σπίτι αὐτὸ σώθηκε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, γιατὶ καὶ αὐτὸς υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ, δηλαδὴ παιδὶ τοῦ Θεοῦ, εἶναι. Γιατὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ὁ Χριστός, ἥλθε στὸν κόσμο γιὰ νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τοὺς ἀμαρτωλούς.

Διδασκαλία

"Ο Ἰησοῦς περνοῦσε ἀπὸ τὴν Ἱεριχώ. Ἐκεῖ κατοικοῦσε ἔνας ἄνδρας πολὺ ἀμαρτωλός, ὁ Ζακχαῖος. Ἔταν τελώνης, ἀνθρωπὸς γεμάτος ἀμαρτίες, ἀνθρώπος ποὺ ἔγινε πλούσιος πιέζοντας τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἐπαιρνε περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔπρεπε. Φορολογοῦσε ἀλύπητα κάθε ἀνθρωπὸ ποὺ ἔπεφτε στὰ χέρια του. Μὲ ἀδικίες γίνηκαν τὰ πλούτη του. Μεγάλη περιουσία, ἀλλὰ καὶ ὅγκος ἀπὸ ἀμαρτίες. Εἶχεν ἀκούσει πολλὰ καλὰ λόγια γιὰ τὸ Χριστὸ κ' ἐπιθυμοῦσε νὰ τὸν ἰδῇ. "Αμα ἄκουσε ὅτι θὰ περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ἔτρεξε ἀμέσως στὸ δρόμο. Ἄλλὰ κόσμος πολὺς δεξιὰ κ' ἀριστερὰ τοῦ δρόμου. Αὐτός, πολὺ κοντός, δὲν μποροῦσε νὰ ἰδῃ. Τί νὰ κάμη; Θέλει νὰ τὸν ἰδῇ. Δὲν σκέπτεται τίποτε ἄλλο. Πρέπει νὰ βρῇ τρόπο νὰ ἰδῇ τὸ Χριστό. Γι' αὐτὸ ἀδιαφορεῖ ἀν θὰ τὸν περιγελάσουν γι' αὐτὸ ποὺ θὰ κάμη. Ἀδιαφορεῖ ἀν θὰ ξεσχίσῃ ἢ θὰ λερώσῃ τὰ ροῦχα του. Τρέχει λαχανιασμένος μπροστὰ καὶ σὰν ἀλητόπαιδο ἀνεβαίνει σὲ μιὰ μουριά. Ἀπὸ κεῖ θὰ τὸν ἰδῇ χωρὶς ἄλλο. Καὶ τὸν εἶδε. Τὸν εἶδε δμως καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὅποιος κατάλαβε τὴν ἐπιθυμία τοῦ Ζακχαῖου. Γι' αὐτὸ τοῦ λέει νὰ κατεβῇ, γιατὶ θέλει νὰ μείνῃ στὸ σπίτι του. 'Ο Ζακχαῖος γεμάτος χαρὰ δέχεται τὴν πρόταση τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ μετανοιῶσῃ γιὰ ὅτι κακὸ εἶχε κάμει καὶ ἀμέσως δηλώνει στὸν Ἰησοῦ ὅτι θὰ μοιράσῃ τὴ μισὴ περιουσία του στοὺς φτωχούς καὶ ὅτι κάθε ἀδικία του θὰ τὴν πληρώσῃ μὲ τὸ τετραπλάσιο. Μετάνοια πραγματική, ἄλλαγμα δλόκληρο τῆς παλιᾶς ζωῆς του. Θέλει νὰ γίνη καλὸς

χριστιανός. Γι' αὐτὸν καὶ δὲ Χριστὸς εἶπε: «Σήμερον σωτηρία ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἔγένετο».

Παιδιά, ἀν̄ ἔχετε κάμει κανένα κακό, καμμιὰ κακὴ πράξη, μετανοῆστε. Ζητᾶστε ἀπὸ τὸ Θεόν νὰ σᾶς συχωρέσῃ. Ὑποσχεθῆτε σ' αὐτὸν δτι δὲν θὰ τὸ ξανακάμετε. Τότε νὰ εἰστε βέβαιοι δτι δὲ Χριστὸς θὰ σᾶς συχωρέσῃ καὶ θὰ σᾶς ἀγαπήσῃ καὶ θὰ σᾶς προστατέψῃ. Κάμετε δτι ἔκαμε δὲ Ζακχαῖος.

Συμπέρασμα

“Οταν μετανοήσωμε ἀπὸ καρδιὰ γιὰ δτι κακὸ ἔχομε κάνει ὁ Θεός θὰ μᾶς συχωρήσῃ καὶ θὰ μᾶς δεχθῇ πρόθυμα. Ὁ Θεός αἰσθάνεται ίδιαίτερη χαρά, ὅταν σώζεται ἀπὸ τὴν ἀμαρτία κάθε ἄνθρωπος, εἴτε πλούσιος, εἴτε φτωχός. Ὁ Θεός δέχεται μὲ εύχαριστηση τοὺς μετανοοῦντας. Παράδειγμα δὲ Ζακχαῖος.

Ἐργασίες

Πᾶς εἶδε ὁ Χριστὸς τὸ Ζακχαῖο στὴ μουριὰ καὶ κατάλαβε τὴν ἐπιθυμία του;

Γιατὶ ὁ Χριστὸς ἀποφάσισε νὰ μείνη στὸ σπίτι τοῦ Ζακχαίου;

Ἄπὸ ποὺ φαίνεται ἡ πραγματικὴ μετάνοια τοῦ Ζακχαίου;

Χαρακτήρισε τὸ Ζακχαῖο.

Νὰ βρῆς ἔνα παράδειγμα ἀπὸ τὴ σημερινὴ ζωὴ σὰν τοῦ Ζακχαίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ (ΧΑΝΑΝΑΙΑΣ)

(Ματθαίου 1ε'. 21--28)

Ικετεύο.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ίδου γυνὴ Χαναναία, ἀπὸ τῶν ὄρῶν ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, Υἱὲ Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρωτων αὐτὸν λεγοντες· Ἀπόλυτον αὐτήν, δτι κράζει ὅπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰμὶ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπὸλωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἔσθιει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ. Ὡ γύναι, μεγάλη

σου ή πίστις! γενηθήτω σοι ώς θέλεις. Καὶ ίάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Χαναναία=ἀπὸ τὴν Χαναάν.—**Ἡ γυναίκα αὐτὴ δὲν ἔπιστευεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεό.**—**Ὕπανταν Ἑθνική.**—**Οἶκον Ἰσραὴλ=Ισραηλῖτες.**—**Βαλεῖν=νὰ ρίψῃς.**—**κυναρίσιος=τὰ σκυλάκια.**—**ἐσθίει=τρώνε.**—**ιάθη=γιατρεύθηκε.**

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελέου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν βγῆκεν ὁ Ἰησοῦς στὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος. Εἶναι δυὸς πόλεις τῆς Φοινίκης. Μία γυναίκα Χαναναία, ἡ ὅποια ἤξερε τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, δταν ἔμαθε ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι στὰ μέρη αὐτά, ἔτρεξε νὰ τὸν συναντήσῃ καὶ τοῦ εἶπε μὲν δυνατὴ φωνῇ· Κύριε, Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησέ με, ἡ θυγατέρα μου εἶναι ἄρρωστη, εἶναι δαιμονισμένη κακά. Ὁ Ἰησοῦς δὲν τῆς ἀποκρίθηκε. Αὐτὴ δῆμως ἔξακολουθοῦσε νὰ φωνάζῃ. Οἱ μαθηταὶ του τότε πλησίασαν τὸν Ἰησοῦν καὶ παρακαλοῦσαν αὐτὸν λέγοντας· Διώχε την, γιατὶ φωνάζει διαρκῶς ἀπὸ πίσω μας. Ὁ Ἰησοῦς τότε εἶπε· Δὲν στάλθηκα ἀπὸ τὸ Θεό παρὰ μόνο γιὰ τὰ χαμένα πρόβατά τοῦ Ἰσραὴλ, δηλαδὴ γιὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς Ἰσραηλῖτες. Ἡ γυναίκα τότε, ἀφοῦ ἤλθε κοντά, τὸν προσκύνησε καὶ τοῦ εἶπε· Κύριε, βοήθα με. Ὁ Ἰησοῦς τῆς ἀποκρίθηκε· Δὲν εἶναι σωστὸν νὰ πάρω τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν καὶ νὰ τὸ ρίξω στὰ σκυλάκια. Ἐκείνη ἀπάντησε· Μάλιστα, κύριε, ἀλλὰ καὶ τὰ σκυλάκια τρώνε ἀπὸ τὰ ψίχουλα ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὸ τραπέζι τῶν κυρίων τους. Τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς ἀποκρίθηκε καὶ τῆς εἶπε· Γυναίκα, ἡ πίστη σου εἶναι μεγάλη. Ἄς γίνη ὅπως θέλεις. Καὶ γιατρεύθηκε τὸ κορίτσι τῆς ἀπὸ ἐκείνη τὴν ὥρα.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο μᾶς περιγράφει ἔνα ἄλλο θαῦμα τοῦ Χριστοῦ μας. Ὁ Ἰησοῦς βγῆκε πρὸς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος γιὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Μιὰ γυναίκα Χαναναία ἔμαθε τὸν ἐρχομό του. Τρέχει σ' αὐτὸν. Τί νὰ κάμει. Εἶχε μάθει ὅτι ὁ Ἰησοῦς κάνει θαύματα. Ἐτρεξε στὸ Χριστὸν νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ γιατρέψῃ τὴν μονάκριβη θυγατέρα της, τὴν μόνη παρηγοριά της, τὴν μόνη χαρά της. Ήταν βαριὰ ἄρρωστη, ἥταν δαιμονισμένη. Πίστευε ἡ δυστυχισμένη γυναίκα ὅτι ὁ Χριστὸς μποροῦσε νὰ τὴν κάμη, καλὰ καὶ μὲ τὸ λόγο του ἀκόμη. Καὶ φωνάζει στὸ Χριστό: Κύριε, γιάτρεψε τὴν κόρη μου ποὺ εἶναι ἄρρω-

στη. Ό Χριστός δύμας δὲν δίνει προσοχή στὴ φωνὴ της, γιατί, δπως εἰπε στοὺς μαθητάς του, ἥλθε στὸν κόσμο μονάχα νὰ σώσῃ τοὺς Ἰσραηλῖτες. Πῶς αὐτό; Δὲν ἐνδιαφερόταν γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους; "Οχι' δὲν εἶναι αὐτὸ δλήθεια. Τὸ ἐνδιαφέρον του ήταν γιὰ ὅλο τὸν κόσμο. "Αλλὰ σὰν Θεὸς γνώριζε ἀπὸ προτήτερα ὅτι ὁ ἄλλος κόσμος θὰ πιστέψῃ στὸ ἔργο του ἀπὸ τὴ διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἀλλῶν κηρύκων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αὐτὸς θέλει νὰ φέρῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ τοὺς παραστρατημένους Ἰουδαίους. Γι' αὐτὸ γεννήθηκε ἀπὸ γονεῖς Ἰουδαίους. Τοὺς Ἰουδαίους ἥλθε νὰ διδάξῃ καὶ νὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία. Ή γυναίκα δύμας μὲ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ ζητοῦσε τὴ βοήθεια του. Δῶσε μας, τοῦ λέει, ἔνα ψίχουλο ἀπὸ τὴ θεία σου δύναμη, δπως δίνουν τὰ ψίχουλα τοῦ ψωμιοῦ οἱ κύριοι στὰ σκυλάκια του. "Ο Χριστός δύμας θέλοντας νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστη τῆς Χαναναίας ἐπιμένει. "Αλλὰ καὶ ἡ γυναίκα ἐπιμένει στὴν παράκλησή της. Καὶ τέλος ἡ πίστη της νικᾷ. Μεγάλη ἡ πίστη σου, τῆς λέει ὁ Χριστός. "Ας γίνη αὐτὸ ποὺ θέλεις. Καὶ ἡ κόρη της γιατρεύθηκε. Αὐτὴ τὴν πίστη τὴν ἐπιμονή, αὐτὴν τὴν ἀκούραστη παράκληση ὃς ἔχωμε κι' ἐμεῖς, δταν θέλωμε νὰ ζητήσουμε κάτι ἀπὸ τὸ Θεό. "Ας ἀκολουθήσωμε τὸ παράδειγμα τῆς Χαναναίας. "Ας μὴ ἀπελπιζόμεθα, ἐάν δὲν μᾶς ἀκούση ἀμέσως ὁ Θεός. "Ας ἐπιμείνωμε στὴ πίστη μας πρὸς τὸ Θεό. Στὸ τέλος θὰ μᾶς ἀκούση καὶ θὰ μᾶς πῆ δι, εἰπε στὴ Χαναναία. «"Ανθρωπε, μεγάλη σου ἡ πίστη. "Ας γίνη αὐτὸ ποὺ θέλεις».

Συμπέρασμα

Γιὰ νὰ ἐπιτύχωμε κάτι καλὸ σὲ κάθε δουλειά μας χρειάζεται ἐπιμονή, ὑπομονή, πίστη καὶ πεποίθηση ὅτι θὰ ἐπιτύχωμε ἐκεῖνο ποὺ ζητᾶμε. Ή ἐπιμονὴ τῆς Χαναναίας ὃς εἶναι πάντα μπροστὰ στὰ μάτια μας. Ο ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται.

Ἐργασίες

Γιατὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἥθελε νὰ βοηθήσῃ τὴ Χαναναία; Άπὸ ποὺ φαίνεται ἡ μεγάλη πίστη της;

Βρήτε καὶ ἄλλα παραδείγματα μεγάλης πίστεως ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο.

Βρήτε περιστατικὰ τῆς ζωῆς σας, ποὺ νὰ δείξετε τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὴν πίστη τῆς Χαναναίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ
ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ
(Λουκᾶ ιη'. 10—14)

Κείμενο

Eἰπεν δὲ οἱ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. "Ανθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ Ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἔτερος Τελώνης. Ο Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἐαυτὸν ταῦτα προ-

σηγύχετο. 'Ο Θεός, εύχαριστώ σοι, δτι ούκ είμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ ἢ καὶ ώς οὗτος δ Τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ Σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα δσα κτῶμαι. Καὶ δ Τελώνης μακρόθεν ἐστώς, ούκ ἥθελεν ούδε τοὺς ὁφθαλμούς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· δ Θεός, ίλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν· Κατέβῃ οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἔκεινος. "Οτι πᾶς δ ὑψῶν ἔαυτὸν ταπεινωθήσεται· δ δὲ ταπεινῶν ἔαυτὸν ὑψωθήσεται.

'Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

'Ιερὸν=ναόν.—φαρισαῖος=γραμματισμένος· 'Εβραῖος—Πρὸς ἔαυτὸν=ὑπερήφανα.—δις τοῦ Σαββάτου=δυό φορὲς τὴν ἔβδομάδα.—ἀποδεκατῶ=δίνω τὸ ἔνα δέκατον.—ἐπάραι=νὰ σηκώσῃ ψηλά.—ίλασθητί μοι=συγχώρεσέ με.—ὑψῶ ἔαυτὸν=ἔκεινος ποὺ ὑψώνει τὸν ἔαυτό του, ποὺ περηφανεύεται.

'Εξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν δ Κύριος αὐτὴ τὴν πάραβολὴν. Δύο ἀνθρώποι πῆγαν στὸ ναὸ γιὰ νὰ προσευχηθοῦν· δ ἔνας Φαρισαῖος καὶ ὁ ἄλλος Τελώνης. 'Ο Φαρισαῖος, ἀφοῦ στάθηκε μὲ ὑπερηφάνεια, αὐτὰ ἔλεγε στὴν προσευχὴ του· Θεέ μου, σ' εὔχαριστῷ, γιατὶ δὲν εἶμαι ὅπως οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι ἄρπαγες, ἄδικοι, ἀνήθικοι ἢ ὅπως εἶναι αὐτὸς δ Τελώνης. Νηστεύω δυό φορὲς τὴν ἔβδομάδα, δίνω τὸ ἔνα δέκατο ἀπὸ ὅλα δσα κερδίζω. Καὶ δ Τελώνης ἀφοῦ στάθηκε μακριὰ σὲ μιὰ γωνία, δὲν ἥθελε οὕτε τὰ μάτια του νὰ σηκώσῃ στὸν οὐρανό, ἀλλὰ κτυποῦσε τὸ στῆθος του λέγοντας· Θεέ μου, συχώρεσέ με τὸν ἀμαρτωλό. Σᾶς λέγω δὲ δτι αὐτὸς κατέβηκε στὸ σπίτι του συχωρεμένος, παρὰ ἔκεινος. Γιατὶ ὅποιος ὑψώνει τὸν ἔαυτό του (ὑπερηφανεύεται) θὰ ταπεινωθῇ· "Οποιος δὲ ταπεινῶνει τὸν ἔαυτό του θὰ ὑψωθῇ.

Διδασκαλία

'Ο Χριστὸς εἶπε τὴν παραβολὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου μπροστὰ σὲ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ὑπερηφανεύονταν δτι αὐτοὶ εἶναι δίκαιοι καὶ ποὺ περιφρονοῦσαν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Φαρισαῖος εἶναι δ τύπος τοῦ ψευτοπερήφανού καὶ ἀνόητου ἀνθρώπου, ποὺ θεωρεῖ τὸν ἔαυτό του μόνο δικαιο καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους κακούς καὶ ἄξιους περιφρονήσεως. 'Ο Τελώνης εἶναι δ τύπος τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ γνωρίζοντας τὴ μηδαμινότητά του, δὲν ὑπερηφανεύεται,

δὲν κατηγορεῖ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ μόνο παρακαλεῖ τὸ Θεόδ μὲ φόβο καὶ μὲ ταπείνωση νὰ τὸν συγχωρέσῃ. Αὕτοι οἱ δύο ἀνθρώποι πῆγαν στὸ Ναὸν νὰ προσευχηθοῦν. Ὁ Φαρισαῖος κάθησε στὴ μέση κόρδωμένος, δὲ Τελώνης πῆγε σὲ μιὰ γωνιὰ μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι. Ὁ Φαρισαῖος θεωροῦσε τὸν ἔαυτὸν σὰν καλύτερο ἀπ' δλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου καὶ κατηγοροῦσε τοὺς ἄλλους. Ὁ Τελώνης μὲ ταπεινοφροσύνη καὶ μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι ἔκανε τὴν προσευχὴν του ἀναγνωρίζοντας τὴν σμικρότητά του. Ὁ Φαρισαῖος περιφανεύεται πῶς ἡταν δίκαιος καὶ ἐλεήμονας καὶ δὲν ἡταν κακὸς ὅπως δὲ Τελώνης. Ὁ Τελώνης μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι παρακαλοῦσε τὸ Θεόδ νὰ τὸν συγχωρέσῃ. Φαρισαῖε, περήφανε καὶ μωρέ, καὶ μονάχα ἡ ψευτοπερηφάνεια σου δείχνει τὴν κακή σου ψυχή. Δὲν ξέρεις ὅτι οἱ πραγματικοὶ καλοὶ ἀνθρώποι δὲν ὑπερφανεύονται, δὲν ξέρεις ὅτι οἱ πραγματικοὶ Χριστιανοὶ εἰναι ταπεινοί; Ὁ σοφὸς Σωκράτης ἔλεγε ὅτι δὲν ξέρει τίποτε, καὶ ἂς ἡταν σοφός. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔλεγε ὅτι δὲν εἰναι τίποτε. Μεγαλύτερος εἰσαι σὺ ἀπ' αὐτούς; Ὁχι. Ἄλλὰ τὰ λὲς αὐτὰ γιὰ νὰ σ' ἀκοῦνε οἱ ἄλλοι. Κατὰ βάθος εἰσαι κακὸς ἀνθρωπος, ἀφοῦ περιφρονεῖς καὶ κατηγορεῖς τοὺς ἄλλους. Καλέ μου ἀνθρωπε Τελώνη, μὴν ἀνησυχῆς, δὲ Θεόδ θὰ σὲ συχωρέσῃ, γιατὶ εἰσαι ταπεινός, δὲν εἰσαι ὑπερήφανος, ἀναγνωρίζεις τὶς ἀμαρτίες σου καὶ δὲν κατηγορεῖς κανένα. Εἰσαι συχωρεμένος, ἔτσι εἰπε δ Χριστός. Παιδιά, φύγετε μακριὰ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια. Μὴν εἰσθε ποτὲ περήφανοι. Νὰ εἰσθε πάντα ταπεινοί. Ἀν εἰσθε πλούσιοι, ἀν εἰσθε καλοὶ, ἀν εἰσθε πρῶτοι στὸ σχολεῖο, δὲν πρέπει νὰ καυχιέσθε. Μὴ περιφρονῆτε τοὺς ἄλλους ἢν εἰναι φτωχοί, ἀν εἰναι κακοί, ἀν εἰναι καθυστερημένοι στὸ σχολεῖο. Βοηθήστε τους δσο μπορεῖτε, χωρὶς πέρηφάνεια. Ἐχετε πάντα στὸ νοῦ σας τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ. Ὁτι «πᾶς δ ὑψῶν ἔαυτὸν ταπεινωθήσεται, δ δὲ ταπεινῶν ἔαυτὸν ὑψωθήσεται».

Συμπέρχομα

Δὲν πρέπει νὰ καυχώμεθα καὶ νὰ ὑπερηφανεύωμεθα γιὰ ὅτι καλὸ ἔχομε, δὲν πρέπει νὰ περιφρονοῦμε τοὺς ἄλλους ἀιθρώπους. Νὰ εἴμεθα ταπεινοί καὶ καλοὶ στοὺς ἄλλους. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἰναι ἡ μεγαλύτερη ἀρετή. «Ολοὶ οἱ πραγματικὰ μεγάλοι ἀνθρώποι ἡταν ταπεινόφρονες. «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι», δηλαδὴ οἱ ταπεινοί, εἰπεν δ Χριστός.

Ἐργασίες

Γιατί τὸ Εὐαγγέλιο λέγει «ἀνέβησαν εἰς τὸ Ἱερόν;

Γιατί δ Τελώνης κτυποῦσε τὸ στῆθος του;

Γιατί δ Χριστὸς εἰπε τὴν παραβολὴ αὐτή;

Βοήτε παραδείγματα σιὴ ζωή σας σὰν τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ Τελώνη.

Γράψτε καὶ μιὰ τέτοια Ιστοριούλα παραμένη ἀπὸ τὴ σημερινὴ ζωὴ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ

(Λουκᾶς 1ε'. 11—32)

Κείμενο

Εἰπεν δὲ Κύριος τὴν παραβολὴν ταῦτην. Ἐνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλάς ἡμέρας συναγαγὼν ἀπαντα δὲ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμός ἵσχυρός κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθείς, ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης καὶ ἔπειψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄγρους αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὃν ἥσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθών, εἶπε· Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἔγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι; Ἐναστὰς πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἥλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακράν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν δὲ πατήρ αὐτοῦ καὶ εὔσπλαγχνίσθη· καὶ δραμών ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ. Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος δὲ υἱός μου νεκρός ἦν· καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλώς ἦν καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι· Ἡν δὲ δὲ υἱός αὐτοῦ δὲ πρεσβύτερος ἐν ἄγρῳ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἥκουσε συμφωνίας τῶν χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἔνα τῶν παίδων ἐπιυθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁτι δὲ ἀδελφός σου ἤκει, καὶ ἔθυσεν δὲ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὡργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἥθελεν εἰσελθεῖν. Ο οὖν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθών, παρεκάλει αὐτόν. Ο δὲ

ἀποκριθείς, εἶπε τῷ πατρὶ. Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολὴν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εύφρανθῶ. "Οτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σοι τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἥλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. 'Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ. Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἔστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλός ἦν καὶ εύρεθη.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς Θύσίας=τὸ ἀνήκον μέρος τῆς περιουσίας. Ἔκείνην τὴν ἐποχὴν δὲ νεώτερος υἱὸς ἔπαιρνε τὸ μισθόν ἀπὸ δι, τι ἔπαιρνε δὲ πρώτος.—διεῖλε αὐτοῖς τὸν βίον=τούς ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν — Συναγαγών=ἀφοῦ μάζευσε.— ἀπεδήμησε= ἀνεχώρησε.— λιμός=πεῖνα.—κερατίων=ἀπὸ χαρούπια.— ὃν ἡσθιον=ἀπὸ τὰ δποῖα ἔτρωγαν.—Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν=Ἀφοῦ σκέφθηκε καλά.—μίσθιοι=ὑπηρέτες.—λιμῷ ἀπόλλυμα=χάνομαι ἀπὸ πεῖνα.—κληθῆναι=νὰ δονομασθῶ.—δραμῶν=ἀφοῦ ἔτρεξε.— ἐξενέγκατε=βγάλτε.— σιτευτὸν=καλοθρεμένο.— ἕγγισε=πλησίασε.— συμφωνίας=μουσικῆς.— ἕκει=ἥλθε.— παρῆλθον=παράκουσα.—ἔθυσας αὐτῷ=ἔσφαξες γι' αὐτόν.—ἐμά=δικά μου.—σᾶ=δικά σου.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν ὁ Κύριος αὐτῇ τὴν παραβολήν. "Ἐνας ἄνθρωπος εἶχε δυὸς γιούς. Καὶ εἶπε ὁ μικρότερος ἀπὸ αὐτοὺς στὸν πατέρα. Δῶσε μου τὸ μέρος ποὺ μοῦ ἀνήκει ἀπὸ τὴν περιουσία. Καὶ τοὺς ἐμοίρασε τὴν περιουσία. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἀφοῦ μάζευσε ὅλα δὲ νεώτερος υἱός, ἀνεχώρησε σὲ μακρινὴ χώρα καὶ ἐκεῖ σκόρπισε τὴν περιουσία του ζώντας ἄσωτα. Ἀφοῦ δὲ ἔξωδευσεν αὐτὸς ὅλα, πεῖνα μεγάλη ἔπεισε στὴ χώρα ἐκείνη καὶ αὐτὸς ἄρχισε νὰ στερήται. Πήγε τότε καὶ προσκολλήθηκε εἰς ἓνα πολίτη τῆς χώρας ἐκείνης δὲ ὅποιος τὸν ἔστειλε στὰ χωράφια του νὰ βόσκῃ γουρούνια. Καὶ προσπαθοῦσε νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλιά του ἀπὸ τὰ χαρούπια, ἀπὸ τὰ δποῖα ἔτρωγαν τὰ γουρούνια, καὶ κανεὶς δὲν τοῦ ἔδινε τίποτε. Τότε ἀφοῦ σκέφθηκε καλὰ εἶπε: Πόσοι ὑπηρέτες τοῦ πατέρα μου ἔχουν περίσσιο ψωμί, ἔγῳ δὲ χάνομαι ἀπὸ πεῖνα; Θά σηκωθῶ καὶ θὰ πάω στὸν πατέρα μου καὶ θὰ τοῦ πῶ. Πατέρα, ἀμάρτησα καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον σου. Δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ λέγωμαι υἱός σου. Θεώρησε με σὰν ἓνα ὑπηρέτη σου. Καὶ ἀφοῦ

σηκώθηκε, ἥλθε στὸν πατέρα του. Ἐνῶ δὲ αὐτὸς ἦταν ἀκόμη μακριά, τὸν εἶδε ὁ πατέρας του καὶ τὸν σπλαχνίσθηκε καὶ ἀμέσως ἔτρεξε καὶ ἔπεσε στὸ λαιμό του καὶ τὸν φίλησε. Εἶπε δὲ σ' αὐτὸν ὁ υἱός· Πατέρα, ἀμάρτησα καὶ στὸν οὐρανὸν (στὸ Θεό) καὶ σὲ σένα καὶ δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀνομάζωμαι υἱός σου. Ο πατέρας ὅμως εἶπε στοὺς δούλους του· Βγάλετε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε τὸν καὶ δῶστε δακτυλίδι στὸ χέρι του καὶ παπούτσια στὰ πόδια του καὶ ἀφοῦ φέρετε τὸ καλοθρεμμένο μοσχάρι σφάχτε τὸ γιὰ νὰ φᾶμε καὶ νὰ διασκεδάσωμε, γιατὶ αὐτὸς ὁ υἱός μου ἦταν νεκρὸς καὶ ἀναστήθηκε καὶ χαμένος ἦταν καὶ βρέθηκε. Καὶ ἀρχίζουν νὰ διασκεδάζουν. Ἡταν δὲ ὁ υἱός του ὁ μεγαλύτερος στὸ χωράφι καὶ καθὼς ἐρχόταν καὶ πλησίασε στὸ σπίτι ἄκουσε μουσικὴ καὶ χορούς. Καὶ ἀφοῦ φώναξε ἔναν ύπηρέτη ρωτοῦσε νὰ μάθῃ τί εἶναι αὐτά. Ο ύπηρέτης τοῦ εἶπε· Ο ἀδελφός σου ἥλθε καὶ ἐσφαξε ὁ πατέρας σου τὸ καλοθρεμμένο μοσχάρι, διότι τὸν ἀπόλαυσε γερόν. Ο υἱός θύμωσε καὶ δὲν ἤθελε νὰ μπῇ. Τότε ὁ πατέρας του βγῆκε ἔξω καὶ παρακαλοῦσε αὐτόν. Ο υἱός τότε εἶπε στὸν πατέρα· Τόσα χρόνια ἔγω σοῦ δουλεύω καὶ ποτὲ δὲν παράκουσα τὴ διαταγὴ σου καὶ σὲ μένα ποτὲ δὲν ἔδωκες ἔνα κατσίκι γιὰ νὰ διασκεδάσω μὲ τοὺς φίλους μου. Οταν δὲ ὁ υἱός σου αὐτός, ποὺ σοῦ ἔφαγε τὴν περιουσία σου μὲ ἀμαρτωλὲς γυναῖκες, ἥλθε, ἐσφαξες τὸ καλοθρεμμένο μοσχάρι. Ο πατέρας ὅμως εἶπε σ' αὐτόν· Παιδί μου, σὺ πάντα εἰσαι μαζί μου καὶ ὅλα τὰ δικά μου εἶναι δικά σου. Επρεπε νὰ εὐχαριστηθῆς καὶ νὰ χαρής γιατὶ ὁ ἀδελφός σου αὐτὸς νεκρὸς ἦταν καὶ ἀναστήθηκε καὶ χαμένος ἦταν καὶ βρέθηκε.

Διδασκαλία

Η παραβολὴ αὐτὴ εἶναι ἀλληγορική, δηλαδὴ ἀλλα λέει καὶ ἄλλα ἔννοει. Η ἀλληγορική της σημασία εἶναι ἡ ἔξῆς· Ο ἄνθρωπος μὲ τοὺς δύο υἱοὺς εἶναι ὁ Θεός. Ο πρεσβύτερος υἱός εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ δίκαιοι, οἱ καλοί, ποὺ κάνουν πάντα τὸ θέλημά του. Ο νεώτερος υἱός εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ κακοί, οἱ ἀμαρτωλοί, οἱ ἄσωτοι, ἔκεινοι ποὺ κάνουν πάντα κακές πράξεις. Η περιουσία ποὺ μοίρασε δι πατέρας εἶναι τὰ χαρίσματα ποὺ ἔδωσε ὁ Θεός στοὺς ἀνθρώπους. Η ἀναχώριση τοῦ υἱοῦ σὲ μακρινὴ χώρα εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Οποιος φύγει ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς, εἶναι δυστυχισμένος, χάνεται. Οἱ κακές συναναστροφές, οἱ ἀμαρτίες, οἱ ἀσωτείες, οἱ κακές πράξεις ρίχνουν

τὸν ἀνθρωπὸν στὸ βούρκο, τὸν καταστρέφουν, τὸν φέρνουν σὲ ἀπελπισία. Οἱ ὑπηρέτες τοῦ πατέρα εἰναι οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, οἱ δόποι οἱ ἔχουν ὅλα τὰ ἀγαθά του. Ἡ στολὴ, τὸ δακτυλίδι καὶ τὰ παπούτσια φανερώνουν τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, τὰ δόποια δίνει στὸν ἀνθρωπὸν δταν μετανοίωση καὶ γίνει καλός. Ὁ μόσχος δ σιτευτὸς εἰναι διὸ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δ Χριστός, ποὺ ἦλθε στὸν κόσμο γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀμαρτωλούς. Ἡ μουσικὴ καὶ οἱ χοροὶ εἰναι ἡ χαρὰ ποὺ γίνεται στὸν οὐρανό, δταν σωθῆ ἔνας ἀμαρτωλός καὶ γίνη καλός ἀνθρωπός. Αὐτὴ εἰναι ἡ σημασία τῆς παραβολῆς. Πόσοι ἀνθρωποι δὲν μοιάζουν μὲ τὸν ἀσωτοῦ οἶο, κυλιοῦνται στοὺς βούρκους, εἰναι χωμένοι στὴν ἀμαρτιλημένοι στὶς κακές πράξεις. "Ολοι αὐτοὶ εἰναι εὐχαριστημένοι γιὰ λίγον καιρό. Κατόπιν ἔρχεται δ λιμός, ή πεῖνα καὶ τρῶν τὰ ξυλοκέρατα. Ἔρχεται κατόπιν ἡ μετάνοια. Κι αὐτὸ καλό. Ἀρκεῖ νὰ μετανόησουν πραγματικά. Ὁ Θεὸς θὰ τοὺς συχωρέση, θὰ τοὺς πάλι κοντά του, θὰ τοὺς πάρη πάλι στὴν ἀγκαλιά του καὶ θὰ τοὺς καθαρίσῃ ἀπὸ κάθε ἀμαρτία. Φθάνει νὰ μετανόησουν πραγματικά. Ἀρκεῖ νὰ ποῦν ἀπὸ τὴν καρδιά τους: Πατέρα, ἀμαρτήσαμε, συχώρεσέ μας. Παιδιά, εἴδετε τὰ κακὰ τῆς ἀσωτείας, εἴδετε τὶ παθαίνουν ἔκεινοι ποὺ φεύγουν ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Φυλαχθῆτε γιὰ νὰ μὴν εἰσθε ἀσωτοὶ οἰοί. Ὁμοιάστε στὸ μεγαλύτερο οἶο, γιὰ νὰ ἔχετε ὅλα τὰ καλὰ τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ ζήσετε σ' αὐτὸ τὸ κόσμο εύτυχισμένα καὶ νὰ κληρονομήσετε τὴν αἰώνια ζωή, τὸν Παράδεισο.

Συμπέρασμα

Οἱ κακές πράξεις εἰναι ἡ καταστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ κάθε ἀμαρτωλὸν ἀνθρωπὸν, δταν μετανοήσῃ καὶ ζητήσῃ συχώρεση. Ἄς εἰμεθα πάντοτε καλοὶ ἀνθρωποι. Ἄν τύχη καὶ κάνωμε καμμιὰ κακὴ πράξη, ἄς μετανοήσωμε ἀληθινὰ καὶ ἄς ζητήσωμε ἀπὸ τὸ Θεόδ νὰ μᾶς συχωρέση. Θὰ μᾶς δεχθῆ μὲ χαρά.

Ἐργασίες

Νὰ βρῆτε καὶ ἄλλα παραδείγματα ἀιαρτωλῶν ἀνθρώπων, ποὺ τοὺς συχώρεσε δ Θεός, γιατὶ μετάνοιωσαν πραγματικά.

Νὰ γράψετε μιὰ ἴστοριούλα μὲ θέμα ἓνα ἀσωτοῦ οἶο,

Χαρακτηρίστε τὸν πατέρα τοῦ ἀσωτοῦ.

Χαρακτηρίστε τὸ μεγαλύτερο οἶο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ (Μαιθαίου κε': 31-46)

Κεέμενο

Εἶπεν δ Κύριος. "Οταν ἔλθῃ δ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθήσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ

A. Κοντομάρη : Περικοπαὶ Ἐναγγελίων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εύωνυμων. Τότε ἔρει ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασσα γάρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετε με· γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθένησα καὶ ἐπισκέψασθε με· ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ ἥλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἔθρεψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἥλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἔρει αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἔρει καὶ τοῖς ἐξ εύωνυμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαιθόλῳ καὶ τοῖς ἄγγελοις αὐτοῦ· ἐπείνασσα γάρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην καὶ οὐ συνηγάγετε με· γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπισκέψασθε με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου=ὁ Χριστός.—συναχθήσεται=θὰ μαζευθοῦν.—ἀφοριεῖ=θὰ χωρίση.—εὐωνύμων=ἀπὸ τὸ ἀριστερά.—συνηγάγετε=φιλοξενήσετε.—περιεβάλετε=ἐνδύσετε.—ἔρει=θὰ πη.—ἐλάχιστοι ἀδελφοί=οἱ φτωχοί, οἱ δυστυχισμένοι. Ὁ Χριστὸς τοὺς φτωχοὺς τοὺς ὁνομάζει ἀδελφούς του ἐλαχίστους.—οὐ διηκονήσαμέν σοι=δὲν σὲ υπηρειήσαμε.—ἀπελεύσονται=θὰ πάνε.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν ὁ Κύριος· "Οταν ἔλθῃ ὁ Χριστὸς στὴ δόξα του καὶ ὅλοι οἱ ἄγιοι ἄγγελοι μαζί του, τότε θὰ καθίσῃ στὸ θρόνο του

τὸ δοξασμένο. Καὶ θὰ μαζευθοῦν μπροστά του ὅλα τὰ ἔθνη καὶ θὰ χωρίσῃ αὐτοὺς μεταξύ των, ὅπως ὁ τσοπάνης χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰς κατσίκες. Καὶ θὰ τοποθετήσῃ τὰ μὲν πρόβατα ἀπὸ τὰ δεξιά του, τὰ δὲ κατσίκια ἀπὸ τὰ ἀριστερά. Τότε θὰ πῇ ὁ βασιλιάς στοὺς εἰς τὰ δεξιά του: 'Ἐλάτε οἱ εὔλογημένοι τοῦ Θεοῦ, κληρονομῆστε τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἐτοιμασμένη ἀπὸ τότε ποὺ γίνηκε ὁ κόσμος. Γιατὶ ἐπείνασσα καὶ μοῦ ἔδωσατε νὰ φάω· ἔδιψασα καὶ μοῦ ἔδωσατε νὰ πιῶ· ξένος ἥμουν καὶ μὲ φιλοξενήσατε· γυμνός καὶ μ' ἐνδύσατε· ἀρρώστησα καὶ μὲ ἐπισκεφθήκατε· στὴ φυλακὴ ἥμουν καὶ ἥλθατε σὲ μένα. Τότε θ' ἀποκριθοῦν εἰς αὐτὸν οἱ δίκαιοι λέγοντας: Κύριε, πότε σὲ εἴδαμε νὰ πεινᾶς καὶ σ' ἔθρέψαμε; ἢ νὰ διψᾶς καὶ σ' ἐποτίσαμε; πότε σὲ εἴδαμε ξένο καὶ σ' ἐφιλοξενήσαμε ἢ γυμνό καὶ σ' ἐνδύσαμε; Πότε σὲ εἴδαμε ἄρρωστο ἢ στὴ φυλακὴ καὶ ἥλθαμε σὲ σένα; Τότε ὁ βασιλιάς θὰ πῇ σ' αὐτοὺς. 'Αλήθεια σᾶς λέω. 'Εφ' ὅσον ἐκάματε αὐτὰ σ' ἔνα ἀπὸ τούτους τοὺς φτωχούς, σὲ μένα τὸ ἐκάματε. Τότε θὰ καὶ στοὺς εἰς τὸ ἀριστερά· Φύγετε ἀπὸ μένα, καταραμένοι, στὴ φωτιά, στὴν αἰώνια κόλαση, ποὺ εἶναι ἐτοιμασμένη γιὰ τὸ Σατανᾶ καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους του, γιατὶ ἐπείνασσα καὶ δὲν μοῦ δώσατε νὰ φάω· ἔδιψασα καὶ δὲν μοῦ δώσατε νὰ πιῶ· ἥμουν ξένος καὶ δὲν μὲ φιλοξενήσατε· γυμνός καὶ δὲν μὲ ἐνδύσατε· ἄρρωστος καὶ στὴ φυλακὴ καὶ δὲν μὲ ἐπισκεφθήκατε. Τότε θὰ ἀποκριθοῦν εἰς αὐτὸν καὶ αὐτοὶ λέγοντας· Κύριε, πότε σὲ εἴδαμε πεινασμένο, ἢ διψασμένο, ἢ ξένο, ἢ γυμνό, ἢ ἄρρωστο, ἢ στὴ φυλακὴ καὶ δὲν σὲ ὑπηρέτησαμε; Τότε θ' ἀποκρίθῃ σ' αὐτοὺς λέγοντας· 'Αλήθεια σᾶς λέω. 'Εφ' ὅσον δὲν ἐκάματε αὐτὰ σ' ἔνα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς φτωχούς, οὕτε σὲ μένα δὲν ἐκάματε. Καὶ θὰ πᾶνε αὐτοὶ σὲ κόλαση αἰώνια, οἱ δὲ δίκαιοι σὲ ζωὴν αἰώνια.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸν μᾶς περιγράφει μὲ λόγια τοῦ Χριστοῦ τὴ Δεύτερη Παρουσία του, κατὰ τὴν δόποιά δὲν θὰ ἔλθῃ στὸν κόσμο, ὅπως ἥλθε τὴν πρώτη φορὰ σὰν ἀνθρώπος, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ σὰν Θεός μὲ δόξες περιτριγυρισμένος ἀπὸ ἀγγέλους. Δὲν θὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διδάξῃ, δηλαδὴ τὴν πρώτη φορά, ἀλλὰ θὰ καθίσῃ στὸ θρόνο του καὶ σὰν δίκαιος κριτής θὰ ζητήσῃ λόγο γιὰ τὶς πράξεις μας, θὰ μᾶς δικάσῃ ἀνάλογα μὲ τὰ καλὰ ποὺ ἔχομε κάνει. Θὰ παρουσιασθῇ αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὅχι σὰν δάσκαλος, ἀλλὰ σὰν κριτής, ὅχι σὰν ἀνθρώπος, ἀλλὰ σὰν Θεός ἔξουσιαστής ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ μπροστά του θὰ μαζευτοῦν

δόλα τὰ ἔθνη, δόλοι οἱ ἀνθρωποι τῆς Γῆς γιὰ νὰ δικασθοῦν. Καὶ θὰ τοὺς χωρίσῃ. Καὶ τὰ μὲν πρόβατα θὰ τὰ βάλη δεξιά. Τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, ποὺ τοὺς παρομοιάζει σὰν πρόβατα, θὰ τοὺς βάλη ἀπὸ τὰ δεξιά του, τοὺς δὲ κακούς, τὶς κατσίκες, θὰ τοὺς βάλη ἀριστερά. Καὶ τοὺς μὲν καλοὺς θὰ τοὺς φωνάξῃ· «Εὐλογημένοι ἀνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἐλάτε κοντά μου». Τοὺς δὲ κακούς θὰ τοὺς φωνάξῃ· «Φύγετε ἀπ' ἐδῶ, καταραμένοι, ἀνθρωποι τοῦ Σατανᾶ». Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι θὰ πάνε στὸν Παράδεισο, κοντά στὸ Θεό, γιατὶ ἔβοήθησαν στὶς ἀνάγκες του τοὺς φτωχούς, τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ. Οἱ δὲ δεύτεροι στὴν Κόλαση, κοντά στὸ Σατανᾶ, γιατὶ δὲν ἔδωσαν προσοχὴ στὴ φτώχεια, δὲν σκέφθηκαν ποτὲ νὰ βοηθήσουν τὴ φτώχεια, νὰ συμπονέσουν τὴ δυστυχία. Ἡ ἐλεημοσύνη λοιπόν, ἡ ἀγαθοεργία, εἰναι ἑκείνη ποὺ θὰ μᾶς δώσῃ τὸν Παράδεισο. «Υπήρξαμε εὕσπλαχνοι, ἐλεήμονες, φιλάδελφοι, ἀγαπούσαμε τοὺς συνανθρώπους μας, τοὺς βοηθούσαμε στὶς ἀνάγκες τους; Ἀμοιβή μας θὰ εἰναι ἡ αἰώνια ζωή· τὸ σπίτι τοῦ Θεοῦ. «Υπήρξαμε ἀσπλαχνοί, σκληροί, δὲν σκεφθήκαμε ποτὲ τὴ φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία τῶν ἄλλων, φροντίζαμε μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό μας. Ἡ καταδίκη μας θὰ ἔιναι ἡ αἰώνια κόλαση, τὸ σπίτι τοῦ διαβόλου. Καὶ πολὺ δίκαια ὁ Χριστὸς θεωρεῖ τὴν εὔσπλαχνία, τὴν ἐλεημοσύνη, σὰν τὴν κυριώτερε ἀρετή, γιατὶ δὲν ἐλεήμονας εἴναι γεμάτος ἀγάπη πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Δὲν σκέφτεται μόνο τὸν ἑαυτό του. Σκέπτεται καὶ τὸν πλησίον του. Ἡ καρδιά εἴναι γεμάτη ἀγάπη καὶ συμπόνοια πρὸς κάθε δυστυχία. Τοῦ ἀσπλαχνοῦ ἡ καρδιά εἴναι πέτρα. Δὲν μαλάζεται μὲ δάκρυα καὶ μὲ παρακάλια. Δὲν ἔνδιαφέρεται γιὰ τοὺς ἄλλους. Μόνο τὸν ἑαυτό του σκέπτεται. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴ δυστυχία τῶν ἄλλων. Καρδιά, μάρμαρο κρύο. Παιδιά, προσπαθήστε νὰ εἰσθε πάντα οἱ εὐλογημένοι τοῦ Θεοῦ. Νὰ εἰσθε πάντα τὰ πρόβατα.

Συμπέρασμα

Πρέπει νὰ είμεθα ἐλεήμονες, εὕσπλαχνοι, νὰ βοηθᾶμε τὴ φτώχεια, νὰ συμπονᾶμε τὴ δυστυχία. Θὰ δώσουμε λόγο τῶν πράξεών μας στὸ Χριστὸ καὶ θὰ ἀνταμειφθοῦμε γιὰ τὶς καλές μας πράξεις, ἡ θὰ τιμωρθοῦμε γιὰ τὶς κακές μας. «Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες διτὶ αὐτοὶ ἐλεηθήσονται» Εύτυχισμένοι οἱ ἐλεήμονες γιατὶ καὶ αὐτοὶ θὰ ἐλεηθοῦν. Αὐτὰ εἰπε ὁ Χριστός μας.

Ἐργασίες

Γιατὶ ὁ Χριστὸς λέει τὸν ἑαυτό του, Υἱὸ τοῦ ἀνθρώπου;

Ποιούς ὀνομάζει ὁ Χριστὸς πρόβατα καὶ γιατί;

Ποιούς ὀνομάζει ἔριφια καὶ γιατί;

Ποιούς ὀνομάζει ὁ Χριστὸς ἐλαχίστους ἀδελφούς;

Βρῆτε περιστατικὰ τῆς ζωῆς, ποὺ νὰ εἶναι ἀνθρωποι πρόβατα.

Βρῆτε περιστατικὰ τῆς ζωῆς. ποὺ νὰ εἶναι ἀνθρωποι ἔριφια.

Γράψτε ἔνα σημείωμα καὶ δῶστε το στὸ δάσκαλό σας, ποὺ νὰ γράφετε σ' αὐτὸ περιστατικὸ τῆς ζωῆς σας, ποὺ νὰ δείχνη ὅτι εἰσθε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Θεοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

(Ματθαίου ΣΤ'. 14—21)

Κείμενο

Εἶπεν δὲ Κύριος. Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν δὲ Πατὴρ ὑμῶν δὲ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ δὲ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε, ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γάρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαι σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῆῃς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ δὲ Πατὴρ σου, δὲ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυρούς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σής καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσιν. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυρούς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σής, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται οὐδὲ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἔστιν δὲ θησαυρὸς ὑμῶν, ἔκει ἔσται καὶ ἡ καρδίᾳ ὑμῶν.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἐὰν ἀφῆτε=ἔάν συχωρέσετε.— παραπτώματα=σφάλματα.— συ-
θρωποί=μελαγχολικοί.— ἀφανίζουσι=παραμορφώνουν.— ἀπέχουσι=παίρνουν.— ἄλειψαι σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι=νὰ κτενισθῇς, νὰ νιφθῆῃς καὶ νὰ εἰσαὶ χαρούμενος.— σῆς=σκόρος.— βρῶσις=σκουριά, σαπίλα.— διορύσσουσι=σκάπτουν, τρυποῦν τοὺς τοίχους.— ἔσται=θά εἰναι.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν δὲ Κύριος. Ἐὰν συχωρέσετε στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὰ σφάλματά των, θὰ συχωρέσῃ καὶ σᾶς δὲ Θεός. Ἐὰν δὲ δὲν συχωρέσετε στοὺς ἀνθρώπους τὰ σφάλματά τους, οὔτε δὲ Θεός θὰ συχωρέσῃ τὰ ἴδια σας. Ὅταν δὲ νηστεύεται, νὰ μὴ γίνεσθε μελαγχολικοί σάν τους ὑποκριτές, ποὺ παραμορφώνουν τὸ πρόσωπό τους κάνοντας τὸ λυπημένο, γιὰ νὰ δείξουν στοὺς ἀνθρώπους ὅτι νηστεύουν. Ἀλήθεια, υὰς λέω· ὅτι παίρνουν τὸ μισθό τους, δηλαδὴ τους ἔπαινους, ἀπὸ τοὺς ἀλ-

λους ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Θεὸ δχι, γιατὶ Αὐτὸς ἔέρει ὅτι τὸ κάνουν ἀπὸ ύπερηφάνεια καὶ ύποκρισία. Ἐσύ δὲ ὅταν νηστεύεις ἄλειψε τὸ κεφάλι σου καὶ νίψε τὸ πρόσωπό σου, δεῖξε ὅτι εἰσαι χαρωπός, γιὰ νὰ μὴ φανῆς στοὺς ἀνθρώπους ὅτι νηστεύεις, ἀλλὰ στὸ Θεό, δ ὅποιος σὰν καρδιογνώστης βλέπει τὶ κάνομε κρυφά· καὶ ὁ Θεός σου, ποὺ βλέπει τὶ κάνεις κρυφά, θὰ σοῦ τὸ ἀποδώσῃ φανερὰ στὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως. στὴ Δεύτερη Παρουσία. Μὴ φροντίζετε νὰ κάμετε πλούτη στὴ γῆ, στὸν κόσμον αὐτό, ὅπου ὁ σκόρος καὶ ἡ σκουριά καὶ ἡ σαπίλα καταστρέφει καὶ ὅπου οἱ κλέφτες θὰ σκάψουν καὶ θὰ τὰ κλέψουν. Νὰ φροντίζετε νὰ κάνετε πλούτη στὸν οὐρανό, ὅπου οὔτε σκόρος, οὔτε σαπίλα καταστρέφει, οὔτε κλέφτες σκάβουν καὶ κλέψουν. Γιατὶ ὅπου εἶναι τὰ πλούτη σας, ἐκεῖ θὰ εἶναι καὶ ἡ καρδιά σας.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ μᾶς περιγράφει μιὰ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ μας. Μὲ τὴ διδασκαλία του αὐτὴ μᾶς διδάσκει τρία πράγματα: 1) "Οτι πρέπει νὰ συχωροῦμε τοὺς ἄλλους, ἀν θέλωμε νὰ συχωρέσῃ δ Θεὸς καὶ μᾶς. 2) "Οταν νηστεύωμε νὰ μὴ τὸ κάνωμε γιὰ ἐπίδειξη, ἀλλὰ μὲ καθαρὴ καρδιὰ καὶ μὲ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό. 3) Νὰ μὴ φροντίζωμε νὰ κάνωμε πλούτη σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, γιατὶ εἶναι φθαρτά, ἀλλὰ πλούτη στὸν οὐρανό, δηλαδὴ νὰ κάνωμε καλὰ ἔργα.

Πρέπει νὰ συχωροῦμε τοὺς ἄλλους, ἐὰν μᾶς ἔπταισαν. Δὲν φθάνει γιὰ τὸ Θεὸ νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία τακτικά, νὰ προσευχώμαστε, νὰ ἔξιμολογούμαστε, νὰ κοινωνοῦμε. Μαζὶ μ' αὐτὰ πρέπει νὰ συχωροῦμε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους γιὰ δ, τι κακὸ μᾶς ἔκαναν. Η καρδιὰ μᾶς πρέπει νὰ εἶναι καθαρὴ καὶ γεμάτη ἀγάπη γιὰ δλους. Τὸ παράδειγμα μᾶς τὸ ἔδωσε ὁ Χριστός, δ ὅποιος ὅταν τὸν σταύρωσαν οἱ Ίουδαῖοι παρακαλοῦσε τὸν πατέρα του τὸ Θεὸ νὰ τοὺς συχωρέσῃ. «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γάρ οἶδασι τὶ ποιοῦσι». Πατέρα, συχώρεσέ τους, δὲν ξέρουν τὶ κάνουν. Ο Χριστιανὸς ποτὲ δὲν ζητάει ἐκδίκηση, εἶναι γεμάτος πάντα ἀγάπη καὶ συχώρεση. Ἀλλὰ μᾶς συνιστᾶ ἀκόμη ὁ Χριστὸς ὅταν νηστεύωμε, νὰ τὸ κάνωμε ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸ Χριστὸν στοὺς Ἀγίους καὶ δχι γιὰ ἐπίδειξη. Ὑπάρχουν ἀνθρώποι ποὺ ὅταν κάνουν νηστεία εἶναι σκαντζόφηδες γιὰ νὰ δείξουν πῶς νηστεύουν. Πολλὲς φορὲς μάλιστα τὸ λένε γιὰ νὰ τοὺς ποῦν οἱ ἄλλοι, Μπράβο. Τέτοια νηστεία δὲν τὴ θέλει δ Θεός. Ο Θεὸς θέλει νηστεία πραγματικὴ καὶ γινωμένη ἀπὸ καρδιὰ καὶ ἀπὸ πραγματικὴ μετάνοια καὶ δχι ἀπὸ ύποκρισ'. Καὶ τελειώνοντας μᾶς διδάσκει νὰ μὴ φροντίζωμε νὰ κάνωμε πλούτη στὴ γῆ, ποὺ εἶναι φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα, ἀλλὰ νὰ κάνωμε πλούτη στὸν οὐρανό, δηλαδὴ καλὲς πράξεις.

Συμπέρασμα

Γιὰ νὰ εἰμεθα πραγματικοὶ Χριστιανοί, πρέπει νὰ συχωροῦμε τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, νὰ μὴ κάνωμε νηστεῖες γιὰ ἐπίδειξη, ἀλλὰ ἀπὸ ἀληθινὴ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό. Καὶ νὰ μὴ φροντίζωμε νὰ κάνωμε πλούτη στὴ γῆ, διόπου εἶναι φθαρτά, ἀλλὰ νὰ κάνωμε καᾶλες πράξεις, καλὰ ἔργα, τὰ δοῖα εἶναι πλούτη στὸ Θεό καὶ αἰώνια.

Ἐργασίες

Νὰ βρῆτε ἕνα παράδειγμα ἀπὸ τὴν Ἐζκλησιαστική σας 'Ιστορία, ἀγίου ἀνθρώπου, ποὺ συχώρεσε τοὺς ἐχθρούς του, τὴν ὥρα ποὺ τὸν σκότωναν.

Νὰ βρῆτε μιὰ προσευχὴ μας, ποὺ λέμε στὸ Θεό νὰ μᾶς συχωρέσῃ, γιατὶ καὶ μεῖς συχωροῦμε τοὺς ἄλλους.

Νὰ βρῆτε ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο παράδειγμα ἀνθρώπου ποὺ νήστευε γιὰ ἐπίδειξη.

Νὰ βρῆτε ἀπὸ ἄλλο Εὐαγγέλιο παράδειγμα ἀνθρώπου ποὺ θησαύριζε πλούτη φθαρτά.

Νὰ βρῆτε περιστατικὰ στὴ ζωὴ σας, ποὺ θὰ δείξετε ὅτι ἐκάματε, διὰ λέει τὸ Εὐαγγέλιο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

('Ιωάννου α'. 44—52)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἔκείνῳ ἡθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἔξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαϊαν· καὶ εύρισκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Ἡν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βησθαΐδα, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εύρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναῆλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εύρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναῆλ· Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἐρχου καὶ ἰδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναῆλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἰδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν δῷ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναῆλ. Πόθεν μὲ γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Πρὸ τοῦ ὅσε Φίλιππον φωνῆσαι, ὅντα ύπο συκῆν εἶδον σε». Ἀπεκρίθη Ναθαναῆλ καὶ λέγει αὐτῷ· «Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ». Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Ο, τι εἶπόν σοι. Εἶδόν σε ύποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὅψει». Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἄμην ἀμήν λέγω ύμῖν, ἀπ' ἄρτι

δψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

“Ον ἔγραψε=ἔκεινον γιὰ τὸν δόποῖον ἔγραψε.—ἀγαθὸν=καλόν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ναζαρὲτ ἔθεωροῦντο ἀνθρώποι κακοὶ.—ἔρχου=ἔλα,—φωνῆσαι=νὰ φωνάξῃ.—εἰ=εἰσαι.—μείζω=μεγαλύτερα.—ὄψει=θὰ ιδῆς. ’Αμὴν=ἀλήθεια —ἀπ’ ἄρτι ὄψεσθε=ἀπὸ τῶρα θὰ ιδῆτε.—ραββί=δάσκαλε.—ἀνεῳγότα=ἀνοιγμένον.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελεῖου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν θέλησε ὁ Ἰησοῦς νὰ βγῆ πρὸς τὴ Γαλιλαία. (Γαλιλαία εἶναι μιὰ ἐπαρχία τῆς Παλαιστίνης). Καὶ εύρισκει τὸν Φίλιππο καὶ τοῦ λέγει· Ἀκολούθησέ με. Ἡταν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴ Βησθαϊδά, ἀπὸ τὴν πόλη τοῦ Ἀνδρέα καὶ τοῦ Πέτρου. Ὁ Φίλιππος βρίσκει τὸ Ναθαναήλ καὶ τοῦ λέει· «Ἐκεῖνον ποὺ ἔγραψε ὁ Μωυσῆς εἰς τὸ νόμο του καὶ προφήτευσαν οἱ προφῆτες εὐρήκαμεν, τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ ὁμοῦ ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ». Καὶ εἶπε σ' αὐτὸν ὁ Ναθαναήλ· «Ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ μπορεῖ νὰ ἔλθῃ καλό;» Λέει σ' αὐτὸν ὁ Φίλιππος· Ἐλα καὶ ιδέ. Εἶδεν δὲ Ἰησοῦς τὸ Ναθαναήλ νὰ ἔρχεται σ' αὐτὸν καὶ λέει γι' αὐτόν· Νὰ ἀληθινὸς Ἰσραηλίτης, στὸν δόποιο δὲν ὑπάρχει δόλος, ὑποκρισία. Λέει σ' αὐτὸν ὁ Ναθαναήλ· Ἀπὸ ποῦ μὲ γνωρίζεις; Ἀποκρίθηκε ὁ Ἰησοῦς καὶ τοῦ εἶπε. Πρὶν νὰ σὲ φωνάξῃ ὁ Φίλιππος σὲ εἶδα νὰ εἰσαι κάτω ἀπὸ τὴ συκιά. Ἀποκρίθηκε ὁ Ναθαναήλ καὶ τοῦ λέει· Δάσκαλε, σὺ εἰσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἰσαι ὁ βασιλιάς ταῦτα Ἰσραήλ. Ἀποκρίθηκε ὁ Ἰησοῦς καὶ τοῦ εἶπε· Ἐπειδή, σοῦ εἶπα ὅτι σὲ εἶδα κάτω ἀπὸ τὴ συκιά, πιστεύεις; Μεγαλύτερα ἀπ' αὐτὰ θὰ ιδῆς. Ἀλήθεια σοῦ λέγω, ἀπὸ τῶρα θὰ ιδῆτε τὸν οὐρανὸν ἀνοιγμένο καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ν' ἀνεβαίνουν καὶ νὰ κατεβαίνουν ἐπάνω στὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ στὸ Χριστό.

Διδασκαλία

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ἔχει δρισθῆ ὡς ἡμέρα νίκης τοῦ Χριστιανισμοῦ· γι' αὐτὸν λέγεται Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Είναι ἡ νίκη τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τῶν εἰκονομάχων, ἡ δόποια ἔγινε μὲ τὴν ἀναστήλωση τῶν εἰκόνων, ἐπὶ Θεοδώρας αὐτοκρατείρας Κωνσταντινουπόλεως.

Τὴν Κυριακὴ αὐτὴ διαβάζεται στὴν Ἐκκλησία μας τὸ παραπάνω

Εύαγγέλιο, τὸ δποῖο μᾶς λέγει ὅτι ὁ Ἰησοῦς βγῆκε πρὸς τὴν Γαλιλαῖον καὶ συναντᾷ ἔνα ἀνθρώπον ἄγνωστον, τὸ Φίλιππο, καὶ τοῦ λέει νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ: "Ἐλα νὰ γίνης μαθητής μου. Σάν καρδιογνώστης ὁ Χριστὸς ἤξερε τὴν ἀξία καὶ τὴν καλωσύνη τοῦ Φιλίππου. Ἡέρε τὴν καρδιά του, τὸ χαρακτῆρα του, τὶς σκέψεις του, τὶς ἐπιθυμίες του. Ἀλλὰ τὴν ἴδια πεποίθηση ἔχει καὶ γιὰ τὸ Ναθαναὴλ. Γι' αὐτὸ λέει ἐ' Ἰδοὺ ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐνῷ δόλος οὐκ ἔστι. Ἐχει πεποίθηση στὴ διάγνωσή του, γιατὶ σὰν Θεός γνωρίζει καλὰ τὴν καρδιά, τὴ σκέψη καὶ τὶς ἐπιθυμίες καθενὸς ἀνθρώπου. Καὶ μὲ τὴν πεποίθηση αὐτὴ τοὺς καλεῖ νὰ γίνουν μαθητές του. Καὶ οἱ δύο μὲ προθυμίᾳ δέχονται τὴν πρόσκλησην καὶ τὸν ἀκολουθοῦν, γιατὶ καὶ οἱ δύο εἰχαν πεισθῆ ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος λέει· Εὑρήκαμε ἑκεῖνον ποὺ προφῆτευσαν οἱ προφῆται, τὸ Χριστό, δ δὲ Ναθαναὴλ μὲ φωνὴν βγαλμένη ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του λέει· Ραββί, δάσκαλε, σὺ είσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἀς ἀκολουθήσωμε καὶ μεῖς τὸ Χριστό μας μὲ τὴν πίστην τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων. Ἀς φροντίσωμε νὰ εἰμεθα πάντα κοντά του, γιατὶ εἶναι ὁ Θεός, δ Σωτήρας τοῦ κόσμου. Ἀς κάνωμε πάντα τὸ θέλημά του. Ἀς εἶναι κάθε ἔργο μας χριστιανικό, κάθε πράξη μας ἀγαθή. Τότε θὰ μποροῦμε νὰ λέμε ὅτι εἰμεθα πραγματικοὶ Χριστιανοί.

Συμπέρασμα

"Ἄς εἶχωμε πάντα στὸ μυαλό μας ὅτι ὁ Θεός εἶναι καρδιογνώστης καὶ γι' αὐτὸ ἔρει ὅχι μόνο τὶ κάνομε φανερά ἢ κρυφά, ἀλλὰ καὶ τὶ ἔχομε στὸ μυαλό μας. Ἀς ἀποφεύγωμε λοιπὸν τὸ κακό καὶ ἃς κάνωμε πάντα τὸ καλό, γιὰ νὰ πῆ δ Χριστὸς καὶ σ' ἐμᾶς ὅπως εἴπε καὶ στὸ Ναθαναὴλ· Νά ἀληθινὸς Χριστιανὸς ποὺ δὲν ἔχει καμμιὰ κακία.

Ἐργασίες

Γιατὶ ὁ Ναθαναὴλ εἴπε ὅτι ἀπὸ τὴ Ναζαρὲτ δὲν μπορεῖ νὰ ἔλθῃ καλό; Εἶναι σωστὴ ἡ σκέψη του καὶ γιατὶ; Νά μᾶς πῆς γιατὶ ὁ Φίλιππος λέει τὸ Χριστό, υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ.

Πές μας ὅτι ἔρεις μὲ λίγα λόγια γιὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Χαρακτήρισέ μας τὸ Φίλιππο καὶ τὸ Ναθαναὴλ.

Νά βρης ἔνα περιστατικὸ τῆς ζωῆς σου, ποὺ νὰ δειξης ὅτι είσαι Ναθαναὴλ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(Μάρκου β'. 1-12)

Κεέμενο

Tῷ καιρῷ ἔκεινῳ εισῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναούμ, καὶ ἤκουσθη ὅτι εἰς οἰκόν ἔστι. Καὶ εύθέως συνήχθησαν πολλοὶ ὅστε ὑηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρός τὴν θύραν· καὶ ἔλαλει αὐτοῖς

τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν δχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην, ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ὃ δὲ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδών δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου. Ἡσαν δέ τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογίζομενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίεναι ἀμαρτίας, εἰμὴ εἰς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτω διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἔστιν εὔκοπώτερον εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ. Ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι, ἥ εἰπεῖν· Ἔγειραι καὶ ἄρον σου τὸν κράββατον· καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ ἰδῆτε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς ἀμαρτίας (λέγει τῷ παραλυτικῷ) Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἡγέρθη εὐθέως καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἔξῃλθεν ἐναντίον πάντων, ὡστε ἔξιστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας. Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Μηκέτι χωρεῖν=νὰ μὴ χωροῦν πλέον.—Μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν=οῦτε ἔξω στὴ θύρα.—αἰρόμενον=ποὺ βασταζόταν.—προσεγγίσαι=νὰ πλησιάσουν.—ἀπεστέγασαν=ξεσκέπασαν.—ἐξορύξαντες=ἀφοῦ ξύλωσαν τὶς σανίδες τῆς στέγης.—χαλῶσι=κατεβάζουν.—ἐφ' ὃ=ἐπὶ τοῦ δποίου.—ἀφέωνταί σοι=ἄς σοῦ είναι συχωρεμένες.—δικλογιζόμενοι=σκεπτόμενοι.—λαλεῖ=λέει.—ἐπιγνούς=ἐννοήσας.—εὔκοπώτερον=εὔκολώτερον.—ἄρον=σήκωσε.—ἴνα εἰδῆτε=γιὰ νὰ μάθετε.—ἐναντίον πάντων=ἐνώπιον δλων.—ἔξιστασθαι=νὰ θαυμάζουν.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς στὴν Καπερναούμ. Καὶ ἀκούσθηκε ὅτι εἶναι σ' ἔνα σπίτι. Καὶ ἀμέσως μαζεύθηκαν πολλοὶ ἄνθρωποι, ὡστε νὰ μὴ χωροῦν πλέον οὕτε ἔξω ἀπὸ τὴ θύρα. Καὶ μιλοῦσε εἰς αὐτοὺς τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔρχονται τότε ἐκεῖ, φέροντες ἔνα παραλυτικό, ποὺ τὸν βαστοῦσαν τέσσαρες. Καὶ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσαν νὰ πλησιάσουν στὸ Χριστὸ διότι ὁ κόσμος ἦταν πολύς, ξεσκέπασαν τὴ στέγη στὸ μέρος ποὺ ἦταν ὁ Χριστὸς καὶ ἀφοῦ ἔκοψαν τὶς σανίδες τῆς στέγης,

ἄνοιξαν ἔνα μέρος καὶ ἀπὸ κεῖ κατέβασαν τὸ κρεββάτι, πάνω στὸ ὅποι ἦταν ξαπλωμένος ὁ παραλυτικός. Ὁταν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστη τους, λέγει στὸν παραλυτικόν· Παιδί μου, ἃς εἶναι συχωρεμένες οἱ ἀμαρτίες σου. Ἡσαν δὲ ἐκεῖ καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς καὶ οἱ ὅποι οἱ σκέπτονταν μέσα τους· Τί βλασφημίες λέγει αὐτός; Ποιός μπορεῖ νὰ συχωρῇ ἀμαρτίες παρὰ μόνον ἔνας, ὁ Θεός; Ὁ Ἰησοῦς ἀμέσως σὰν καρδιογνώστης ἐννόησε, ὅτι αὐτοὶ μέσα τους σκέπτονταν καὶ τούς εἶπε· Γιατί σκέπτεσθε αὐτὰ μέσα στὴν καρδιά σας; Τί εἶναι πιό εὔκολο νὰ πῶ στὸν παραλυτικό· ἃς εἶναι συχωρεμένες οἱ ἀμαρτίες σου, ἢ νὰ τοῦ εἰπῶ σηκώσου καὶ σήκωσε τὸ κρεββάτι σου καὶ περιπάτει; Γιὰ νὰ μάθετε δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ ἐγώ, ἔχει ἔξουσία νὰ συχωρῇ ἀμαρτίες στοὺς ἀνθρώπους τῆς γῆς λέγει στὸν παραλυτικό· Σοῦ λέγω, σήκω καὶ σήκωσε τὸ κρεββάτι σου καὶ πήγαινε στὸ σπίτι σου. Καὶ ἀμέσως σηκώθηκε καὶ ἀφοῦ πῆρε τὸ κρεββάτι του ἐβγῆκε ἐνώπιον ὅλων, ὡστε δλοὶ νὰ θαυμάζουν καὶ νὰ δοξάζουν τὸ Θεό δέγοντας, δτι ποτὲ δὲν εἴδαμε τέτοια πράγματα.

Διδασκαλία

Τὸ Ἔδαγγέλιο αὐτὸ μᾶς ἀναφέρει ἔνα ἄλλο θαῦμα τοῦ Χριστοῦ μας. Διδάσκει ὁ Ἰησοῦς μέσα σὲ ἔνα σπίτι. Κόσμος πολὺς τὸν ἀκούει. Τὸ σπίτι γεμάτο. Ἀλλὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ θύρα πολὺς κόσμος, γιατὶ δὲν χωροῦν ἄλλοι μέσα. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ 4 ἀνθρωποι φέρνουν ἐπάνω σ’ ἔνα κρεββάτι ξαπλωμένον ἔνα παράλυτον. Γιατί τὸν φέρνουν ἐκεῖ; Ξέρουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τοὺς ἀρρώστους καὶ τὸν φέρνουν μπροστά του γιὰ νὰ τὸν γιατρέψῃ. Ἐχουν πεποιθηση ὅτι θὰ τοῦ δώσῃ ὁ Χριστὸς τὴν ὑγεία του, δταν τὸν ίδην. Ἀλλὰ πῶς νὰ μποῦν μέσα; Δοκιμάζουν ἀπὸ δῶ, ἀπ’ ἐκεῖ. Ἀδύνατο. Δὲν ἀπογοητεύονται. Παίρνουν μιὰ σκάλα, ἀνεβαίνουν στὴ στέγη, βγάζουν τὰ κεραμίδια καὶ ξεκαρφώνουν τὶς σανίδες τῆς στέγης. Ἀνοίγουν ἔνα ἄνοιγμα, ὡστε νὰ χωρέσῃ τὸ κρεββάτι, δένουν αὐτὸ μὲ σχοινιὰ καὶ τὸ κατεβάζουν μὲ τὸν παράλυτο ἐπάνω, μπροστὰ ἀκριβῶς στὸ Χριστό. Ὁ παράλυτος ξαπλωμένος κοίταζε τὸ Χριστὸ μὲ βλέμμα ἱκετευτικὸ σὰν νὰ τοῦ ἔλεγε· Σῶσε με Χριστέ μου. Ὁ Χριστὸς τὸν εἶδε, τὸν ἐλυπήθη. Κατάλαβε δῆμως καὶ τὴν αἰτία τῆς παραλυσίας του. Κατάλαβε ὅτι γλέντια γεμάτα ἀσωτεῖες, μεθύσια καθημερινά, ἀμαρτίες διάφορες ἔφεραν τὸν παραλυτικὸ στὴν κατάσταση αὐτή. Καὶ γι’ αὐτὸ τοῦ λέγει· Ἡς εἶναι συχωρεμένες οἱ ἀμαρτίες σου. Σὲ συχωρῶ, τοῦ λέγει, γιὰ δ, τι ἔκαμες ὡς τώρα. Πρόσεχε νὰ μὴ ἔξαναπέσης στὶς ἵδιες ἀμαρτίες. Καὶ ἀμέσως γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι παντοδύναμος Θεός τοῦ λέει· Σήκω, πάρε τὸ κρεββάτι σου καὶ φύγε. Ἔτσι καὶ ἔγινε. Ὁ κόσμος

θαύμασε καὶ δόξαζε τὸ Θεό. Μόνον οἱ φθονεροί, οἱ κακοί, οἱ όποκριτές Γραμματεῖς δὲν εὐχαριστήκαν. Παιδιά, εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ γλέντια τὰ πολλά, οἱ κακὲς διασκεδάσεις, τὰ ξενύχτια, ἡ ἀμαρτωλὴ ζωὴ βλάπτει καὶ καταστρέφει τὴν ψυχὴν μας καὶ τὴν ὑγείαν μας. Προφυλαχθῆτε ἀπὸ αὐτὰ γιὰ νὰ ἔχετε γερὸ σῶμα καὶ γερὴ ψυχὴ. "Ἐχετε πάντα τὸ νοῦ σας στὸ Χριστό μας, ἔχετε σ' αὐτὸν τὴν πίστην παραλυτικοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ποὺ παραμέρισαν κάθε ἐμπόδιο καὶ ἔφθασαν ὡς τὸ Χριστό. Μεγάλη ἡ πίστη τους, μεγάλη καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ τους. "Ἐχομε ἐμεῖς τέτοια πίστην ;

Συμπέρασμα

"Ἡ κακὴ ζωὴ, ἡ ἀσωτὴ ζωὴ, ἡ γεμάτη ἀμαρτίες ζωὴ μᾶς καταστρέφει καὶ τὸν ψυχὴν μας καὶ τὴν ὑγείαν μας. Πόσοι ἄνθρωποι δὲν ἔμειναν παράλυτοι ἢ δὲν πέθαναν ἀπὸ τὶς ἀσωτείες ;

"Οταν ἡ πίστη μας στὸ Χριστὸν εἶναι σταθερή καὶ μεγάλη κανένα ἐμπόδιο δὲν πρέπει νὰ μᾶς τρομάζῃ. Ὁ καλὸς χριστιανὸς μὲ τὴν ἐπιμονὴν του καὶ τὴν ὑπομονὴν του καὶ μὲ τὴ στερεή του πίστην στὸ Χριστὸν περνάει κάθε ἐμπόδιο τῆς ζωῆς.

Ἐργασίες

Τί ἔκανε τοὺς Γραμματεῖς νὰ σκέπτωνται κακά ;

Γιατί δὲ Χριστὸς εἶπε στὸν παραλυτικὸν : «Ἀφέωνται σοι αἱ ἀμαρτίαι σου».

Γράψτε, ἀν ξέρετε, ἔνα περιστατικὸν ἀσωτῆς ζωῆς, ποὺ ἔφερε κακὸ στὸν ἄνθρωπον αὐτό.

Βρήτε περιστατικὰ τῆς ζωῆς σας, ποὺ θὰ δείξετε ὅτι ἔχετε τὴν πίστην τοῦ παραλυτικοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων του.

Χαρακτηρίστε δὲν τὰ προσόντα τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου.

ΤΡΙΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(Μάρκου η'. 34—38 καὶ θ'. 1)

Κείμενο.

Εἶπεν δὲ Κύριος· "Οστις θέλει ὁπίσω μου ἔλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἔαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν Σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκουλουθείτω μοι. "Ος γάρ ἀν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῷσαι, ἀπολέσει αὐτὴν. "Ος δὲ ἀν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτὴν. Τί γάρ ὡφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον δλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἡ τι δῶσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; "Ος γάρ ἀν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ δὲ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυν-

θήσεται αύτόν, όταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ. μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. Ἐμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὅδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ὅταν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθοῦσαν ἐν δυνάμει.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ὦστις=ὅποιος.—ὅπισα μου ἔλθεῖν=νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, νὰ γίνη καλὸς Χριστιανός.—ἀπαρνησάσθω=ν' ἀφῆσῃ —έαυτὸν=τὸν ἔαυτόν του, δηλαδὴ τὶς κακές συνήθειές του.—καὶ ὀράτω=καὶ ἄς σηκώσῃ.—τὸν σταυρὸν αὔτοῦ=νὰ σταυρώσῃ, νὰ νεκρώσῃ τὶς κτκές ἐπιθυμίες του, τὶς ἀμαρτίες του.—ἀπολέσει=θὰ χάσῃ.—ὅς γὰρ ἀν ἐπαισχυνθῇ με=διότι ὅποιος ἥθελε ἐντραπῆ νὰ πῆ πώς εἰναι Χριστιανός.—μοι=χαλίδι=πονηρή.—τινες τῶν ὅδε ἑστηκότων=εἰναι μερικοὶ ἀπ' αὐτούς, ποὺ στέκονται ἔδω.—οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου=δὲν θὰ πεθάνουν, δὲν θὰ πᾶνε στὴν Κόλαση.—ἐληλυθοῦσαν ἐν δυνάμει=ἔρχομένην μὲ δύναμη, μὲ δόξα.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Εἶπεν δὲ Κύριος: "Οποιος θέλει νὰ ἔλθῃ ὅπισα μου, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, νὰ γίνη δικός μου ἄνθρωπος, ἄς ἀπαρνηθῆ τὸν ἔαυτόν του, ἄς ἀφῆσῃ τὶς κακές του ἐπιθυμίες καὶ ἄς σηκώσῃ τὸ Σταυρό, ἄς καρφώσῃ πάνω σ' αὐτὸν κάθε ἀμαρτία, κάθε κακὴ συνήθεια καὶ ἄς μὲ ἀκολουθήσῃ. Γιατὶ δηλαδὴ θέλει νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του στὸν κόσμον αὐτό, θὰ χάσῃ τὴν ψυχὴν του στὸν ἄλλο κόσμο, τὸν αἰώνιο. "Οποιος θὰ χάσῃ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου αὐτοῦ γιὰ μένα καὶ γιὰ τὸ Εὐαγγέλιο, κάνοντας δηλαδὴ τὶς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου μου, αὐτὸς θὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν του, θὰ πάῃ στὸν Παράδεισο. Γιατὶ τί θὰ ὀφελήσῃ ἔναν ἄνθρωπο, ἐὰν κερδίσῃ δλο τὸν πρόσκαιρο αὐτὸν κόσμο καὶ χάσῃ τὴν ψυχὴν του στὸν ἄλλο κόσμο, τὸν αἰώνιο; Τί θὰ δώσῃ δὲ ἄνθρωπος γιὰ ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς του; Δὲν ὑπάρχει κανένα πρᾶγμα πολυτιμότερο ἀπὸ τὴν ψυχὴν. Γιατὶ δηλαδὴ τοὺς λόγους μου στὸν κόσμο αὐτόν, τὸν πονηρὸν καὶ ἀμαρτωλό, καὶ δὲ υἱὸς τοῦ ἄνθρωπου, δὲ Χριστός, θὰ ἐντραπῆ νὰ πῆ πώς εἰναι αὐτὸς Χριστιανὸς στὴ Δευτέρα Παρουσία, ὅταν θὰ ἔλθῃ μὲ δόξες καὶ μὲ τοὺς ἀγίους ἀγγέλους του. Ἀλήθεια, σᾶς λέγω, ὅτι εἰναι μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ στέκουν ἔδω, οἱ δηλοί δὲν θὰ πεθάνουν, ἔως ὅτου ἴδοιν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ νὰ

ερχεται μὲ δύναμη και δόξα. Ἐδῶ ἐννοεῖ τοὺς μαθητάς του Ιωας, οἱ δόποιοι εἰδαν τὴν Ἀνάστασή του και τὴν Ἀνάληψή του στοὺς οὐρανούς.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸ ἀναφέρει μιὰ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὅποια ἔκαμε πρὶν ἀπὸ τὸ σταυρικό του θάνατο. Θέλοντας νὰ δείξῃ στὸν κόσμο ὅτι αὐτὸς ἦλθε στὴ γῆ γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τις ἀμαρτίες, ὅτι ἐδίδαξε τὸ Εὐαγγέλιο και συνεπῶς ἔμαθε ὁ κόσμος ποιές εἶναι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἔκαμε στὴ γῆ αὐτὴ ὅλα τὰ καλά, ποὺ ἡ ἄγια ψυχή του και ἡ ἀγάπη του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πρόσταζε, εἰπε : "Οποιος θέλει, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ. Δὲν βιάζω κανένα νὰ γίνη χριστιανός. Ἀκούσατε τὰ λόγια μου, σὰν νὰ τοὺς ἔλεγε : Εἴδατε τὰ ἔργα μου, εἴδατε τὶς θυσίες μου γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Σκεφθῆτε και κάμετε. Θέλετε νὰ γίνετε δικοὶ μου ἀνθρωποι, καλοὶ χριστιανοὶ, νὰ κερδίσετε τὸν Παράδεισο, ἀφῆστε τὰ πάθη σας, τὶς ἀμαρτίες σας, τὶς κακὲς ἐπιθυμίες σας, καρφώστε τὶς ἐπάνω στὸ Σταυρό σας. Ἐλάτε μαζί μου, διμολογήστε ὅτι εἰσίθε χριστιανοί. Μὴ ντρέπεσθε γι' αὐτό. Είναι τιμὴ σας νὰ εἰσίθε ἀνθρωποι τοῦ Χριστοῦ. Φωνάξετε δυνατά σ' ὅλο τὸν κόσμο ὅτι εἰσίθε χριστιανοί, γιατὶ ἡ Πίστη τοῦ Χριστοῦ μας εἶναι ἡ ἀληθινὴ Πίστη. Είναι ἡ Πίστη ποὺ θέλει ἀνθρώπους ἀφοσιωμένους στὴν Ἀλήθεια και στὴν Ἀρετή. Θέλει μόνον καλὰ ἔργα, ἡθικές πράξεις, Θέλει ἀγάπη και ἀγαθοεργία. Ο Χριστὸς θὰ ἀνταμείψῃ κἀθε καλὸ Χριστιανό.

Συμπέρασμα

Γιὰ νὰ γίνωμε πραγματικὰ παιδιὰ τοῦ Χριστοῦ, καλοὶ Χριστιανοὶ, πρέπει ν' ἀφήσωμε κάθε ἀμαρτία, κάθε πάθος μας, κάθε κακὴ ἐπιθυμία μας. Νὰ στενοχωρηθοῦμε λιγάκι, νὰ υπομείνωμε γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας. Νὰ ἀκολουθήσωμε τὸ παράδειγμά του και νὰ κάνωμε τὸ θέλημά του. Καὶ ἔτσι θ' ἀπολαύσωμε κάθε εὔτυχία κι ἔδω και στὴν ἀληθινὴ ζωὴ.

Ἐργασίες

Χαρακτηρίστε τὴν πρόσκληση τοῦ Χριστοῦ μας «ὅποιος θέλει...».

Παραβάλετε τὸ Χριστιανισμὸ μὲ ἄλλες θρησκείες και νὰ βρῆτε τὴ διαφορά.

Κάμετε ὅτι λέει ὁ Χριστός μας στὸ Εὐαγγέλιο αὐτό.

Γράψτε ἔνα σημείωμά σας και δόστε το κρυφὰ στὸ δάσκαλό σας. Στὸ σημείωμα αὐτὸ θὰ λέτε ποιές κακὲς πράξεις σας ἀφήσετε, ἀκούοντας τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ και θέλοντας νὰ γίνετε παιδιά του.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ
(Μάρκου θ'. 17-31)

Ικείμενο

Τῷ καιρῷ ἔκεινῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦν, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ἥνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἀν' αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ἔηρανται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸν ἐκβάλωσι καὶ οὐκ ἰσχυσαν. 'Ο δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· 'Ω γενεὰ ἀπιστος, ἔως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; "Εως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἥνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδών αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἔστιν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; 'Ο δὲ εἶπε· Παιδιόθεν, καὶ πολλάκις αὐτὸν εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 'Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 'Ιδών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεῦματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἔγῳ σοι ἐπιτάσσω· "Εξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἔξηλθε, καὶ ἐγένετο ὥσει νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 'Ο δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρός, ἥγειρεν αὐτὸν καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἴδιαν· "Οτι ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἔξελθεῖν, εἴ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἔξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ. 'Εδίδασκε γάρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. "Οτι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

'Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

"**Ηνεγκα**=ἔφερα.—**πνεῦμα ἄλαλον**=εἰχε δαιμόνιο, ποὺ τὸν ἔκαμε μουγκό.—**ρήσσει**=σπαράζει.—**ξηραίνεται**=γίνεται σὰν νεκρός.—**ἴσχυ-**

σαν=μπόρεσαν.—πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι=θὰ εἰμαι μαζὶ σας.—ώς τοῦτο γέγονε=ποὺ συνέβη αὐτό.—εἴ τι δύνασαι=ἔάν μπορεῖς.—ἐπισυντρέχει=μαζεύεται —ἐπετίμησε=διάταξε.—μηκέτι=ποτὲ ἄλλοτε.—Τοῦτο τὸ γένος=δηλαδὴ τὰ δαιμόνια.—ἴνx τις γνῶ=νά μάθη κανεῖς.—ἀποκτενούσιν=θὰ τὸν σκοτώσουν.—ἀπεκτανθεῖς=καὶ ἀφοῦ σκοτώθῃ.

•Εξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν ἔνας ἄνθρωπος ἦλθε στὸν Ἰησοῦν γονοπετῶντας καὶ λέγοντας· Διδάσκαλε, ἔφερα τὸν υἱόν μου σὲ σένα, ποὺ ἔχει δαιμόνιο καὶ τὸν ἔχει κάνει βωβό. Καὶ ὅπου τὸν πιάσει, τὸν σπαράξει καὶ βγάνει ἀφρούς καὶ τρίζει τὰ δόντια του καὶ γίνεται σᾶν νεκρός. Καὶ εἶπα στοὺς μαθητάς σου γιὰ νὰ τὸ βγάλουν καὶ δὲν μπόρεσαν. Ἐκεῖνος δὲ τοῦ ἀποκρίθηκε λέγοντας· Γενεά ἀπιστη, ἔως πότε θὰ εἰμαι μαζὶ σας; "Εως πότε θὰ σᾶς ἀνέχωμαι; Φέρτε τὸν σὲ μένα· Καὶ τὸν ἔφεραν στὸν Χριστό. Καὶ ὅταν εἶδε τὸν Χριστὸν τὸ δαιμόνιο ἀμέσως τὸν ἐσπάραξε καὶ ἐπεσε στὴ γῆ καὶ κυλιόταν ἀφρίζοντας. Ὁ Χριστὸς τότε ρώτησε τὸν πατέρα του· Πόσος καιρὸς εἶναι ποὺ συνέβη αὐτὸν στὸν υἱόν σου; Ἐκεῖνος δὲ εἶπε· Ἀπὸ παιδί, καὶ πολλές φορὲς τὸν ἔρριξε στὴ φωτιά καὶ στὰ νερά γιὰ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἄλλα ἔάν μπορῇς, βοήθησέ μας καὶ σπλαχνίσου μας. Ὁ Ἰησοῦς τότε τοῦ εἶπε· Ἐὰν μπορῇς νὰ πιστεύσῃς, ὅλα εἶναι δυνατά σὲ κεῖνον ποὺ πιστεύει. Καὶ ἀμέσως ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ ἐφώναξε καὶ μὲ δάκρυα ἔλεγε· Κύριε, πιστεύω, βοήθα με στὴν ἀπιστία μου. "Οταν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶδε ὅτι μαζεύεται κόσμος, διάταξε τὸ δαιμόνιο λέγοντας σ' αὐτὸν· Πνεῦμα ἄλαλο καὶ κωφό, ἔγὼ σὲ διατάξω· "Ἐβγα ἀπ' αὐτὸν καὶ ποτὲ ἄλλη φορά νὰ μὴ ξαναμπῆς σ' αὐτόν. Καὶ ἀφοῦ ἀρχισε τὶς φωνές καὶ ἀφοῦ τὸν σπάραξε πολύ, ἔβγηκε καὶ τὸ παιδί ἔγινε σᾶν νεκρός, ὥστε πολλοὶ ἔλεγαν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ Ἰησοῦς τότε ἀφοῦ τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν σήκωσε καὶ ἀναστήθηκε. Καὶ ἀφοῦ μπῆκε αὐτὸς σ' ἔνα σπίτι οἱ μαθηταὶ του τὸν ρωτοῦσαν ἰδιαιτέρως· Γιατὶ ἐμεῖς δὲν μπορέσαμε νὰ βγάλωμε αὐτό; Καὶ εἶπε σ' αὐτούς· Αὐτὸν τὸ γένος, δηλαδὴ τὰ δαιμόνια, μὲ κανένα ἄλλο τρόπο δὲν μπορεῖ νὰ βγῆ, παρὰ μόνο μὲ προσευχὴ καὶ νηστεία. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ βγαίνοντας πήγαιναν ἀπὸ τὴ Γαλιλαία καὶ δὲν ἤθελε κανεὶς νὰ τὸ μάθῃ· Γιατὶ ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του καὶ τοὺς ἔλεγεν

ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται σὲ χέρια κακῶν ἀνθρώπων, οἱ δοῦλοι θὰ τὸν σκοτώσουν καὶ ἀφοῦ σκοτωθῇ τὴν τρίτην ἡμέρα θ' ἀναστηθῇ.

Διδασκαλία

Νά καὶ ἔνα ἄλλο θαῦμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Θεραπεύει ἔνα παιδί δαιμονισμένο. Ὁ πατέρας, βλέποντας τὸ παιδί ἀπό μικρὸν νὰ ὑποφέρῃ, νὰ σεληνιάζεται, νὰ σπαράζεται ἀπὸ τὸ δαιμόνιο καὶ νὰ πέφιη κάτω νεκρό, ὑπόφερε, λυπόταν, στενοχωριόταν. Ἀλλὰ τι νὰ κάμη; Οἱ γιατροὶ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ γιατρέψουν. Τρέχει στοὺς μαθητάς τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ κι αὐτοὶ δὲν ἔκαμαν τίποτε. Τρέχει στὸ Χριστό, ἀλλὰ μὲν ἀμφιβολία. Ἀμφέβαλε ὅν κι αὐτὸς μποροῦσε νὰ τὸ γιατρέψῃ. Γι' αὐτὸν τοῦ λέει⁹ Ἐάν μπορῆς, βοήθησέ με· Δὲν εἶχε πεποίθηση στὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ. Τοῦ ἔλειπε ἡ πίστη. Αὐτὸν τὸ κατάλαβε ὁ Χριστὸς καὶ τοῦ λέει¹⁰ Ἐάν μπορῆς νὰ πιστεύσῃς, δλα θὰ γίνουν. Ὁ Χριστὸς ἥθελε πίστη σταθερή, θερμή, πίστη εἰλικρινή, πίστη ποὺ νὰ μὴν ἔχει ἀμφιβολίες καὶ δισταγμούς. Πόσοι ἀνθρωποί στὴ ζωὴ τους δὲν βρέθηκαν στὴ θέση τοῦ πατέρα αὐτοῦ. Πόσοι γονεῖς δὲν εἰδαν τὸ παιδί τους νὰ κινδυνεύῃ στὸ κρεβάτι, νὰ παλεύῃ μὲ τὸ θάνατο καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἐλπίδα διασώσεως. Αὐτοὶ δὲς θυμηθοῦν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ «εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». Ἀς πιστεύσωμε μὲ δλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μας στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Ἀς τὸν παρακαλέσωμε νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Ἀς ποῦμε σ' αὐτὸν στὴν προσευχή μας δὲ, τι εἴπε καὶ ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ. «Πιστεύω, Κύριε, βοήθησέ μας». Αὐτὸν είναι ἀρκετό, δταν ἡ πίστη μας είναι πραγματική. Ὁταν ἡ καρδιά μας καίεται ἀπὸ τὴν πίστη, δταν φλεγόμεθα δλόκληροι ἀπὸ τὴν πίστη μας πρὸς τὸ Χριστό, δταν καμμιά ἀμφιβολία δὲν σκιάζει τὴν πίστη μας αὐτή. Ἀς εἴμεθα βέβαιοι δτι δ Θεὸς θὰ μᾶς ἀκούσῃ καὶ θὰ μᾶς βοηθήσῃ, δπως ἐβοήθησε τὸν πατέρα τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου, γιατρεύοντας τὸ παιδί του. Παιδιά, πιστεύετε μὲ δλη τὴν ψυχή σας στὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ μας. Παρακαλέστε τὸν τότε καὶ θὰ σᾶς βοηθήσῃ. Μὲ τὴν πίστη δ ἀνθρωπος κατορθώνει μεγάλα ἔργα. Ἀς ἔχωμε πάντα στὸ νοῦ μας δτι δ Χριστὸς θέλει νὰ ἔχωμε πάντα πίστη σ' αὐτὸν. Θέλει νὰ εἴμεθα καλά παιδιά καὶ νὰ κάνωμε καλές πράξεις. Νὰ ἀποφεύγωμε τὶς ἀσωτεῖες γιὰ νὰ μὴ πάθωμε ἀπὸ μικρὰ παιδιά ἀρούστειες, ποὺ δύσκολα γιατρεύονται καὶ ποὺ θὰ μᾶς τυρρανοῦν δλη τὴ ζωὴ μας. Ἡ πίστη πρὸς τὸ Θεό θὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακό.

Συμπέρασμα

Ἡ πίστη μας στὸ Χριστό μας πρέπει νὰ είναι σταθερὴ καὶ ἀμετάβλητη, χωρὶς τὴν παρασικρή ἀμφιβολία. Ὄλα κατορθώνονται μὲ τὴν πίστη, τὴν πραγματική, τὴν ἀληθινὴ πίστη. Ὄλα δυνατὰ εἰς τὸν πιστεύοντα.

Ἐργασίες

Ξέρετε καμια ἀρρώστεια σήμερα, ποὺ νὰ παρουσιάζῃ τὸ φαινόμενο τοῦ δαιμονισμένου παιδιοῦ;

Γιατὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ δὲν μπόρεσαν νὰ γιατρέψουν τὸ παιδί; Γιατὶ ὁ Χριστὸς εἶπε, χρειάζεται προσευχὴ καὶ νηστεία;

Βρῆτε περιστατικὰ ἀπὸ τὴ ζωή, ποὺ νὰ μοιάζουν μὲ τὴν κατάσταση τοῦ πατέρα του σημερινοῦ Εὐαγγελίου.

“Ἄν ξέρετε κανένα περιστατικό, ποὺ ἡ πίστι στὸ Χριστὸν νὰ ἔκαμε τὸ θαῦμα της, νὰ μᾶς τὸ πῆτε. Τέτοια περιστατικὰ ὑπάρχουν πολλὰ σήμερα.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μάρκου 1'. 32—45)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δῶδεκα μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἥρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. “Οτι ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ιρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἱάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, δὲ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. ‘Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιῆσαι με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, δὲ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, δὲ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον, δὲ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, δὲ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ’ οἵτις ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἥρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἱακώβου καὶ Ἰωάννου. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε δὴ οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἔθνῶν κατακυριεύσουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ‘Ούχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ’ δὲς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκο-

νος· καὶ ὅς ἔὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων διοῦλος. Καὶ γάρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονήσαι καὶ διοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ=θά τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον.—τοῖς ἔθνεσι=εἰς τοὺς εἰδωλολάτρες.—προσπορεύονται=ἔρχονται μπροστά.—οὐκ ὄδατε=δὲν ξέρετε.—ποτήριον=ἔννοεῖ ὁ Χριστὸς τὸ Σταυρικό θανάτο του.—βάπτισμα=έννοεῖ τὰ βάσανά του.—δοῦναι=νὰ σᾶς δώσω.—ἀλλ’ οἵς ἡτοιμάσται=ἀλλὰ γιὰ κείνους ποὺ εἰναι ἐτομασμένο.—οἴδατε=ξέρετε.—οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν=ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν δτι ἔχουσιάζουν.—κατεξουσιάζουσι.=κατατυραννοῦσι.—οὐχ οὕτω ἔσται ἐν ὑμῖν=δὲν θὰ εἰναι ἔτσι σὲ σᾶς.—διάκονος=ὑπηρέτης.—λύτρον=ἀντάλλαγμα.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν παίρνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητάς του καὶ ἄρχισε νὰ λέγῃ σ’ αὐτοὺς ὅσα ἔμελλον νὰ συμβοῦν σ’ αὐτόν. Τώρα ἀνεβαίνομε στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θὰ παραδοθῇ στοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ στοὺς Γραμματεῖς καὶ θὰ καταδικάσουν αὐτὸν εἰς θάνατον καὶ θὰ παραδώσουν αὐτὸν στοὺς εἰδωλολάτρες (έννοεῖ τοὺς Ρωμαίους) καὶ θὰ τὸν ἐμπαίξουν καὶ θὰ τὸν μαστιγώσουν καὶ θὰ τὸν φτύσουν καὶ θὰ τὸν θανατώσουν καὶ τὴν τρίτη ἡμέρα θ’ ἀναστηθῇ. Τότε τρέχουν μπροστά του ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ τοῦ λένε· Δάσκαλε, θέλουμε νὰ μᾶς κάμης ὅ, τι σοῦ ζητήσουμε. ‘Ο Ἰησοῦς εἶπε σ’ αὐτούς· Τί θέλετε νὰ σᾶς κάμω; Ἐκεῖνοι δὲ τοῦ εἶπαν· Νὰ μᾶς δώσῃς τὸ δικαίωμα νὰ καθήσωμε, δταν θὰ εἰσαι στὴ δόξα σου, ὁ ἔνας ἀπὸ τὰ δεξιά καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὰ ἀριστερά. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε· Δὲν ξέρετι τί ζητεῖτε· μπορεῖτε νὰ πιῆτε τὸ ποτήρι, δηλαδὴ τὸ σταυρικὸ θάνατο, τὸ ὅποιο θὰ πιῶ ἐγώ, καὶ τὸ βάπτισμα, δηλαδὴ τὰ βάσανα, στὸ ὅποιο ἐγώ θὰ βαπτισθῶ, νὰ βαπτισθῆτε; Ἐκεῖνοι δὲ εἶπαν σ’ αὐτόν· Μποροῦμε. ‘Ο Ἰησοῦς τότε τοὺς εἶπε· Τὸ μὲν ποτήρι, ποὺ θὰ πιῶ ἐγώ, μπορεῖτε νὰ τὸ πιῆτε, καὶ τὸ βάπτισμα, ποὺ θὰ βαπτισθῶ ἐγώ, νὰ βαπτισθῆτε, ἀλλὰ τὸ νὰ καθίσετε ἀπὸ τὰ δεξιά μου καὶ ἀπὸ τ’ ἀριστερά μου, δὲν εἰναι δικαίωμά μου νὰ σᾶς τὸ δώσω, ἀλλὰ θὰ δοθῇ σ’ ἔκείνους, γιὰ τοὺς ὅποιους εἶναι ἐτοιμασμένο. “Οταν δὲ οἱ ἄλλοι δέκα μα-

θηταὶ ἄκουσαν αὐτὰ́ ἄρχισαν νὰ θυμώνουν ἐναντίον τοῦ Ἱα-
κώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου. Ὁ Ἰησοῦς τότε, ἀφοῦ τοὺς κάλεσε
ὅλους κοντά του, τοὺς λέει· Ξέρετε δτὶ ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν
δτὶ ἔξουσιάζουν τοὺς λαοὺς τοὺς κατακυριεύουν καὶ οἱ μεγάλοι
ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κατατυρρανοῦν. Δὲν εἶναι δμως ἔτσι μὲ σᾶς.
Ἄλλος δποιος θέλει νὰ γίνη μεταξύ σας πρῶτος, θὰ εἶναι ὑπη-
ρέτης σας καὶ δποιος θέλει νὰ γίνη μεταξύ σας πρῶτος, θὰ
εἶναι δοῦλος σὲ ὅλους· γιατὶ καὶ δ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἥλθε
νὰ ὑπηρετηθῇ, ἀλλὰ νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ νὰ δώσῃ τὴ ζωὴ του
ἀντάλλαγμα γιὰ νὰ σώσῃ πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἀμαρτία.

Διδασκαλία

Μαζὶ μὲ τοὺς μαθητάς του δ Κύριος πηγαίνει γιὰ τὰ Ἱεροσό-
λυμα. Γνωρίζει καλὰ δτὶ ἥλθεν ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου του, τοῦ σταυ-
ρικοῦ του θανάτου. Ξέρει δτὶ οἱ Φαρισαῖοι εἶναι ἀσπόνδοι ἔχθροί του
καὶ ζητοῦν νὰ βροῦν εὑκαιρία νὰ τὸν θανατώσουν. Καταλαβαίνει δτὶ
αὐτὸ δ η πάθη πηγαίνοντας στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐὰν ἥθελε μποροῦσε νὰ
φύγῃ μακριά. Ἄλλὰ ἔπρεπε νὰ ὑπακούσῃ στὸν πατέρα του καὶ νὰ
θυσιάσῃ τὴ ζωὴ του γιὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν ἀμαρτία. Δὲν
ὑποχωρεῖ λοιπόν, βαδίζει πρὸς τὰ ἐκεῖ, πρὸς τὸ θάνατο. Αὐτὸ τοῦ
ἔπιβάλλει τὸ καθῆκον του πρὸς τὸν πατέρα του καὶ ἡ μεγάλη ἀγάπη
του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Στὸ δρόμο λέει στοὺς μαθητάς του αὐτὰ
ποὺ πρόκειται νὰ συμβοῦν. Ἐπρεπε νὰ τὰ ξέρουν κι αὐτοὶ. Θὰ παρα-
δοθῶ στὰ χέρια τῶν ἔχθρῶν μου, θὰ μὲ ἐμπαίξουν, θὰ μὲ μαστιγώ-
σουν, θὰ μὲ πτύσουν, θὰ μὲ σταυρώσουν, θὰ μὲ θανατώσουν, ἀλλὰ
τὴν τρίτη ἡμέρα θ' ἀναστηθῶ. Ἡ ίδεα δτὶ δ Κύριος των θ' ἀναστηθῆ
τοὺς ἐμετρίασε τὴ λύπη τους γιὰ τὸ θάνατό του. Ὁ Ἱάκωβος μάλι-
στα καὶ δ Ἰωάννης ἔτρεξαν κοντά του καὶ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ
τοὺς βάλῃ στὰ δεξιά του καὶ στ' ἀριστερά του δταν θὰ ἔλθῃ στὴ δόξα
του. Ὁ Ἰησοῦς λυπεῖται γιατὶ ζήτησαν τόσο ἀνόητα πράγματα. Δὲν
τοὺς μαλώνει δμως, ἀλλὰ τοὺς λέει δτὶ αὐτὸ εἶναι ἔτοιμασμένο γιὰ
ἄλλους. Ἡ ψυχὴ του ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη μελαγχολεῖ. Βλέπει δτὶ καὶ
οἱ μαθηταὶ του σκέπτονται σὰν μερικοὺς ἀνθρώπους. Θέλουν πρωτο-
καθεδρίες, θέλουν πρωτεῖα καὶ διακρίσεις. Αὐτὸ τὸν στενοχωρεῖ καὶ
γι' αὐτὸ τοὺς καλεῖ κοντά του καὶ τοὺς λέει· Ἀν θέλετε νὰ γίνετε
μεγάλοι πρέπει νὰ ἔξυπηρετῆτε τοὺς ἄλλους, ἀν θέλετε νὰ πάρετε
μεγάλες θέσεις πρέπει νὰ προσφέρετε τὶς ὑπηρεσίες σας στὸν ἄλλο
κόσμο, νὰ τὸν βοηθῆτε στὶς ἀνάγκες του. Δὲν βλέπετε ἔμένα, ποὺ ἥλθα
στὸν κόσμο νὰ ἔξυπηρετήσω τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς δείξω ποιὰ
εἰναι ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου; Ἀγαπάτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μὲ τὴν
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, βοηθῆτε τους στὶς ἀνάγκες τους. Δὲν εἶναι ἔντροπὴ
νὰ ἔξυπηρετεῖτε τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ εἶναι ἡ πραγματικὴ δόξα. Ἡ
ἀγάπη σας γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πρέπει νὰ εἶναι τέτοια, ὥστε

νὰ θυσιάζεται καὶ τὰ δικά σας συμφέροντα, στὴν ἔξυπηρέτηση τῶν ἄλλων. Ἔγὼ ἔθυσίασα τὴν ζωὴν μου, ἔχασα τὸ αἷμα μου, ὑπόφερα τόσα βάσανα γιὰ νὰ σώσω τοὺς ἀνθρώπους διπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ νὰ τοὺς συμφιλιώσω μὲ τὸ Θεό. Παιδιά, στὴν ζωὴν σας ἀκολουθεῖτε πάντα τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ μας.

Συμπέρασμα

Δὲν πρέπει νὰ ζητοῦμε πρωτεῖα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔξυπηρετοῦμε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ἡ ἔξυπηρέτηση μας αὐτὴ θὰ μᾶς δώσῃ ἀξία. Παράδειγμα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὰ καλὰ ἔργα εἰναι ἐκεῖνα ποὺ ἔξυψώνουν τὸν ἀνθρωπὸ καὶ σ' αὐτὴ τὴν πρόσκαιρη ζωὴ καὶ στὴν ἄλλη, τὴν αἰώνια. Γιὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους εἰναι ἔτοιμα-σμένη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἐργασίες

Γιατί ὁ Χριστὸς λέει «ἄναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα»; Χαρακτήρισε τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννη. Τί ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς μὲ τὶς λέξεις ποτήριον καὶ βάπτισμα; Βρήτε παραδείγματα ἀνθρώπων ποὺ θέλουν νὰ κατακυριεύσουν τὸν κόσμο.

Βρήτε παραδείγματα ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν Ἰστορία ἢ ἀπὸ τὴν ζωὴ, ποὺ γίνηκαν ἔνδοξοι, γιατὶ ὑπῆρχε τησαν τοὺς ἀνθρώπους.

Πέκ ἔνα περιστατικὸ τῆς ζωῆς σου, ποὺ ἔδειξες ὅτι ἔκαμες ὅτι εἶπε ὁ Χριστὸς στοὺς μαθητάς του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΤΩΝ (Ἰωάννου 1β'. 1-18)

Κείμενο

Πρὸ ἔξημερῶν τοῦ Πάσχα ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἔκει, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἥλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔξέμαθε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς δσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἔδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-

σοῦς· "Αφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετῆρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχούς γάρ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. "Εγνω σῖν ὅχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων δτὶ ἐκεῖ ἔστι· καὶ ἥλθον οὖ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἰδωσιν, δν ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν. "Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· δτὶ πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὅχλος πολὺς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἕορτήν, ἀκούσαντες δτὶ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοικῶν καὶ ἔξηλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ καὶ ἔκραζον· "Ωσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Εύρων δὲ ὁ Ἰησοῦς δνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἔστι γεγραμμένον· Μή φοβοῦ, θύγατερ Σιών· Ἰδού ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον δνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν δτὶ ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. "Εμαρτύρει οὖν ὁ ὅχλος ὁ ὧν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἥγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὅχλος, δτὶ ἥκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

'Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

Πάσχα=εἶνε ἡ μεγάλη γιορτὴ τῶν Ἐβραίων. Σ' αὐτῇ γιορτάζουν οἱ Ἐβραῖοι τὴν ἔξοδό τους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο.—**Βηθανία**=χωριό κοντά στὰ Ἱεροσόλυμα, πατρίδα τοῦ Λαζάρου.—**τεθνηκώς**=πεθαμένος.—**διηκόνει**=ύπηρετοῦσε.—**εἰς** ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ=ἔνας, ποὺ ἔτρωγε μαζί του στὸ τραπέζι.—**νάρδος**=φυτόν, ποὺ βγάζει μυρωδάτο λάδι.—**πιστικῆς**=γνήσιας.—**ἐξέμαξε**=σφόδρα γισε.—**ταῖς θριξῖ**=μὲ τὶς τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ της.—**ἐπράθη**=πωλήθηκε.—**δηνάριον**=νόμισμα ἵσον μὲ 2 δραχμές.—**γλωσσόκομων**=χρηματοφυλάκιον.—**τετήρηκεν** ἀντὸς τὸ ἔχει φυλαγμένο.—**ἔγνω** ὁ ὅχλος=ἔμαθε δ κόσμος.—**ἐβουλεύθησαν**=σκέφθηκαν.—**βαΐα**=κλαδιά.—**ώσαννά**=ζήτω.—**δνάριον**=γαϊδουράκι.—**Σιών**=έλεγοντο τὰ Ἱεροσόλυμα.—**ἐμνήσθησαν**=θυμήθηκαν.—**ἐμαρτύρει**=βεβαίωνε. —**σημεῖον**=θαῦμα.

'Εξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

"Εξη ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα τῶν Ἐβραίων ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς στὴ Βηθανία, δπου ἥταν δ Λαζάρος πεθαμένος, τὸν δποῖον ἀνάστησε. "Εκαμαν σ' αὐτὸν λοιπὸν δεῖπνο καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου ἡ Μάρθα ύπηρετοῦσε. 'Ο δὲ Λαζαρος

ἡταν ἔνας πού ἔτρωγε στὸ τραπέζι μαζί του. Ὡς ἄλλη ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου ἡ Μαρία, ἀφοῦ πήρε ἔνα δοχεῖο μὲ μυρωδικὸν νάρδο ἀγνὸν πολύτιμο, ἀλειψε τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ καὶ σφόγγισε μὲ τὰ μαλλιά τῆς τὰ πόδια του. Τὸ σπίτι τότε γέμισε ἀπὸ τὴν ὠραία μυρωδιὰ τοῦ μύρου αὐτοῦ. Ἐνας τότε ἀπὸ τοὺς μαθητάς του, ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης τοῦ Σίμωνος, ὁ ὅποιος ἐπρόκειτο νὰ τὸν παραδῶσῃ στοὺς ἔχθρούς του λέει· Γιατὶ αὐτὸ τὸ μύρο δὲν πωλήθηκε μὲ τριακόσια δηνάρια καὶ δὲν δόθηκε τὸ ποσὸν αὐτὸ στοὺς πτωχούς; Εἶπε δὲ αὐτό, ὅχι γιατὶ τὸν ἔμελε γιὰ τοὺς πτωχούς, ἀλλὰ γιατὶ ἥταν κλέφτης καὶ εἶχε τὸ χαρτοφυλάκιο καὶ κρατοῦσε τὰ χρήματα. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Ἀφησὲ την, γιὰ τὴν ἡμέρα τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τὸ ἔχει φυλάξει· Γιατὶ τοὺς πτωχούς ἔχετε πάντα μαζί σας, ἔμένα ὅμως δὲν ἔχετε πάντα. Πολὺς κόσμος ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἔμαθε ὅτι ἔκει εἰναι ὁ Χριστὸς καὶ ἥλθαν ὅχι μόνο γιὰ νὰ ἰδοῦν τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ Λάζαρο, ποὺ ἀνάστησε. Οἱ Ἀρχιερεῖς ὅμως σκέφθηκαν νὰ σκοτώσουν καὶ τὸ Λάζαρο, γιατὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους πήγαν ἔκει καὶ ἐπίστευσαν στὸν Ἰησοῦν. Τὴν ἄλλη ἡμέρα πολὺς κόσμος, ποὺ εἶχεν ἔλθει γιὰ τὴ γιορτή, ὅταν ἄκουσε ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς στὰ Ἱεροσόλυμα, πήραν κλαδιά ἀπὸ φοίνικες (κουρμαδιές) καὶ βγῆκαν νὰ τὸν προαπαντήσουν καὶ φώναζαν· Ζήτω· εἶσαι ὁ εὐλογημένος, ποὺ ἔρχεσαι σταλμένος ἀπὸ τὸ Θεό, εἶσαι ὁ βασιλιάς τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Ἰησοῦς τότε ἀφοῦ βρῆκε ἔνα γαϊδουράκι, κάθισε πάνω σ' αὐτό, ὅπως εἰναι γραμμένο ἀπὸ τοὺς προφῆτες· Μὴ φοβᾶσαι, θυγατέρα Ἱερουσαλήμ· Νά! ὁ βασιλιάς σου ἔρχεται καθήμενος πάνω σὲ γαϊδουράκι. Αὐτὰ δὲ δὲν τὰ κατάλαβαν οἱ μαθηταὶ του τὴν πρώτη φορά, ἀλλ' ὅταν δοξάστηκε ὁ Ἰησοῦς τότε θυμήθηκαν ὅτι αὐτὰ ἦσαν γραμμένα ἀπὸ τοὺς προφῆτες γι' αὐτὸν καὶ αὐτὰ ἔκαμε γι' αὐτὸν ὁ κόσμος. Ἐβεβαίωνε δὲ ὁ κόσμος, ποὺ ἦταν μαζί του, ὅτι φώναξε ἀπὸ τὸν τάφο τὸ Λάζαρο καὶ τὸν ἀνάστησε. Γι' αὐτὸ καὶ προαπάντησεν αὐτὸν ὁ κόσμος, γιατὶ ἄκουσε ὅτι αὐτὸς ἔχει κάμει τὸ θαῦμα αὐτό.

Διδασκαλία

‘Ο Ἰησοῦς εἶχε φίλο τὸ Λάζαρο, γιατὶ ἦταν καλὸς ἀνθρωπος. Ἐμαθε ὅτι ὁ Λάζαρος πέθανε πρὶν ἀπὸ 3 ἡμέρες. Είναι θαμμένος σ' ἔναν τάφο. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως τὸν ἀγαπᾷ καὶ θέλει νὰ τὸν ξαναφέρει

στὴ ζωὴν, νὰ τὸν ἀναστήσῃ." Ερχεται στὴ Βηθανία, πηγαίνει στὸν τάφο, ἀνασταίνει τὸ Λαζάρο, τὸν πηγαίνει στὸ σπίτι καὶ τρώει μαζὶ του στὸ δεῖπνο ποὺ ἔκαμαν πρὸς χάριν τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀδελφὲς τοῦ Λαζάρου, ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία. Βλέπει ὁ κόσμος τὸ θαῦμα καὶ βεβαιώνει ὅτι ὁ Χριστὸς τὸ ἔκαμε. Τὸ εἰδαν μὲ τὰ μάτια τους. Δὲν χωρεῖ καμμιὰ ἀμφιβολία. "Ετσι πιστοποιεῖται ἀπὸ τὸν Ἰδιο τὸ Χριστὸ δότι ὑπάρχει ἀνάσταση τῶν νεκρῶν. Οἱ ἀδελφὲς τοῦ Λαζάρου δὲν ξέρουν μὲ τὸ τρόπο νὰ εὔχαριστησουν τὸ Χριστό, γιὰ τὸ καλὸ ποὺ τοὺς ἔκαμε. Τοὺς ἔφερε τὸν ἀδελφό τους, τὸ μόνο προστάτη τους στὴ ζωὴν. Ἡ Μάρθα, ἡ μεγαλύτερη, ὑπηρετοῦσε στὸ τραπέζι. Ἡ Μαρία, ἡ μικρότερη, πῆρε ἔνα μυρωδικὸ ἀπὸ τὸ καλύτερο καὶ ἀκριβώτερο καὶ μ' αὐτὸ ἀλειψε τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ. Δὲν φθάνει αὐτό. Γιὰ νὰ δείξῃ τὴ μεγάλη τῆς εὐγνωμοσύνη σπογγίζει τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ μὲ τὰ μαλλιά της. "Ολοὶ εἰναι εὔχαριστημένοι γι' αὐτό. Μόνον ἔνας δυσαρεστήθηκε δ 'Ιούδας δ 'Ισκαριώτης, δ όποιος ἔμελε νὰ προδώσῃ κατόπιν τὸ Χριστὸ γιὰ νὰ πάρη λίγα χρήματα. "Επρεπε, λέει, νὰ πωληθῇ τὸ μυρωδικὸ αὐτὸ καὶ νὰ δοθοῦν τὰ χρήματα στοὺς φτωχούς. Κακόμοιρε 'Ιούδᾳ, ὑποκριτή, κλέφτη, δὲν ἔνδιαφέρεσαι γιὰ τοὺς φτωχούς, ἀλλὰ γιὰ τὴν τσέπη σου. Θέλεις νὰ πάρης τὰ χρήματα αὐτὰ γιὰ νὰ τὰ κλέψης. Ἡ μεγάλη φυλαργυρία σου σὲ κάνει νὰ ξεχνᾶς τὸ δάσκαλό σου, ποὺ τόσο σ' ἀγάπησε, ποὺ σ' ἔχει μαζὶ του τώρα τόσον καιρό. Είσαι δυστυχισμένος, γιατὶ αὐτὴ ἡ φιλαργυρία σου θὰ σὲ καταστρέψῃ κι ἐδῶ καὶ στὴν ἄλλη ζωὴν. Αὐτὸ καὶ ἔγινε. Ἡ φιλαργυρία πάντα αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα φέρνει. "Ο Χριστὸς τὴν ἄλλη μέρα θέλει νὰ πάπη στὴν πόλη. Κόσμος πολὺς θὰ τὸ ἀκολουθήσῃ φωνάζοντάς του: Ζήτω! Κάθε ἄλλος ἀνθρωπὸς θὰ ζητοῦσε νὰ πάπη καβάλλα σ' ἔνα ὠραῖο ἄλογο, σιολισμένο μὲ ὠραία σέλλα, γιὰ νὰ ἐπιδειχθῇ, γιὰ νὰ δείξῃ πῶς εἰναι μεγάλος ἀνθρωπὸς. Τὶ κάνει ὅμως δ Χριστός, δ βασιλιὰς ὅλου τοῦ κόσμου; Βρίσκει ἔνα γαϊδουράκι καὶ σὰν ἔνας ταπεινός ἀνθρωπὸς πηγαίνει καβάλλα σ' αὐτό. "Ο κόσμος ὅμως δὲν προσέχει τὸ ζῶο, αὐτὸν προσέχει Νιαρκῶς καὶ τὸν ἐπευφημεῖ καὶ τὸν ζητωκραυγάζει. Τὶ κι ἀν εἰναι σὲ πῶλον ὅνου, τὶ κι ἀν δὲν φορῇ μεταξωτὰ ροῦχα, τὶ κι ἀν εἰναι ταπεινός. Αὐτὰ δὲν ἔχουν ἀξία γιὰ τὸν κόσμον ἐκείνον. "Εκείνος ἔκτιμα τὴν ἀξία του, τὴν καλωσύνη του, τὶς εὐεργεσίες του, τὰ καλὰ ποὺ ἔκανε στοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὰ ἀνυψώνουν τὸν ἀνθρωπὸ. Αὐτὰ τὸν κάνουν ἀξιον ἀγάπης καὶ ἔκτιμήσεως.

Συμπέρασμα

Νὰ εἰμεθα εὔγνωμονες, νὰ θυμῷσαστε τὸ καλό, ποὺ μᾶς κάνουν οἱ ἄλλοι. Παράδειγμά σας ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία. Νὰ μὴν εἰμεθα φιλάργυροι. Ἡ φιλαργυρία εἰναι ἀρρώστεια. Ἡ φιλαργυρία μᾶς δόηγει πάντα στὸ κακό. Παράδειγμα δ 'Ιούδας δ 'Ισκαριώτης. Νὰ εἰμεθα ταπεινόφρονες. "Αν ἔχωμε ἀξία, θὰ μᾶς τὴν ὀναγνωρίσουν οἱ ἄλλοι. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου μετριέται μὲ τὰ καλὰ καὶ τὶς ἀγαθοεργίες, ποὺ κάνει στοὺς συνανθρώπους του.

Ἐργασίες

Νὰ χαρακτηρίσετε ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου.

Πῶς ἔδειξαν ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία τὴν εὐγνωμοσύνη τους στὸ Χριστό;

Γιατί οἱ Ἀρχιερεῖς ἥθελαν νὰ θανατώσουν τὸ Λάζαρο;

Τί ἔδειξεν ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου;

Γιατί τὸν ἔβαλε νὰ φάη μαζί στὸ τραπέζι του;

Πῶς θὰ δείξωμε ἐμεῖς τὴν εὐγνωμοσύνη μας στὸ Θεό γιὰ τὰ καλὰ ποὺ μας δίνει;

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

(Μάρκου 1ε'. 43—47 καὶ 1στ' 1—8)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν Ἰωσῆφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτής, δς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλᾶτον καὶ ἤτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν, εἰ ἦδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν Κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ Κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ Σῶμα τῷ Ἰωσῆφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ. Ὁ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία, ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. Καὶ διαγενομένου τοῦ Σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἤγόρασαν ἀρώματα. Ἰνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρώι τῆς μιᾶς τῶν Σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἥλιου. Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦν δτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γάρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίαν καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν καὶ ἔξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μή ἐκθαμβήσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον; Ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ὅδε· ἵδε ὁ τόπος, δπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἄλλ’ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ δτι προδιγεῖ ὑμᾶς· εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐκεῖ αὐτὸν ὅψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἔξελθοῦσαι ταχύ, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτάς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἄπο Ἀριμαθαίας = ἀπὸ τὴν πόλην Ἀριμαθαίαν. — εὐσχήμων βουλευτὴς = ἐπίσημον μέλος τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων. — ἦν προσδεχόμενος = περίμενε. — ἥτήσατο = ἔζητησε. — εἰ ἦδη τέθνηκε = ἐὰν εἰχεν ἀποθάνει. — Κεντυρίωνας = τὸν ἑκατόνταρχον, δῆλον, τὸν ἀξιωματικόν. — εἰ πάλαι ἀπέθανε = ἐὰν ἀπὸ πολλοῦ ἔχει ἀποθάνει. — καὶ γνώντις = ἀφοῦ ἔμαθε. — οἰκεῖον = ἀφοῦ κατέβασε. — ἐνείλησε = ἐτύλιξε. — ὅτι λελατομημένων = τὸ δόποιον ἥταν λαξευμένο. — διαγενομένων = ἀφοῦ πέρασε. — τῆς μιᾶς τῶν Σαββάτων = τὴν πρώτην ἡμέρα τῆς ἑβδομάδας, δηλαδὴ τὴν Κυριακήν. — πρὸς ἔκαντάς = μεταξύ τους. — σφόδρα = πάρα πολὺ. — ἔξεσθαι μβήθησκν = ἔμειναν ἔκπληκτοι. — προάγει = πηγαίνει μπροστά. — ὅψεσθε = θά διδίτε.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελέου

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν Ἀριμαθαίαν, ἐπίσημον μέλος τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων, δὲ δόποιος περίμενε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἥταν δηλαδὴ ὁ πατέρος τοῦ Χριστοῦ, ἥλθε καὶ μὲ τόλμην ἐμπῆκε στὸ σπίτι τοῦ Πιλάτου καὶ ζήτησε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Πιλάτος θαύμασε, πῶς εἶχεν ἀποθάνει τόσο γρήγορα. Γι' αὐτὸν κάλεσε τὸν ἑκατόνταρχον, τὸν ἀξιωματικὸν δηλαδὴ τῆς φρουρᾶς, καὶ τὸν ρώτησε ἐὰν εἴχε ἀποθάνει ἀπὸ πολὺν καιρὸν. Καὶ ἀφοῦ ἔμαθε ἀπὸ τὸν Κεντυρίωνα τὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ, χάρισε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ. Αὐτὸς ἀγόρασε σινδόνι καὶ ἀφοῦ τὸν κατέβασε ἀπὸ τὸν Σταυρό, τὸν τύλιξε μὲ τὸ σινδόνι καὶ τὸν ἔβαλε σ' ἓνα μνημεῖο, ποὺ ἦτο λαξευμένο σ' ἓνα βράχο. Στὴν εἰσοδο τοῦ μνημείου ἐκύλισε μιὰ μεγάλη πέτρα. Ἡ Μαρία ὅμως ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία τοῦ Ἰωσῆ παρατηροῦσαν ποὺ τὸν ἔθαψαν. Καὶ ἀφοῦ πέρασε τὸ Σάββατο, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ Μαρία τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη ἀγόρασαν ἀρώματα, γιὰ νὰ ἔλθουν νὰ τὸν ἀλείψουν. Καὶ πολὺ πρωὶ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδας, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔρχονται στὸ μνημεῖο μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου. Καὶ ἔλεγαν μεταξύ τους· Ποιός θὰ μᾶς κυλίσῃ τὴν πέτρα ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ μνημείου; Ἐκεῖ ὅμως ποὺ κοίταζαν, εἶδαν ὅτι εἴχε ἀποκυλισθῆ ἡ πέτρα, ἡ ὁποία ἦταν πολὺ μεγάλη. Ὅταν δὲ μπήκαν στὸ μνημεῖο εἶδαν ἓνα νέον, ποὺ καθότεν εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ μνημείου, ἐνδυμένο μὲ ἄσπρα φορέματα καὶ ἔμειναν ἔκπληκτοι. Αὐτὸς δὲ λέει σ' αὐτές· Μὴ μένετε ἔκπληκτες· Τὸν Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνόν, τὸν σταυρωμένον; Ἀναστή-

θηκε, δὲν εἶναι ἔδω· νὰ ὁ τόπος ποὺ τὸν ἔθαψαν· Πηγαίνετε δύμως καὶ πέστε στοὺς μαθητάς του καὶ στὸν Πέτρο διὰ πηγαίνει μπροστὰ καὶ τοὺς περιμένει στὴ Γαλιλαία· Ἐκεῖ θὰ τὸν Ιδῆτε, δπῶς σᾶς εἰπε. Καὶ ὀφοῦ βγῆκαν γρήγορα, ἔφυγαν ἀπὸ τὸ μνημεῖο· Εἶχαν δύμως τρομάξει καὶ ἐκπλαγῆ. Καὶ δὲν εἶπαν τίποτε σὲ κανένα, γιατὶ φοβόνταν.

Διδασκαλία

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται *Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων* καὶ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τιμὴν τῶν γυναικῶν ἑκείνων, οἱ δποῖες, ἀπὸ τὴν ἀγάπη τὴν μεγάλη ποὺ εἶχαν στὸ Χριστό, ἥλθαν στὸ τάφο του γιὰ νὰ τὸν ἀλείψουν μύρα. Χρειαζόταν μεγάλο θάρρος καὶ μεγάλη αὐτοθυσία γιὰ ν' ἀποφασίσουν αὐτές οἱ γυναικὲς νὰ περπατήσουν νύκτα μόνες σ' ἑκεῖνο τὸ ἐρημικὸ μέρος, ποὺ ήταν δ τάφος, τοῦ Χριστοῦ. Οἱ Ἰουδαῖοι καταδίωκαν κάθε ἀνθρώπο ποὺ φυαποῦσε τὸ Χριστό. Οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶτες μποροῦσαν νὰ σκοτώσουν κάθε ἀνθρώπο ποὺ θὰ πλησίαζε νύκτα στὸ μνημεῖο. Πολλὰ ἄλλα κακὰ μποροῦσε νὰ πάθῃ κάθε ἀνθρώπος τὶς ἡμέρες ἑκείνες πηγαίνοντας νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ τάφο του Χριστοῦ, ἐνδὲς δηλαδὴ ἀνθρώπου, ποὺ οἱ Ἐβραῖοι εἶχαν καταδίκασει σὲ θάνατο. Οἱ Μυροφόρες δύμως δὲν σκέφθηκαν τίποτε ἀπ' αὐτά, ἥσαν πρόθυμες νὰ θυσιάσουν καὶ τὴ ζωὴ τους, γιὰ νὰ κάμουν τὸ καθῆκον τους σ' ἔνα ἀγαπημένο νεκρό τους, γιὰ ν' ἀλείψουν μὲ μυρωδιές τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ δασκάλου τους, τοῦ Σωτῆρα τους, τοῦ Θεοῦ τους. Ἀλλὰ τὸ ἤδιο θάρρος, τὴν ἤδια τόλμη ἔδειξε καὶ ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας. Ἐτόλμησε τὴ στιγμὴ ἑκείνη, ποὺ δλος δ κόσμος θεωροῦσε τὸ Χριστὸ σὰν ἐπαναστάτη, ἑκείνη τὴ στιγμὴ, ποὺ οἱ μαθηταὶ του ἥσαν κρυμμένοι γιὰ τὸ φόβο τῶν Ἰουδαίων, χωρὶς νὰ σκεφθῆ κινδύνους, καὶ ἥλθε στὸ Ρωμαῖο διοικητή, τὸν Πιλάτο, νὰ ζητήσῃ τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ Χριστοῦ. Ἡ σκέψη μόνον διὰ δὲν ἔπρεπε δ νεκρὸς τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ δποίου ἥταν κρυφὸς μαθητῆς, νὰ πεταχθῇ στοὺς δρόμους, τὸν ἔκανε νὰ μὴ σκέπτεται κανένα κινδυνό. Προτιμοῦσε ν' ἀποθάνῃ αὐτός, ἀλλὰ νὰ μὴ μείνῃ τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ δασκάλου του ἀταφο. Πάιρνει τὴν ἀδειὰ κοι τρέχει μαζὶ μὲ ἔνα ἄλλον κρυφὸν μαθητὴν τοῦ Χριστοῦ, τὸ Νικόδημο, νὰ θάψῃ τὸ Χριστὸ στὸ μαρμάρινο μνῆμα του. Κανένας ἀπὸ τοὺς μαθητάς του δὲν παρουσιάζεται γιατὶ κινδύνευαν. Ὁ Ἰωσὴφ δύμως ἐτόλμησε. Θεωρεῖ τιμὴ του νὰ θάψῃ τὸ Χριστό. Δὲν φοβεῖται τίποτε, οὕτε τὸ μῖσος τῶν Ἰουδαίων, οὕτε τὴ μανία τῶν Φαρισαίων, οὕτε τὶς κακολογίες τοῦ κόσμου. Τολμᾶ, κάνει τὸ καθῆκον του. Εύλογημένα τὰ χέρια του, ποὺ ἔθαψαν τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ μας ὅπως τοῦ ἔπρεπε. Ἡ ἀγάπη τῶν Μυροφόρων πρὸς τὸ Χριστὸ καὶ τοῦ Ἰωσὴφ ἡ τόλμη γιὰ νὰ κάμη τὸ καθῆκον του πρὸς τὸ Θεό, ἃς εἶναι παράδειγμα εἰς δλους μας. Ἡ φωτίζη πάντα τὸ δρόμο τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸ Χριστό.

Συμπέρασμα

Πρέπει νὰ ξχωμε θάρρος καὶ αὐταπάρνηση, δταν πρόκειται νὰ κάμωμε μιὰ καλὴ πράξη, δταν πρόκειται νὰ ὑπερσπίσωμε τὴν πίστη στὸ Θεό. Κανένας κίνδυνος νὰ μὴ μᾶς ἀναχαιτίζῃ. Προκειμένου νὰ κάμωμε τὸ καθῆκον μας πρὸς τὸ Θεό, κανένας φόβος δὲν πρέπει νὰ μᾶς σταματᾷ.

Ἐργασίες

Γιατὶ τὸ Εὐαγγέλιο λέει γιὰ τὸν Ἰωσήφ τολμήσας ;
Τί εἶναι δὲ Κεντυρίων ;
Πῶς εἶναι τὸ μνημεῖο τοῦ Ἰωσήφ ;
Γιατὶ οἱ γυναῖκες πῆραν μυρωδικά ;
Πῶς βρέθηκε ὁ νεανίας μέσα στὸ μνημεῖο ;
Γιατὶ ὁ Χριστὸς τονίζει ίδιαιτέρως τὸ ὄνομα τοῦ Πέτρου ;
Γιατὶ ἡ Κυριακὴ λεγόταν τότε πρώτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ;
Νὰ βρῆς παραδείγματα στὴ ζωὴ σου, ποὺ θὰ δειξης τὴν τόλμη τοῦ Ἰωσήφ .
Νὰ βρῆς περιστατικὰ τῆς ζωῆς σου, ποὺ θὰ κάμης τὸ καθῆκον σου σὰν τὶς Μυροφόρες.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

(Ἴωάννου ε'. 1-15)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἔκεινῳ, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐστὶ δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐπὶ τῇ προβατικῇ, κὸλυμβήθρᾳ, ἡ λεγούμενη ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοάς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἔνδεχομένων τὴν τοῦ ὅδατος κίνησιν. Ἀγγελος γάρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὅδωρ. Ο οὖν πρῶτος ἔμβάς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὅδατος ὡγιῆς ἐγίνετο, δὲ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἡν δέ τις ἄνθρωπος ἔκει, τριάκοντα καὶ δικτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον καὶ γνῶμς ὅτι πολὺν ἥδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὡγιῆς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενών Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, δταν ταραχῆῃ τὸ ὅδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν τῷ δὲ ἔρχομαι ἔγω, ἄλλος πρὸ ἔμοι καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἔγειραι, ἀρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὡγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ Σάββατον ἐν ἔκεινῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευ-

μένω. Σάββατόν ἔστι, οὐκ ἔξεστί σοι ἀραι τὸν κράββατον.
'Απεκρίθη αὐτοῖς· 'Ο ποιήσας με ύγιη ἐκεῖνός μοι εἰπεν· 'Αρον
τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. 'Ηρώτησαν οὖν αὐτόν. Τις
ἔστιν δὲ ἄνθρωπος δὲ εἰπών σοι· 'Αρον τὸν κράββατόν σου καὶ
περιπάτει; 'Ο δὲ λαθεῖς οὐκ ἦδει τίς ἔστιν· δὲ γάρ 'Ιησοῦς ἔξε-
νευσεν δχλου ὅντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εύρισκει αὐτὸν δὲ
'Ιησοῦς ἐν τῷ ιερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· 'Ιδε ύγιῆς γέγονας, μηκέτι
ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. 'Απῆλθεν δὲ ἄνθρωπος
καὶ ἀνήγγειλε τοῖς 'Ιουδαίοις ὅτι 'Ιησοῦς ἔστιν δὲ ποιήσας αὐτὸν
ύγιη.

'Εξήγηση δυσκόλων λέξεων

Προβατική=στὴν προβατική πύλη. Τὰ 'Ιεροσόλυμα ἦταν περι-
τειχισμένα. Τὸ τεῖχος κατὰ διαστήματα εἶχε πύλας. 'Απὸ μιὰν ἀπ'
αὐτές ἔμπαζεν τὰ πρόβατα γιὰ τὶς θυσίες, γι' αὐτὸν λεγόταν Προβα-
τική.—κολυμβήθρα=δεξαμενή.—ξηρῶν=παραλυμένων.—οὖν ἦδει=δὲν
γνώριζε.—ἐξένευσε=ἔφυγε κρυφά.

'Εξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

'Εκεῖνο τὸν καιρὸν ἀνέβηκε δὲ 'Ιησοῦς στὰ 'Ιεροσόλυμα. 'Εκεῖ
στὰ 'Ιεροσόλυμα ἦταν μία δεξαμενὴ μὲν νερό, στὴν Προβατική
πύλη. 'Η κολυμβήθρα λεγόταν 'Εβραϊκὰ Βηθεσδά, ποὺ θὰ πῇ
τόπος εὔσπλαχνίας. 'Η πύλη αὐτὴ εἶχε πέντε στοές, στὶς δποῖες
ἦταν ξάπλωμένο ἔνα πολὺ πλῆθος ἀσθενῶν, τυφλῶν, κουτσῶν,
παραλυμένων, οἱ δποῖοι περίμεναν τὴν κίνηση τοῦ νεροῦ τῆς
κολυμβήθρας. Γιατὶ ἔνας ἄγγελος κατέβαινε κάθε τόσο στὴν
κολυμβήθρα καὶ κινοῦσε τὸ νερό. "Οποιος δὲ ἔμπαινε πρῶτος
στὴν κολυμβήθρα ὑστερα ἀπὸ τὴν κίνηση τοῦ νεροῦ, γιατρευόταν
ἀπ' ὅποιαν ἀρρώστεια εἶχεν· ἦταν δὲ ἐκεῖ ἔνας ἄνθρωπος,
ποὺ ἦταν ἀρρωστος 38 χρόνια. "Οταν τὸν εἶδεν δὲ 'Ιησοῦς ξα-
πλωμένον καὶ ἔμαθε δτι εἶχε πολλὰ χρόνια ἀρρωστος, τοῦ λέ-
γει· Θέλεις νὰ γίνης καλά; "Ο ἀσθενής τοῦ ἀποκρίθηκε· Κύριε,
δὲν ἔχω ἄνθρωπο γιὰ νὰ μὲ βάλῃ στὴν κολυμβήθρα, δταν θὰ
κινηθῇ τὸ νερό· ἐνῶ δὲ πηγαίνω ἔγω σέρνοντας σιγά-σιγά, ἀλ-
λος κατεβαίνει προτήτερα ἀπὸ ἐμέ. "Ο 'Ιησοῦς τότε τοῦ λέγει·
Σήκω, πάρε τὸ κρεββάτι σου καὶ περπάτα· Καὶ ἀμέσως ἔγεινε
καλὰ δὲ ἄνθρωπος καὶ πῆρε τὸ κρεββάτι του καὶ περπατοῦσε.
'Ηταν δὲ Σάββατο ἐκείνην τὴν ἡμέρα. Γι' αὐτὸν οἱ 'Ιουδαῖοι
ἔλεγαν σ' αὐτὸν ποὺ γιατρεύθηκε· εἶναι Σάββατο· δὲν σου

έπιτρέπεται νὰ σηκώσης τὸ κρεββάτι. Αύτὸς ἀποκρίθηκε σ' αὐτούς. 'Εκεῖνος ποὺ μ' ἔκαμε καλὰ μοῦ εἶπε· σήκωσε τὸ κρεββάτι σου καὶ περπάτα. Τότε ρώτησαν αὐτόν. Ποιὸς εἶναι δ ἄνθρωπος ποὺ σοῦ εἶπε σήκωσε τὸ κρεββάτι σου καὶ περπάτα; 'Ο γιατρευθεὶς δμως δὲν ἥξερε ποιὸς εἶναι· γιατὶ δ Ἰησοῦς ἔφυγε ἀπὸ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσουν, γιατὶ ἥταν πολὺς κόσμος ἐκεῖ. "Υστερα ἀπ' αὐτὰ τὸν βρίσκει δ Ἰησοῦς στὸ ναὸ καὶ τοῦ εἶπε· Εἶδες ποὺ γίνηκες καλά. Πρόσεξε· νὰ μὴν ἀμαρτήσης πιά, γιά νὰ μὴ πάθης κάτι χειρότερο. 'Ο ἄνθρωπος ἔφυγε καὶ εἶπε στοὺς Ἰουδαίους δτι δ Ἰησοῦς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ τὸν ἔκαμε καλά.

Διδασκαλία

Σὲ μιὰ πύλη τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ εἶναι μιὰ κολυμβήθρα, ποὺ ἔχει νερὸ λαματικό. "Αγγελος κατεβαίνει κάθε τόσο καὶ κινεῖ τὸ νερό. "Οποιος μπῇ πρῶτος ὅστερα ἀπὸ τὴν κίνηση γίνεται καλά. Εὕτυχιδμένος ἐκεῖνος ποὺ πρῶτος θὰ μπορέσῃ νὰ μπῇ. Θὰ γιατρευθῇ. Κόσμος πολὺς ἀπὸ ἀρρώστους. "Αλλοι μὲ τοὺς συγγενεῖς τους, ἄλλοι μόνοι τους. Φωνές, θόρυβος, σπρωξίματα, κλάματα. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ θύρυβο μπαίνει καὶ δ Ἰησοῦς ἀγγώριστος. Περπατεῖ ἔδω κι' ἐκεῖ. "Εξαφνα σταματᾶ σ' ἔνα κρεββάτι. Πάνω σ' αὐτὸ εἶναι ξαπλωμένος ἔνας παράλυτος. Κανεὶς δὲν εἶναι κοντά του νὰ τὸν βοηθήσῃ. Σέρνεται κάθε τόσο ἀλλὰ δὲν κατορθώνει νὰ μπῇ στὴ δεξαμενή. Κανένας δὲν τὸν πονεῖ. Τέλος βρέθηκε ἔνας ποὺ τὸν σπλαχνίσθηκε. Εἶναι ἐκεῖνος ποὺ πονεῖ γιὰ κάθε δυστυχία καὶ εὔσπλαχνίζεται κάθε ἄνθρωπο ποὺ ἔχει ἀνάγκην εὐσπλαχνίας. Εἶναι δ Ἀριστός μας. Τὸν πλησιάζει καὶ τοῦ λέει· Σήκω καὶ πάρε τὸ κρεββάτι σου καὶ περιπάτει. Τὸ θαῦμα γίνηκε, δ παραλυτικὸς γίνηκε καλά. Γίνηκε καλά, χωρὶς νὰ μπῇ στὴν κολυμβήθρα. Γίνηκε καλὰ μὲ μόνο τὸ λόγο τοῦ Ἰησοῦ. Πῶς τοῦτο; 'Ο Χριστὸς σὰν θεός παντοδύναμος θεραπεύει κάθε ἀρρώστεια μὲ ὅποιον τρόπο θέλει. Μὲ λόγο, μὲ προσευχή, μὲ τὸ ἄγγισμα τοῦ χειροῦ του. Μὰ μήπως καὶ τὰ λαματικὰ νερὰ δὲν εἶναι ἔργο δικό του;

"Ο Χριστὸς γιάτρεψε τὸν παραλυτικὸν, ἀλλὰ τοῦ εἶπε· Πρόσεχε νὰ μὴν ἀμαρτήσης πιά, γιὰ νὰ μὴν πάθης κάτι χειρότερο. Εἶναι γνωστὸ δτι πολλὲς ἀρρώστειες μας ἔχουν τὴν αἰτία τους στὶς ἀμαρτίες μας, στὶς ἀσωτεῖες μας... "Οταν γίνωμε καλά, ὃς φροντίσωμε νὰ μὴν πέσωμε πάλι στὶς ἀμαρτίες αὐτές, γιατὶ θὰ πάθωμε ἀρρώστεια πολὺ χειρότερη.

Συμπέρασμα

Πρέπει νὰ κάνωμε τὸ καλὸ πάντοτε. Νὰ συμπονοῦμε καὶ νὰ εὔσπλαχνιζώμεθα κάθε δυστυχία, νὰ μὴν κάνωμε τὸ καλὸ γιὰ νὰ μᾶς ἐπαινέσουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλ' ὅσο μποροῦμε κρυφά. Νὰ προσέ-

χωμε πολὺ γιατὶ οἱ περισσότερες ἀρρώστειες εἶναι ἀποτελέσματα τῆς κακίας μας καὶ τῶν ἀμαρτιῶν μας.

Ἐργασίες

Ὑπάρχουν καὶ τώρα Ἰαματικὰ νεφρὰ σὰν τῆς καλυμβήθρας:

Γιατὶ ρώτησε ὁ Ἰησοῦς τὸν παραλυτικό, ἂν θέλει νὰ γίνη καλά;

Γιατὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἔκαμαν στὸν παραλυτικὸν παραστήρηση, γιατὶ σήκωσε τὸ κρεββάτι του τὸ Σάββατο;

Γιατὶ ὁ Ἰησοῦς ἔφυγε κρυφὰ ἀπ' ἐκεῖ;

Νὰ βρῆτε περιστατικά, ποὺ θὰ κάμετε ὅτι ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς στὸν παραλυτικό.

Βρῆτε περιστατικά, ποὺ θὰ κάμετε μιὰν εὔσπλαγχνία, χωρὶς νὰ σᾶς ἴδουν οἱ ἄλλοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

(Ἰωάννου δ'. 5-42)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Σιχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου, ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακώς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. Δός μοι πιεῖν. Οἱ γάρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφάς ἀγοράσωσι. Λεγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ Σαμαρείτις· Πῶς σύ, Ἰουδαῖος ὃν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν, αἴτεῖς, οὕσης γυναικός Σαμαρείτιδος; Οὐ γάρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ἦδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἔστιν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν, σὺ ἀν ἥτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἀν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, οὕτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἔστι βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μή σὺ μείζων εἰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, δός ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἔξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· δές δ' ἀν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, οὐδὲ ἔγωδι δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, δι δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλοιομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·

Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ δὲ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω πέντε γάρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν, δὲν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ. Τοῦτο ἀληθές εἰρηκας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ· Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὅρει τοῦτο προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἔστιν δὲ τόπος, δῆπον δὲν προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ δὲ Ἰησοῦς. Γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτι οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ· Ὅμετος προσκυτεῖτε δὲ οὐκ οἴδατε· ὑμεῖς προσκυνοῦμεν δὲ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔστιν. Ἄλλ· ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἔστιν, δὲ οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γάρ δὲ Πατήρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν. Πνεῦμα δὲ Θεός καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, δὲ λεγόμενος Χριστός· Ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ἀναγγελεῖ ὑμῖν ἅπαντα. Λέγει αὐτῇ δὲ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμὶ δὲ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ, ἥλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἔθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικός ἐλάλει, οὐδεὶς μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ή τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὄρδιαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦτε ἵδετε ἀνθρωπὸν, δες εἶπέ μοι πάντα δοσα ἐποίησα· μή τις οὗτός ἔστιν δὲ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ, ἥρωτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἦν ύμετος οὐκ οἴδατε. Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἥνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἔστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ύμετος λέγετε δὲ ἐτι τετράμηνόν ἔστι καὶ δὲ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδού, λέγω ύμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ύμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας δὲ λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἥδη. Καὶ δὲ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ δὲ σπείρων δικοῦ χαίρει καὶ δὲ θερίζων. Ἐν γάρ τούτῳ δὲ λόγος ἔστιν δὲ ἀληθινός, δὲ ἄλλος ἔστιν δὲ σπείρων καὶ ἄλλος δὲ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ύμᾶς θερίζειν δὲ οὐχ ύμετος κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ύμετος εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπίστευσαν εἰς

αύτὸν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης· "Οτι εἶπέ μοι πάντα τὰ δσα ἐποίησα. Ως οὖν ἥλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς" καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας· Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον. "Οτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν" αὐτοὶ γάρ ἀκηκόαμεν καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς δ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ωσεὶ ἔκτη=περίπου δώδεκα μεσημέρι.—ἀπεληλύθεισαν=εἰχαν πάει.—οὺς συγχρῶνται=δὲν ἔχουν σχέση. — εἰς ἥδη=ἄν ἐγνώριζες.—σὺ δὲν ἥτησας αὐτὸν=ἔσου θά λητούσες ἀπ' αὐτόν.—ἄντλημα=κουβᾶς.—ἀλλοιμένου = ποὺ θά βγάζῃ. — βρῶμας = φαγητόν.—βρῶμα=τροφή.—ἐπάρατε=σηκώσατε.—πρώτων=παρακαλούσαν.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς σὲ μιὰ πόλη τῆς Σαμαρείας, ποὺ λεγόταν Σιχάρ, κοντὰ στὸν τόπο ποὺ εἶχε δώσει δὲν Ἱακὼβ στὸν υἱό του Ἰωσῆφ. Ἡταν δὲ ἐκεῖ ἡ βρύση τοῦ Ἱακώβ. Ὁ Ἰησοῦς ἐπειδὴ ἥταν κουρασμένος ἀπὸ τὸ δρόμο κάθισε κοντὰ στὴν πηγὴ· ἡ ὥρα ἥταν περίπου δώδεκα μεσημέρι. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἥλθε ἀπὸ τὴν Σαμάρεια μιὰ γυναικα γιὰ νὰ πάρη νερό. Λέγει σ' αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· Δῶσε μου νὰ πιῶ. Οι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ εἶχαν πάει στὴν πόλη γιὰ ν' ἀγοράσουν τρόφιμα. Τότε ἡ Σαμαρεῖτις λέγει σ' αὐτόν· Πῶς ἔσύ, ποὺ είσαι Ἰουδαῖος, ζητᾶς νὰ πιῆς ἀπὸ ἐμέ, ποὺ είμαι Σαμαρεῖτις; Γιατὶ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἔχουν σχέση μὲ τοὺς Σαμαρεῖτες. Ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίθηκε καὶ τῆς εἶπε· Ἐάν ἐγνώριζες τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ σοῦ λέει, δῶσε μου νὰ πιῶ, σὺ θὰ λητούσες ἀπ' αὐτὸν καὶ θὰ σοῦ ἔδινε νερὸ ζωντανό. Ἡ γυναικα τοῦ λέγει· Κύριε, οὕτε κουβᾶ ἔχεις καὶ τὸ πηγάδι εἶναι βαθύ· ἀπὸ ποῦ λοιπὸν ἔχεις τὸ ζωντανὸ νερό; Μήπως ἔσύ είσαι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν πατέρα μας τὸν Ἱακὼβ, δ ὅποιος ἔδωκε σὲ μᾶς τὸ πηγάδι καὶ ἐκεῖνος ἐπιε ἀπ' αὐτὸ καὶ οἱ υἱοὶ του καὶ τὰ ζῶα του; Ἀποκρίθηκε ὁ Ἰησοῦς καὶ τῆς εἶπε· Ὅποιος πίνει ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ θὰ διψάσῃ πάλι· ὅποιος δύμως ἥθελε πιῆ ἀπὸ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δόποιο θὰ τοῦ δώσω ἔγω, δὲν θὰ διψάσῃ ποτέ· ἀλλὰ τὸ νερὸ ποὺ θὰ τοῦ δώσω θὰ γίνη μέσα του πηγὴ, ποὺ θὰ βγάνη νερὸ γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ. Λέγει τότε

σ' αύτὸν ἡ γυναίκα· Κύριε, δῶσε μου αύτὸν τὸ νερό, γιὰ νὰ μὴ
διψῶ καὶ νὰ μὴν ἔρχωμαι ἐδῶ νὰ παίρνω. Λέγει σ' αὐτὴν ὁ
Ἰησοῦς· Πήγαινε, φώναξε τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλα ἐδῶ. Ἀπο-
κρίθηκε ἡ γυναίκα καὶ εἶπε· Δὲν ἔχω ἄνδρα. Λέγει σ' αὐτὴν ὁ
Ἰησοῦς· Καλὰ εἶπες, πῶς δὲν ἔχεις ἄνδρα· γιατὶ πέντε ἄνδρες
ἔχεις καὶ αύτὸν ποὺ ἔχεις τώρα δὲν εἶναι ἄνδρας σου.
Αύτὸν εἶναι ἀλήθεια, λέγει σ' αὐτὸν ἡ γυναίκα· Κύριε, βλέπω
ὅτι εἶσαι προφήτης. Οἱ πατέρες μας στὸ βουνὸν αύτὸν προσκύ-
νησαν τὸ Θεόν καὶ σεῖς λέτε ὅτι στὰ Ἱεροσόλυμα εἶναι ὁ τό-
πος ὃπου πρέπει νὰ προσκυνοῦμε. Λέγει σ' αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς·
Γυναίκα, πίστευσέ με ὅτι ἔρχεται ἡ ὥρα, ὅπότε οὔτε στὸ βουνὸν
αύτόν, οὔτε στὰ Ἱεροσόλυμα, θὰ προσκυνήσετε τὸ Θεόν. Σεῖς
προσκυνεῖτε ἑκεῖνο ποὺ δὲν ξέρετε· ἔμεῖς προσκυνοῦμε ἑκεῖνο
ποὺ ξέρομε· γιατὶ ἡ σωτηρία ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους φάνηκε. Ἄλλ'
ἔρχεται ὥρα, καὶ εἶναι τώρα, ὅπότε οἱ πραγματικοὶ προσκυνη-
τὲς θὰ προσκυνήσουν τὸ Θεόν, ἀληθινὰ καὶ πνευματικά. Γιατὶ
καὶ ὁ Θεός τέτοιους θέλει, τοὺς πιστεύοντας σ' αὐτὸν. Ὁ Θεός
εἶναι πνεῦμα καὶ οἱ πιστεύαντες σ' αὐτὸν πρέπει νὰ τὸν προ-
σκυνοῦν πνευματικὰ καὶ ἀληθινά. Λέγει σ' αὐτὸν ἡ γυναίκα·
Ξέρω ὅτι ἔρχεται ὁ Μεσσίας, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν θὰ
ἔλθῃ ἑκεῖνος, θὰ μᾶς τὰ πῆ δλα. Λέγει σ' αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς·
Ἐγὼ εἰμαι, ποὺ λαλῶ μαζί σου. Στὸ μεταξὺ ἥλθαν οἱ μαθηταί
του καὶ θαύμασαν ποὺ μιλεῖ μὲ γυναίκα. Κανεὶς δμως δὲν
εἶπε· Τί ζητεῖς ἡ γιατὶ μιλεῖς μ' αὐτὴν. Τότε ἀφῆκε τὴ στάμνα
της ἡ γυναίκα καὶ πήγε στὴν πόλην· καὶ λέει στοὺς ἀνθρώπους·
Ἐλάτε νὰ ιδήτε ἔναν ἄνθρωπον, ὁ δποῖος μοῦ εἶπεν δλα δσα
ἔκαμα· μήπως αύτὸς εἶναι ὁ Χριστός· Τότε βγῆκαν οἱ ἄνθρω-
ποι ἀπὸ τὴν πόλην καὶ πήγαιναν σ' αὐτὸν. Στὸ μεταξὺ παρα-
καλοῦσαν αὐτὸν οἱ μαθηταί του λέγοντας· Δάσκαλε, φάγε.
Ο Ἰησοῦς, δμως εἶπε σ' αὐτούς· Ἐγὼ φαγητὸν ἔχω νὰ φάω
τὸ δποῖο σεῖς δὲν ξέρετε. Τότε οἱ μαθηταί ἔλεγαν μεταξὺ τους·
Μήπως ἔφερε σ' αὐτὸν κανένας νὰ φάγη; Λέγει τότε σ' αὐ-
τούς ὁ Ἰησοῦς· Δικῇ μου τροφὴ εἶναι νὰ κάνω τὸ θέλημα ἑκεί-
νου ποὺ μ' ἔστειλε καὶ νὰ τελειώσω τὸ ἔργο του. Σεῖς δὲν
λέτε ὅτι ἔχουν περάσει 4 μῆνες καὶ τώρα θ' ἀρχίση ὁ θερισμός;
Σᾶς λέγω· νά! σηκώσετε τὰ μάτια σας καὶ κοιτάξετε τὰ χω-
ράφια, ποὺ εἶναι πλέον ἔτοιμα γιὰ θερισμό. Κι ἑκεῖνος ποὺ
θερίζει παίρνει μισθὸν καὶ μαζεύει τὸν καρπὸν γιὰ τὴν αἰώνια

ζωή, γιατί νά έχη χαρά και έκεινος που σπέρνει κι έκεινος που θερίζει. Σ' αύτό το ζήτημα ό λόγος είναι άληθινός, γιατί άλλος είναι ό σπειρων και άλλος ό θερίζων. Έγώ σας έστειλα νά θερίσετε έκεινο γιατί τό δόποιο δὲν έχετε κοπιάσει. "Άλλοι έχουν κοπιάσει και σεις μπήκατε στούς κόπους τους. "Από τήν πόλη έκεινη τότε πολλοί άπό τοὺς Σαμαρείτες πίστευσαν σ' αύτὸν άπό τὰ λόγια τῆς γυναικας, που βεβαίωνε, ότι «μοῦ τὰ εἶπε ὅλα ὅσα ἔκαμα». "Οταν δὲ ἥλθαν σ' αὐτὸν οἱ Σαμαρείτες τὸν παρακαλούσαν νά μείνη κοντά τους και ἔμεινεν ἐκεῖ δυὸς ἡμέρες. Και πολὺ περισσότεροι πίστευσαν γιατί τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ και ἔλεγαν στὴ γυναικα: "Οτι δὲν πιστεύομε πλέον γιατί τὰ λόγια σου, γιατί οἱ Ἰδιοι ἀκούσαμε και καταλάβαμε ότι αὐτὸς είναι άληθινά ό Σωτήρας τοῦ κόσμου, ό Χριστός.

Διδασκαλία

Πηγαίνοντας δ' Ἰησοῦς μὲ τοὺς μαθητάς του ἀπό τήν Ιουδαία στὴ Γαλιλαία πέρασε ἀπό τὴ Σαμάρεια. Ἐκεῖ σ' ἔνα χωρὶς κοντὰ ἦταν ἔνα πηγάδι. Ἦταν μεσημέρι και στάθηκε νά ξεκουρασθῇ. Οἱ μαθηταὶ του πῆγαν στὸ χωρὶς ν' ἀγοράσουν τρόφιμα γιὰ νά φάνε. Ἐκεινη τὴ στιγμὴ ἔρχεται στὸ πηγάδι γιὰ νὰ πάρῃ νερὸ μίᾳ Σαμαρείτιδα. Ὁ Χριστὸς σὰν παντογνῶστης κατάλαβε ἀμέσως ότι ἡ γυναικα αὐτὴ ἦταν ἀμαρτωλή. Ἔπρεπε νά τὴ βοηθήσῃ νά γίνη καλὴ γυναικα, νὰ ἔλθῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἄρχισε μαζὶ της συζήτηση ζητώντας πρῶτα·πρῶτα νερό, γιὰ νὰ πιῇ. Μὲ τὴ συζήτηση και γιὰ νὰ τῆς δειξῃ ότι αὐτὸς είναι Θεός, τῆς λέγει δι, τι ἔκαμε στὴ ζωή της. Γιὰ νὰ τῆς δειξῃ ότι ξέρει τὶς ἀμαρτίες της, τῆς λέει. Πήγαινε νὰ φωνάξεις τὸν ἄνδρα σου. Ἡ γυναικα ταράχθηκε. Πῶς νὰ πῆ τὴν ἀμαρτία της; Πῶς νὰ πῆ ότι ἔχει τόσες ἀμαρτίες; Πῶς νὰ πῆ σ' ἔναν ξένο και μάλιστα Ιουδαῖο ότι ἔχει κυλισθῆ στὴ λάσπη τῆς ἀμαρτίας; Και δύως δὲν διστάζει νὰ πῆ τὴν ἀλήθεια. Δὲν ἔχω ἄνδρα, λέει. Ὁ Ἰησοῦς, βλέποντας τὴν εἰλικρίνεια της, τὴ συμβουλεύει, τὴ διδάσκει, τῆς λέει ποιός είναι ό ἀληθινὸς Θεός και πῶς πρέπει νὰ τὸν λατρεύωμε. Πρέπει, λέει, νὰ προσκυνοῦμε τὸ Θεό μὲ τὴν καρδιά μας, νὰ ἔχωμε σ' αὐτὸν πίστη ἀληθινή. Ὁ Θεός σὰν Πνεῦμα λατρεύεται παντοῦ. Ὁ Θεός ἔκαμε τὴ γῆ ὅλη ἐκκλησία δική του. Ἀπό παντοῦ μπορεῖ νὰ λατρεύεται, ἀρκεῖ ἡ λατρεία νὰ είναι ἀληθινή. Ἡ Σαμαρείτις πίστευσε στὸ Χριστό, ἔγινε καλὴ γυναικα, ἀγια. Μετάνοιωσε γιὰ τὶς ἀμαρτίες της μὲ ὅλη τὴν ψυχή της. Δὲν ξανάπεσε πιὰ στὴν ἀμαρτία. Ξέρετε, παιδιά, ποιά είναι ἡ Σαμαρείτιδα; Είναι ἡ Ἀγία Φωτεινή, που γιορτάζεται αὐτὴ τὴν ἡμέρα. Νά, ή ἀνταμοιβὴ τῆς ἀληθινῆς μετανοίας.

Συμπέρασμα

Ὦ Χριστὸς ἥλθε στὸν κόσμο γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀμαρτωλούς. Γι' αὐτὸ συγχωρεῖ κάθε ἀμαρτωλόν, όταν πραγματικὰ μετανοήσῃ. Μπο-
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ροῦμε νὰ παρακαλοῦμε τὸ Θεό καὶ νὰ κάνωμε τὴν προσευχή μας δποιουδήποτε, γιατὶ ὁ Θεός εἶναι πανταχοῦ παρών. Ἡ ἀλτινὴ μετάνοια φέρνει στὸν ἀνθρωπὸ τὴν σωτηρία, τὴν ἀγιωσύνη. Παράδειγμα ἡ Ἀγία Φωτεινή.

Ἐργασίες

Κοίταξε τὸ χάρτη τῆς Παλαιστίνης καὶ δειξε τὸ δρόμο ποὺ ἔκαμε ὁ Χριστός. Ποιά διαφορὰ εἶχαν οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς Σαμαρείτες;

Τί ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς μὲ τὸ ζῶν ὕδωρ;

Ποιά ἦταν ἡ τροφὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ γιατί;

Ποιοὺς ἐννοεῖ ὁ Χριστὸς ὡς σπείροντας καὶ ποιοὺς ὡς θερίζοντας;

Χαρακτήρισε τὴν γυναικά αὐτή.

Νὰ βρῆς περιστατικά ἀπὸ τὰ μαθήματά σου ἡ ἀπὸ ἄλλα βιβλία, ποὺ νὰ παρουσιάσθηκε ἀνθρωπος σὰν τὴν Σαμαρείτιδα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ (Ἰωάννου θ'. 1—38)

Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἀνθρωπὸν τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἤρωτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὕτε οὗτος ἡμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ δεῖ ἔργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἵως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἔργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ, δὲ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἶπών, ἔπιτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὁφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅπαγε, νῦψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὅ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος). Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἤλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν. Ἄλλοι δέ· ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἔγω εἰμι. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεῳχθησάν σοι οἱ ὁφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Ἀνθρωπος, λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὁφθαλμούς καὶ εἶπέ μοι· Ὅπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ καὶ νῦψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει· Οὐκ

οίδα. Ἀγουσιν αύτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους; τὸν ποτε τυφλόν.
Ὕπερ δὲ Σάββατον, ὅτε τὸν πηγὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν
αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν οἱ
Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηγὸν ἐπέθηκε
μου ἐπὶ τοὺς ὄφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. "Ἐλεγον
οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος δὲ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ
τοῦ Θεοῦ, διότι Σάββατον οὐ τηρεῖ. "Αλλοι δὲ λέγοντες· Πῶς δύνα-
ται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα
ἥν ἐν αὐτοῖς· Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ
αὐτοῦ, διότι ἥνοιξέ σου τοὺς ὄφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· "Οτι προ-
φῆτης ἔστιν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ιουδαῖοι περὶ αὐτοῦ διότι
τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἔως διοῦ ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς
αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. Καὶ ἡρώτησαν αὐτούς, λέγοντες,
Οὗτός ἔστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, διὸ ὑμεῖς λέγετε, διότι τυφλὸς ἐγεννήθη;
πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ
καὶ εἶπον· Οἴδαμεν διότι οὗτός ἔστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν καὶ διότι τυφλὸς
ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν· ἡ τοις ἥνοιξεν αὐτοῦ
τοὺς ὄφθαλμούς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρω-
τήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς
αὐτοῦ, διότι ἐφοβοῦντο τοὺς Ιουδαίους· ἥδη γάρ συνετέθειντο
οἱ Ιουδαῖοι, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνά-
γωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· διότι ἡλικίαν
ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρω-
πον, διότι ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δός δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς
οἴδαμεν διότι δὲ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλός ἔστιν. Ἀπεκρίθη
οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Εἰ ἀμαρτωλός ἔστιν οὐκ οἴδα· ἐν οἴδα,
διότι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ
σοι; πῶς ἥνοιξέ σου τοὺς ὄφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς·
Εἶπον ὑμῖν ἥδη καὶ οὐκ ἥκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν;
μὴ καὶ ἡμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Ἐλοιδρόησαν οὖν
αὐτὸν καὶ εἶπον· Σὺ εἰ μαθητής ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως
ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν διότι Μωσῆς ἐλάλησεν δὲ Θεός,
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἔστιν. Ἀπεκρίθη δὲ ἄνθρωπος καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γάρ τούτῳ θαυμαστόν ἔστιν, διότι ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε πόθεν ἔστι, καὶ ἀγέωδέ μου τοὺς ὄφθαλμούς· οἴδαμεν
δὲ διότι ἀμαρτωλὸν δὲ Θεός οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβής ἦ
καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰδώνος οὐκ
ἥκούσθη διότι ἥνοιξέ τις ὄφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ

ἥν οὗτος παρά Θεοῦ, οὐκ ἡδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης δλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἔξεβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἡκουσεν δὲ Ἰησοῦς δτι ἔξεβαλον αὐτὸν ἔξω καὶ εὔρων αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Γίλον τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· Τίς ἔστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ δὲ Ἰησοῦς· Καὶ ἔώρακας αὐτόν, κατ δ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἔστιν, Ο δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Παράγων=διαβαίνοντας.—ὅταν ὁ=ὅταν εἴμαι. — προσαιτῶν=ζητώντας ἐλεημοσύνη.—οὐκ ωἶδα=δὲν γνωρίζω. — σημεῖα=θαύματα.—σχίσμα=διχόνια.—ἄπτι=τώρα. — συνετέθειντο=εἰχαν συμφωνήσει. — ἀποσυνάγωγος=ν^ο ἀποβληθῆ ἀπὸ τὴ συναγωγῆ.—ἐλοιδέρησαν=περιφρόνησαν.—ἔώρακας=ἔχεις ίδη.—ἔφη=εἶπε.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καἱρὸ περνώντας δὲ Ἰησοῦς εἶδεν ἔναν ἄνθρωπο τυφλὸ ἀπὸ τῇ γέννησή του καὶ ρώτησαν οἱ μαθηταὶ του λέγοντας· Δάσκαλε, ποιὸς ἀμάρτησε, αὐτὸς ἢ οἱ γονεῖς του γιὰ νὰ γεννηθῆ τυφλός; Ο Ἰησοῦς ἀποκρίθηκε· Οὕτε αὐτὸς ἀμάρτησε οὔτε οἱ γονεῖς του. Ἀλλὰ γιὰ νὰ φανερωθοῦν τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ μ' αὐτόν. Ἔγώ πρέπει νὰ κάνω τὰ ἔργα ἐκείνου, που μ' ἔστείλε στὸν κόσμο, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ, ἔως δτου εἴμαι σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Θὰ ἔλθῃ νύκτα, δταν δηλαδὴ θὰ φύγω, τότε κανεὶς δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἔργασθῇ. Ὅταν εἴμαι στὸν κόσμο, εἴμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ἀφ' οὐ εἶπεν αὐτά, ἔφτυσε χάμω καὶ ἔκαμε λάσπη μὲ τὸ φτύσιμο καὶ ἔχρισε μὲ τῇ λάσπῃ τὰ μάτια τοῦ τυφλοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Ἀφ' οὐ εἶπεν αὐτά, ἔφτυσε χάμω καὶ ἔκαμε λάσπη μὲ τὸ φτύσιμο καὶ ἔχρισε μὲ τῇ λάσπῃ τὰ μάτια τοῦ τυφλοῦ καὶ τοῦ εἶπε· Πήγαινε νίψου στὴ δεξαμενὴ τοῦ Σιλωάμ, που ἔξηγεῖται ἀπεσταλμένος. Ο τυφλὸς πήγε, νίφτηκε καὶ γύρισε βλέποντας. Οι γείτονες τότε καὶ οἱ βλέποντες αὐτὸν προτίτερα τυφλὸν ἔλεγαν· Δὲν εἰναι αὐτὸς που καθόταν καὶ ζητοῦσε ἐλεημοσύνη; Ἄλλοι ἔλεγαν δτι αὐτὸς εἰναι, ἄλλοι δὲ δτι ἄλλος που τοῦ μοιάζει εἰναι· ἐκεῖνος ἔλεγεν δτι ἔγω εἴμαι· ἔλεγαν τότε σ' αὐτόν· Πῶς ἀνοίχτηκαν τὰ μάτια σου; Ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε καὶ εἶπεν· Ἐνας ἄνθρωπος, που λεγόταν Ἰησοῦς. ἔκαμε λάσπη καὶ ἔχρισε τὰ μάτια μου καὶ μοῦ εἶπε· Πήγαινε στὴν κόλυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ καὶ νίψου. Ἔγὼ πήγα καὶ ἀφοῦ νίφτηκα, εἶδα· εἶπαν τότε σ' αὐτόν· Ποῦ εἰναι ἐκεῖ-

νος; Δέν ξέρω, τούς λέει. Φέρνουν αύτὸν στοὺς Φαρισαίους, αὐτόν, ποὺ ἄλλοτε ἦταν τυφλός· ἦταν δὲ Σάββατον, ὅταν ἔκαμεν δὲ Ιησοῦς τὴ λάσπη καὶ τοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια. Τότε πάλι τὸν ρώτησαν οἱ Φαρισαῖοι πῶς εἶδεν; Ἐκεῖνος δὲ τοὺς εἶπε· Μοῦ ἔβαλε στὰ μάτια λάσπη, νίφθηκα καὶ βλέπω. Ἐλεγαν τότε μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους. Αὐτὸς δὲ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ Θεό, γιατὶ δὲν κρατάει τὸ Σάββατο· ἄλλοι ἔλεγαν· Πῶς μπορεῖ ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τέτοια θαύματα νὰ κάνῃ; Καὶ διχόνοια εἶχαν μεταξύ τους· λένε πάλι στὸν τυφλὸν Σὺ τί λέει γι' αὐτὸν ποὺ σοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια; Ἐκεῖνος εἶπεν· δτι εἶναι προφήτης. Οἱ Ἰουδαῖοι δὲν πίστευαν δτι ἦταν τυφλός καὶ ἀνέβλεψε, ἔως δτου φώναξαν τοὺς γονεῖς του καὶ τοὺς ρώτησαν λέγοντας· Αὐτὸς εἶναι ὁ υἱός σας, ποὺ λέτε σεῖς δτι γεννήθηκε τυφλός· πῶς τώρα βλέπει; Οἱ γονεῖς του ἀποκρίθηκαν καὶ εἶπαν· Ξέρομε δτι αὐτὸς εἶναι ὁ υἱός μας καὶ δτι γεννήθηκε τυφλός· πῶς τώρα βλέπει δὲν ξέρομε, ἡ ποιὸς τοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια ἐμεῖς δὲν ξέρομε· αὐτὸς εἶναι μεγάλος, ρωτήστε τον, αὐτὸς θὰ σᾶς πῇ γιὰ τὸν ἔαυτό του. Αὐτὰ τὰ εἶπαν οἱ γονεῖς του, γιατὶ φοβόνταν τοὺς Ἰουδαίους. Γιατὶ εἶχαν πλέον συμφωνήσει οἱ Ἰουδαῖοι δτι ἔὰν κανεὶς πιστεύσῃ στὸ Χριστὸν νὰ διωχθῇ ἀπὸ τὴ συναγωγὴ. Γι' αὐτὸς οἱ γονεῖς του εἶπαν δτι αὐτὸς ἔχει ἡλικία καὶ ρωτήστε τον. Οἱ Φαρισαῖοι τότε φώναξαν γιὰ δεύτερη φορὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἦταν τυφλός καὶ τοῦ εἶπαν· Δόξασε τὸ Θεό· ἐμεῖς ξέρομε δτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀμαρτωλός· Ἐκεῖνος τότε ἀποκρίθηκε καὶ εἶπε· Ἐὰν εἶναι ἀμαρτωλός δὲν ξέρω· ἔνα ξέρω, δτι ἥμουν τυφλός καὶ τώρα βλέπω. Εἶπαν δὲ σ' αὐτὰ πάλι. Τί σοῦ ἔκαμε; Πῶς σοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια; Τοὺς ἀποκρίθηκε· Σᾶς εἶπα καὶ δὲν ἀκούσατε· γιατὶ θέλετε πάλι ν' ἀκούσετε; μήπως θέλετε καὶ σεῖς νὰ γίνετε μαθηταὶ του; Ἐκεῖνοι τὸν περιφρόνησαν καὶ τοῦ εἶπαν· Ἐσὺ εἶσαι μαθητής του· ἐμεῖς εἰμεθα μαθηταὶ τοῦ Μωυσῆ· ἐμεῖς ξέρομε δτι στὸ Μωυσῆ μίλησε ὁ Θεός. Αὐτὸς δὲν ξέρομε ἀπὸ ποὺ εἶναι. Ο τυφλὸς τότε ἀποκρίθηκε καὶ τοὺς εἶπε· Αὐτὸς εἶναι ἄξιο θαυμασμοῦ δτι σεῖς δὲν ξέρετε ἀπὸ ποὺ εἶναι, καὶ μένα μοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια· ξέρομε δὲ δτι ὁ Θεὸς ἀμαρτωλοὺς ἄνθρωπους δὲν ἀκούει· Ἀλλ' ἔὰν εἶναι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καὶ κάνει τὸ θέλημά του, αὐτὸν ἀκούει. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου δὲν ἀκούσθηκε δτι ἄνοιξε κανεὶς τὰ μάτια

τυφλοῦ ἀπὸ τῇ γέννησή του ἐὰν δὲν ἦταν αὐτός ἀπὸ τὸ Θεόν, δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ τίποτα. Οἱ Φαρισαῖοι τότε ἀποκρίθηκαν καὶ τοῦ εἶπαν. Σὺ γεννήθηκες βουτημένος στὶς ἀμαρτίες καὶ ἔσύ διδάσκεις ἔμας; καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω. "Ἀκουσε ὁ Ἰησοῦς ὅτι τὸν ἔβγαλαν ἔξω καὶ ὅταν τὸν βρῆκε τοῦ εἶπε· "Εσὺ πιστεύεις στὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε καὶ εἶπε· Καὶ ποιὸς εἶναι, Κύριε, γιὰ νὰ πιστεύσω σ' αὐτὸν; Εἶπε δὲ σ' αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Καὶ τὸν ἔχεις ἰδῆ καὶ ἐκεῖνος ποὺ μιλεῖ μαζί σου εἶναι. Ἐκεῖνος τότε εἶπε· Πιστεύω, Κύριε καὶ τὸν προσκύνησε.

Συμπέρασμα

Νὰ καὶ ἄλλο θαῦμα τοῦ Χριστοῦ καμωμένο μὲν ἄλλο τρόπο. Γιατρεύει ἔνα τυφλὸ ἀπὸ τῇ γέννησή του, ἀλείφοντας τὰ μάτια του μὲ λάσπη. Δυστυχισμένε τυφλέ· Ἡλθες στὸν κόσμο χωρὶς μάτια. Αἰώνιο σκοτάδι ἔχεις μπροστά σου. Ἀπλώνεις τὸ χέρι σου γυρεύοντας ἐλεημοσύνη, χωρὶς νὰ βλέπης ποιὸς σὲ ἐλεεῖ. Μεγάλωσες, ἔγινες ἀνδρας καὶ εἰσαι ἀκόμη τυφλός. Δὲν μπορεῖς νὰ γιατρευθῆς. Μὴ στενοχωρεῖσαι δμως. Ὁ Θεός θὰ σὲ λυπήθη καὶ θὰ σὲ γιατρέψῃ. Καὶ ἔτσι καὶ ἔγινε. Περνώντας ἀπὸ κοντά του ὁ Χριστὸς τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ φῶς του. Ὁ κόσμος θαυμάζει γιὰ τὸ θαῦμα αὐτό. Οἱ γονεῖς τοῦ τυφλοῦ ἔχουν μεγάλη χαρά, ποὺ βλέπουν τὸ παιδί τους νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ νὰ ἔλθῃ στὸ φῶς. Ὁ ἴδιος ὁ τυφλὸς πηδάει ἀπὸ τὴ χαρά του. Δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα αὐτὸ ποὺ τοῦ ἔκαμε ὁ Χριστός. Εἰδε τοὺς γονεῖς του, εἰδε τοὺς γείτονές του, εἰδε τὸ σπίτι, τὸ χωριό του, τὶς δημορφίες τῆς φύσης. "Αγγωστα σ' αὐτὸν ἔως τώρα. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν διστάζει νὰ πιστεύσῃ στὸ Θεό, ποὺ τοῦ ἔκαμε αὐτὸ τὸ καλό. Πιστεύω, Κύριε, φωνάζει καὶ πέφτει στὰ πόδια του νὰ τὸν προσκυνήσῃ.

"Ολοι γύρω του εἶναι χαρούμενοι. Μόνο οἱ φθονεροὶ Φαρισαῖοι στενοχωροῦνται. Δὲν τοὺς ἀφίνει ὁ φθόνος νὰ χαροῦν καὶ νὰ δοξάσουν τὸ Θεό. Ὁ φθόνος τοὺς καίει τὰ φυλλοκάρδια. Δυστυχισμένοι φθονεροὶ ἀνθρωποι, Φαρισαῖοι!

Ἐργασίες

Γιατί ωτησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἂν φταινε οἱ γονεῖς του;
Γιατί στενοχωρήθηκαν οἱ Φαρισαῖοι γιὰ τὸ θαῦμα αὐτό;
Τί ἦταν τὸ Σάββατο γιὰ τοὺς Ἰουδαίους;
Γιατί ἡ τύφλωση εἶναι μεγάλο κακὸ στὸν ἄνθρωπο;

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

(Ίωάννου ιζ'. 1-13)

Κεέμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπάρας δὲ Ἰησοῦς τοὺς ὁφθαλμούς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν Υἱόν, ἵνα καὶ ὁ Υἱός σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἔξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν δέδωκας αὐτῷ, δῶσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε, τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ δὲ ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἔγώ σε ἔδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα, δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. Καὶ νῦν, δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ἢ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοι. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου, σοὶ ἡσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἔγγωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστιν· ὅτι τὰ ρήματα δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγγωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἔγώ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ δὲ δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὔτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὄνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὁσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. "Οτε ἥμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὄνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰμὴ δὲ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται τῶν Ἀγίων Πατέρων, γιατὶ ἡ Ἑκκλησία μας ὕρισε τὴν ἡμέραν αὐτὴν νὰ ἐορτάζωνται οἱ 318 Πατέρες τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. — ἐπάρας = σηκώσας ψηλά. — ἐλήλυθεν = ἔχει ἔλθει. — ἐπὶ πάσης σαρκὸς = σὲ κάθε ζωντανὸν ἀνθρωπο. — ρήματα = λόγια. — ἐρωτῶ = παρακαλῶ. — ὅτι σοὶ εἰσι = γιατὶ εἴναι δικοί σου. — ἐμὰ = δικά μου. — σὰ = δικά σου. — υἱὸς τῆς ἀπωλείας = δὲ χαμένος ἀνθρωπος. δηλαδὴ δὲ Ιούδας.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸν σηκώσας δὲ Ἰησοῦς τὰ μάτια του εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· Πατέρα, ἔχει ἔλθη ἡ ὥρα· δόξασε τὸν υἱόν σου, γιὰ νὰ δοξάσῃ καὶ σὲ ὁ υἱός σου· ὅπως ἔδωκας σ' αὐτὸν ἐξουσίαν σὲ κάθε ἀνθρωπο, ἵνα σὲ κάθε τι ποὺ ἔχεις δῶσει σ' αὐτόν, δῶσῃ σ' αὐτοὺς τὴν αἰώνια ζωή· Ἡ αἰώνια δὲ ζωὴ εἶναι αὐτή· Νὰ γνωρίσσουν καλὰ ἐσὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεό καὶ ἑκεῖνον ποὺ ἔστειλες, τὸν Ἰησοῦν Χριστό. Ἐγὼ σὲ δόξασα στὴ γῆ, τὸ ἔργο, ποὺ μοῦ ἔδωκες νὰ κάμω, τὸ ἔτελείωσα· καὶ τώρα σύ, πατέρα, δόξασέ με στὴ δόξα κοντά σου, ὅπως ἥμουν καὶ πρὶν γίνη δύ κόσμος. Ἐφανέρωσα τὸ δνομά σου στοὺς ἀνθρώπους ποὺ μοῦ ἔδωκες ἀπὸ τὸν κόσμο. Δικοὶ σου ἦσαν καὶ σὲ μένα τοὺς ἔδωσες καὶ τοὺς λόγους σου ἐκράτησαν. Τώρα ἐννόησαν δτὶ δλὰ δσα μοῦ ἔδωκες εἶναι ἀπὸ σένα. “Οτι τὰ λόγια ποὺ μοῦ ἔδωκες ἔδωσα σ' αὐτοὺς καὶ αὐτοὶ τὰ πῆραν καὶ κατάλαβαν πραγματικὰ δτὶ ἀπὸ σένα βγῆκα καὶ ἐπίστευσαν δτὶ σὺ μὲ ἔστειλες. Ἐγὼ γι' αὐτοὺς παρακαλῶ, ὅχι γιὰ τὸν κόσμο τὸν ἀμαρτωλό, ἀλλὰ γι' αὐτοὺς ποὺ μοῦ ἔδωσες, γιατὶ δικοὶ σου εἶναι καὶ δλα τὰ δικά μου εἶναι δικά σου καὶ τὰ δικά σου δικά μου καὶ μ' αὐτοὺς θὰ δοξασθῶ. Καὶ τώρα ποὺ δὲν θὰ εἴμαι στὸν κόσμο, καὶ αὐτοὶ θὰ εἶναι στὸν κόσμο, γιατὶ ἔγὼ ἔρχομαι σὲ σένα, Πατέρα “Αγιε, φύλαξέ τους νὰ εἶναι πιστοὶ στὸ δνομά σου καὶ νὰ εἶναι ἐνωμένοι, ὅπως ἔμεῖς. “Οταν ἥμουν μαζί τους στὸν κόσμο, ἔγὼ τοὺς φύλαγα πιστοὺς στὸ δνομά σου. Αὐτοὺς ποὺ μοῦ ἔδωκες τοὺς φύλαγα καὶ κανένας ἀπ' αὐτοὺς δὲν χάθηκε παρὰ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ Ἰούδας, γιὰ νὰ ἀληθεύσῃ δτὶ εἶναι γραμμένο στὴν Ἀγία Γραφή. Τώρα δὲ ποὺ ἔρχομαι σὲ σένα καὶ εἴμαι ἀκόμη στὸν κόσμο σοῦ λέγω αὐτὰ γιὰ νὰ ἔχουν κι' αὐτοὶ μεγάλη χαρά, ποὺ θὰ πεισθοῦν δτὶ δύ Θεός τοὺς προστατεύει.

Διδασκαλία

Τὸ Εὐαγγέλιο αὐτὸν εἶναι μιὰ προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔκαμε στὸ Θεό, πρὶν σταυρωθῆ. Προσεύχεται στὸ Θεό νὰ φυλάξῃ τοὺς μαθητὰς του τώρα, ποὺ θὰ μείνουν μόνοι. Παρακαλεῖ τὸ Θεό νὰ τοὺς φυλάξῃ ἀπὸ κάθε κίνδυνο γιὰ νὰ ἀπολαύσουν κι' αὐτοὶ τὸ χάρισμα τῆς αἰώνιας ζωῆς. Ποιὰ δὲ εἶναι ἡ αἰώνια ζωὴ; Τὸ λέγει δύ ίδιος δύ Χριστός. Ζωὴ αἰώνια εἶναι νὰ γνωρίσωμε καλὰ τὸν ἀληθινὸν Θεό καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Νὰ ἔχωμε πάντα αὐτοὺς μέσα στὴ ψυχὴ μας.

Γιατί δταν τούς ἔχωμε πάντα μαζί μας, θ' ἀποφεύγωμε τις κακές πράξεις καὶ θὰ κάνωμε πάντα καλὰ ἔργα. Αὐτὸ μᾶς λέει δ Θεός μας. "Ο Θεός μας εἶναι ή ἀλήθεια, ή δικαιοσύνη, ή ἀγαθοεργία, ή ἀγάπη, ή χαρά, ή εὐτυχία. "Οταν ἔχωμε τὸ Θεό μέσα μας, θὰ ἔχωμε καὶ ὅλα τὰ καλὰ αὐτά. "Ετσι θὰ εἰμεθα εὐτυχισμένοι ἐδῶ καὶ στὴν αἰώνια ζωὴν. Καὶ δταν μὲ τὴν προσευχὴν μας καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ γίνωμε ἄξιοι γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴν, τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε στὸ Θεό κι' ἔμεῖς: τὸ ἔργο ποὺ μᾶς ἔδωκες, Θεέ μας, τὸ ἔκπληρώσαμε. Εὐτυχισμένοι δ ἄνθρωπος ποὺ θὰ μπορῇ νὰ τὸ πῆ αὐτό.

Συμπέρασμα

Πρέπει πρὶν ἀπὸ κάθε ἔργασία μας νὰ κάνωμε τὴν προσευχὴ μας ἀφοῦ καὶ δ Χριστὸς ἔκανε πάντα τὴν προσευχὴ του. Πρέπει νὰ κάνωμε πάντα καλὰ ἔργα, γιὰ νὰ ἔχωμε κοντά μας πάντα τὸ Θεό καὶ ν' ἀπολαύσωμε τὴν εὐτυχία καὶ τὴ χαρὰ τῆς αἰώνιας ζωῆς.

Ἐργασίες

Γιατί τὸν Ἰούδα τὸν λέει „ιὸν τῆς ὑπωλείας;

Τί θέλει νὰ μᾶς δεῖξῃ δ Χριστὸς μὲ τὴν προσευχὴ αὐτή;

Πῶς θὰ μπορέσῃ δ καθένας σας νὰ ἔχῃ μέσα του τὸ Χριστό;

Τί πρέπει νὰ κάνουν οἱ γονεῖς γιὰ τὰ παιδιά τους, ἂν κάμουν δτι ἔκαμε καὶ δ Χριστὸς γιὰ τοὺς μαθητάς του;

Πές μας δ, τι ξέρεις γιὰ τὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

(Ιωάννου ζ' 37—53 καὶ η' 12)

Κείμενο

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει δ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· "Εάν τις διψᾷ, ἔρχεσθω πρός με καὶ πινέτω· δ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὅδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὕπω γάρ ἦν Πνεῦμα "Αγιον, δτι δ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς δ Προφήτης. "Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν δ Χριστός. "Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γάρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας δ Χριστὸς ἔρχεται; Ούχι ἡ Γραφὴ εἶπεν δτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, δπου ἦν δ Δαβὶδ, δ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἔγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἔξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐ-

τὸν τὰς χεῖρας. Ὡλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους. Καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; Ἐπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὃς οὗτος δὲ ἄνθρωπος. Ἐπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι. Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἄλλ' ὁ ὅχλος οὗτος δὲ μὴ γινώσκων τὸν Νόμον ἐπικατάρατοί εἰσιν. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὧν ἔξ αὐτῶν· Μὴ δὲ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐάν μη ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ; Ἐπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ίδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς δὲ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων· Ἐγὼ εἴμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου δὲ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ=τὴν τελευταίαν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας, ἡ δποία ἑορταζόταν ἀπὸ τοὺς Ἐβραίους εἰς ἀνάμνηση τῆς παραμονῆς των στὴν ἕρημο κάτω ἀπὸ σκηνές.—εἰστήκει=στεκόταν.—εὕπω ἥν=δὲν εἶχεν ἔλθει ἀκόμη.—οὐδέπω ἐδοξάσθη=δὲν εἶχεν ἀκόμη δοξασθῆ.—ἐκ σπέρματος Δαβίδ=ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαβίδ.—οὐκ ἡγάγεσθε=δὲν ἐφέρετο.—οὔτως=ἔτσι.—πεπλάνησθε=ἔχετε πλανηθῆ.—ἐπικατάρατοι=καταραμένοι.=οὐκ ἐγήγερται=δὲν ἔχει φανῆ.—ἔξει=θά ἔχη.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέρα τὴν μεγάλη τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας στεκόταν ὁ Ἰησοῦς στὸ ναὸν καὶ ἔλεγε· Ἐάν κανεὶς διψᾶ, ἀς ἔλθῃ σὲ μένα καὶ ὅς πιῇ τὸ νερό τὸ ζωντανόν· ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει σὲ μένα δπως λέει καὶ ἡ Ἀγία Γραφὴ θὰ χυθοῦν ἀπὸ τὴν κοιλιά του ποταμοὶ νεροῦ ζωντανοῦ. Αὐτὸ δὲ τὸ εἶπε περὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τὸ δποῖον θὰ ἐφώτιζε ὅλους τοὺς πιστεύοντας σ' αὐτόν. Ἀκόμη δὲν εἶχεν ἔλθει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιον, γιατὶ ὁ Ἰησοῦς ἀκόμη δὲν εἶχε δοξασθῆ. Τότε πολλοὶ ἀπὸ τὸ λαό, ἀφοῦ ἀκουσαν τὸ λόγο του, ἔλεγαν· Αὐτὸς εἶναι ἀληθινὰ ὁ Προφήτης· Ἄλλοι ἔλεγαν· Αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός· Ἄλλοι δὲ ἔλεγαν· Μήπως ἀπὸ τὴ Γαλιλαία ἔρχεται ὁ Χριστός. Δὲν εἶπεν ἡ Γραφή, δτι ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαβίδ καὶ ἀπὸ τὴν πόλη Βηθλεέμ, δπου ἦταν ὁ Δαβίδ, θὰ ἔλθῃ ὁ Χριστός; Διχόνοια

λοιπὸν στὸ λαὸν παρουσιάσθηκε γι' αὐτόν. Μερικοὶ δὲ ἀπ' αὐτοὺς ἥθελαν νὰ τὸν πιάσουν· κανεὶς ὅμως δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἔγγισῃ. Ἡλθαν λοιπὸν οἱ ὑπηρέτες εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους. Καὶ ἐκεῖνοι εἶπαν στοὺς ὑπηρέτες· Γιατὶ δὲν τὸν ἐφέρετε; Οἱ ὑπηρέτες ἀποκρίθηκαν· Ποτὲ ἄλλοτε ἀνθρώπος δὲν μίλησε ἔτσι δπῶς αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς. Τότε ἀποκρίθηκαν οἱ Φαρισαῖοι· Μήπως καὶ σεῖς πλανητήκατε; μήπως κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀρχοντες πίστευσε σ' αὐτὸν ἡ κανεὶς ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἄλλα δὲ λαὸς αὐτός, ποὺ δὲν ξέρει τὸ Νόμο (τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο), εἶναι καταραμένος. Τότε λέγει σ' αὐτοὺς ὁ Νικόδημος, δ ὁποῖος ἥλθε νύκτα στὸν Ἰησοῦν καὶ ἤταν ἔνας ἀπὸ τοὺς κρυφοὺς μαθητάς του· Μήπως ὁ νόμος μας καταδικάζει τὸν ἀνθρωπὸ, ἐὰν δὲν τὸν ἀκούσῃ προτήτερα καὶ μάθῃ τί κάνει; Ἀποκρίθηκαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ εἶπαν σ' αὐτόν· Μήπως καὶ σὺ εἶσαι ἀπὸ τὴν Γαλιλαία; Ἐξέτασε καλὰ καὶ ἰδεὶς ὅτι προφήτης ἀπὸ τὴν Γαλιλαία δὲν ἔχει φανῆ... Τότε πάλι ὁ Ἰησοῦς μίλησε πρὸς τὸ λαὸν λέγοντας· Ἐγὼ εἰμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· δποιος μὲ ἀκολουθεῖ, δὲν θὰ περιπατήσῃ στὸ σκοτάδι, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Διδασκαλία

Μεγάλη γιορτὴ στὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ γιορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας. Κόσμος πολύς. Ο Ἰησοῦς ἔρχεται στὸ ναὸν γιὰ νὰ διδάξῃ. Ξέρει δι τοι οἱ Φαρισαῖοι ἔστειλαν ὑπερέτες γιὰ νὰ τὸν πιάσουν. Αὐτὸ δὲν τὸν φοβεῖται. Θέλει νὰ κάμη τὸ ἔργο του. Δὲν σκέπτεται τὸν κίνδυνο. Ἀνεβαίνει στὸ Ἱερὸ καὶ καλεῖ τὸ λαὸν νὰ ἔλθῃ μαζὶ του νὰ τοὺς δώσῃ νὰ πιοῦν τὸ ζωντανὸ νερό. Τὸ νερὸ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Μ' αὐτὸ θὰ ποτισθοῦν καὶ θὰ ποτίσουν καὶ τοὺς ἄλλους, γιατὶ σὰν ποτάμια θὰ τρέχει τὸ νερὸ αὐτό. Τί σημαίνει τὸ ζωντανὸ νερὸ τοῦ Χριστοῦ μας; Τὸ νερὸ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ σβήνει τὴ δίψα τῆς ψυχῆς καὶ ὅχι τοῦ σώματος. Ἡ ψυχὴ μας διψάει ἀλήθεια, δικαιοσύνη, καλωσύνη, χαρά, αἰώνια ζωὴ. Αὐτὴν τὴν δίψα μόνον τὸ ζωντανὸ νερὸ τοῦ Χριστοῦ, μόνο δηλαδὴ τὰ λόγια του, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό, οἱ καλές πράξεις, ἡ ἐκτέλεση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ μας μπορεῖ νὰ τὴ σβήσῃ. Ἀγαπημένα μου παιδιά, ἀκολουθήστε πάντα τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ μας, κάνετε πάντα δι τι λέει τὸ Εὐαγγέλιο. Μόνον ἔτσι θὰ σβήσετε τὴ δίψα τῆς ψυχῆς σας. Μόνον ἔτσι θὰ γίνετε καλοὶ ἀνθρωποι.

Συμπέρασμα

Τὴν καλωσύνη, τὴν ἀλήθεια, τὴν ἀγάπη, τὴν εὐτυχία μόνο κοντὰ στὸ Χριστὸ μποροῦμε νὰ βροῦμε. "Οποιος ἀκολουθῇ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, θὰ ζῇ πάντα στὸ φῶς: στὸ φῶς τοῦ Θεοῦ. Δὲν θὰ τὸν σκε-

πάση ποτὲ τὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας. "Ἄς ζητᾶμε πάντα τὸ ζωντανὸν νερὸν τοῦ Χριστοῦ μας.

Ἐργασίες

Τί εἰναι ἡ Πεντηκοστὴ καὶ τί γιορτάζεται τὴν ἡμέραν αὐτή;

Τί ἡταν ἡ Σκηνοπηγία τῶν Ἐβραίων;

Γιατί οἱ Φαρισαῖοι ἤθελαν νὰ πιάσουν τὸν Ἰησοῦ;

Νὰ μᾶς πῶς πῶς θὰ δείξεις ὅτι ἔπιες τὸ ζωντανὸν νερὸν τοῦ Χριστοῦ.

Μήπως ξέρεις κανένα ιστορικὸ πρόσωπο, ποὺ εἶχε πιῇ ἀπὸ τὸ νερὸν τοῦ Χριστοῦ;

Παρακαλέστε τὸ δάσκαλό σας νὰ σᾶς πῇ γιὰ τὸ Μωσαϊκὸ νόμο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

(Ματθ. κεφ. κε'. 14—30)

Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς Ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ ὡς μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὡς δὲ δύο, ὡς δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν Ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβών, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα· ὥσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδισε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο· ὁ δὲ τὸ ἓν λαβών, ἀπελθών, ὀρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ· μετὰ δὲ χρόνον πολύν, ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν· καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβών προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἵδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδισα ἐπ' αὐτοῖς· ἔφη δὲ αὐτῷ, ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ! ἐπὶ δλίγα ἥς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου· προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε· κύριε ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἰ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων δθεν οὐδεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἵδε, ἔχεις τὸ σόν· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ δκνηρέ! ἥδεις, ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω δθεν οὐδεσκόρπισα! ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις καὶ ἐλθὼν ἔγω ἐκομισάμην ἃν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ· ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γάρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται,

ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμός καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων. Ταῦτα λέγων ἔφων· ὁ ἔχων δῶτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Ἐξήγηση δυσκόλων λέξεων

Τάλαντον=νόμιμα ἀξίας 6.000 δραχμῶν. Ὁ Χριστὸς τάλαντον ἔννοει τὰ πνευματικά χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου. — Δύναμιν=ἀξίαν. — εὐθέως=ἀμέσως. — ἐν αὐτοῖς=μ' αὐτά. — ὥρυξε=ἔσκαψε. — Συναίρει λόγον=λογοαριάζεται. — προσήνεγκε=προσέφερε. — εὖ=μπράβο. — ής=ἡσουν. — τὸ σὸν=τὸ ἰδικόν σου. — ἡδεις=ἔγγωριζες. — ἔδει=ἔπρεπε. — οὖν=λοιπόν. — τὸ ἐμὸν=τὸ ἰδικόν μου. — ἀρατε=πάρτε. — ὁ ἔχει=ἔκεινο ποὺ ἔχει. — ἀρθήσεται=θὰ ἀφαιρεθῇ. — βρυγμὸς=τρίξιμο.

Ἐξήγηση τοῦ Εὐαγγελίου

Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι μία διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὅποιαν ἔκαμε λέγοντας αὐτὴν τὴν παραβολὴν. Ἐξήγησέ την μόνος σου. Εἶναι εὔκολη ἡ ἔξηγηση. Θὰ σὲ βοηθήσῃ ἡ παραπάνω ἔξηγηση τῶν δυσκόλων λέξεων.

Διδασκαλία

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα ταλάντων. "Ετσι λέγεται ἡ σημερινὴ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ. Τάλαντα εἶναι τὰ πνευματικά χαρίσματα ποὺ δίνει ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Θεὸς ἔδωκε στοὺς ἀνθρώπους διάφορα χαρίσματα. Σ' ἄλλους περισσότερα καὶ σ' ἄλλους λιγότερα. Τοὺς ἔδωκε δῆμως καὶ τὴ δύναμη νὰ τὰ καλλιεργήσουν καὶ νὰ τὰ αὐξήσουν. Εἶναι ὑποχρεωμένος κάθε ἀνθρωπὸς νὰ αὐξήσῃ τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ αὐτὰ τὰ χαρίσματα καὶ γιὰ ὠφέλεια τοῦ ἔαυτοῦ του καὶ γιὰ ὠφέλεια τῶν ἄλλων. Καὶ δταν κατορθώσῃς νὰ αὐξήσῃς αὐτά, εἴτε πολλὰ εἰναι εἴτε λίγα, ὁ Θεὸς θὰ εὐχαριστηῇ ἀπὸ τὴν ἔργασία σου. Θάκουσης καὶ σὺ ἀπὸ τὸ Θεὸν «εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ». Θὰ σὲ καλέσῃ καὶ σένα εἰς τὴν χαρά του, εἰς τὴν βασιλεία του. Τὸ ἵδιο θὰ ἄκουεις κι' αὐτὸς ὁ δοῦλος, ποὺ εἶχε πάρει τὸ ξένα τάλαντο, ἀν φρόντιζε νὰ τὸ αὐξήσῃ. Τί ἔκαμεν δῆμως αὐτός; Τὸ ἔκρυψε. Δὲν φρόντισε νὰ τὸ αὐξήσῃ. Ποῦ εἶναι ἡ ὠφέλεια ποὺ πρόσφερε στὴν κοινωνία; Καμμιά. Αὐτὸς ἥθελε νὰ ἡσυχάζῃ καὶ νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται γιὰ καμμιὰ καλὴ πράξη. Τί ἄκουσε δῆμως ἀπὸ τὸν κύριό του, ἀπὸ τὸ Θεό; Δοῦλε σκληρὲ καὶ πονηρέ, πήγαινε στὸ σκοτάδι, στὴν κόλαση, ἔκει ποὺ εἶναι ὅλα τὰ κακά, μὲ τὰ δποῖα θὰ βασανίζεσαι αιώνια. Παιδιά, μὴ μοιάσετε τοῦ πονηροῦ δούλου. Κάνετε δοῦσο μπρεῖτε περισσότερα καλὰ ἔργα, γιὰ ν' ἀκούσετε ἀπὸ τὸ Θεό «μπράβο». "Ετσι θ' ἀπολαύσετε τὴν χαρὰ τοῦ Θεοῦ.

Συμπέρασμα

Κάθε ἀνθρωπὸς ἔχει ἔνα χάρισμα ἀπὸ τὸ Θεό. Πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ τὸ αὐξήσῃ γιὰ τὸ καλό του καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς κοινωνίας. Αὐτὸν τὸν βοηθεῖ ὁ Θεὸς καὶ τοῦ δίνει περισσότερα, γιατὶ εἶναι πιστὸς δοῦλος του.

Ἐργασίες

Ἐξήγησε τὴν ἀλληγορικὴ ἔννοια τῆς παραβολῆς.
Πές μας ποιὰ εἶναι τὰ πνευματικὰ χαρίσματα ποὺ δίνει ὁ Θεὸς στὸν ἀνθρώπο.
Πές μας πῶς θὰ δειξεις ὅτι είσαι δοῦλος πιστός.
Νὰ βρῆς περιστατικὰ κακῶν καὶ πονηρῶν δούλων.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1949-1950
Πάσχα 9 Απριλίου

Ημερομηνία		Όντωριος		Σελίς	Ημερομηνία		Φεβρουάριος		Σελίς
9	Κυριακή	Γ'	Λουκᾶ	5	5	Κυριακή	IΖ'	Λουκᾶ (*Ασώτ.)	46
16	>	Δ'	>	6	12	>	'Αποκρέω		49
23	>	ΣΤ'	>	13	19	>	Τυφοφάγου		53
30	>	Ε'	>	9	26	>	Α'. Νηστειῶν		55
<i>Νοέμβριος</i>									
6	Κυριακή	Z'	Λουκᾶ	105	5	Κυριακή	B'	Νηστειῶν	57
13	>	H'	>	19	12	>	Γ'		60
20	>	Θ'	>	22	19	>	Δ'		63
27	>	ΙΓ'	>	31	26	>	Ε'		66
<i>Δεκέμβριος</i>									
4	Κυριακή	I'	Λουκᾶ	24	2	Κυριακή	τῶν Βαΐων		69
11	>	ΙΑ'	>	26	23	>	τῶν Μυροφόρων		73
18	Κυριακὴ πρὸ	Χριστοῦ γεννήσ.		33	30	>	τοῦ Παραλύτου		76
<i>Ιανουάριος</i>									
15	Κυριακὴ	ΙΒ'	Λουκᾶ	29	7	Κυριακὴ	τῆς Σιμαρείτιδος		79
22	>	ΙΕ'	>	39	14	>	τοῦ Τυφλοῦ		84
29	>	ΙΣΤ'	>		21	>	τῶν Ἀγ. Πατέρων		89
Τελώνου καὶ Φαρισαίου									
			43	28		>	τῆς Πεντηκοστῆς		91
<i>Μάρτιος</i>									
<i>Απρίλιος</i>									

024000025636

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΝ. & ΒΑΣ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 6 (κηπος κλαυθμονος) — ΑΘΗΝΑΙ

Α'. ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΤΑΙ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Παλαιά Διεθνή Γ' Δημοτικοῦ, Τσαρνᾶ Β.—Κων/πούλου Δ.
Καινὴ Διεθνὴ Δ' Δημοτικοῦ, " " "
'Εκκλησιαστικὴ Ἰστορία Ε' Δημοτ., 'Αλ. 'Ορφανοῦ.
Λειτουργικὴ καὶ Κατήχησις ΣΤ' Δημοτικοῦ, Τσαρνᾶ Β.—
Κωνσταντινούπολου Δ.

Περικοπαὶ Εὐαγγελίων Κοντομάρη Α.

Παλαιὰ Διεθνὴ Γ' Δημοτικοῦ Κ. Ξαρ/ῆ

Γραμματικὴ Δημοτικῆς Γλώσσης Παπασπύρου Ν.
Γραμματικὴ ἀπλῆς καθαρευούσας Κούτρα I.—Γεωργίου Β.
'Αρεθμητικὴ Ἱπροβλήματα Γ' Δημοτ., Θεοφανοπούλου Β.
'Αρεθμητικὴ Ἱπροβλήματα Δ' Δημοτ., Θεοφανοπούλου Β.
'Αρεθμητικὴ Ἱπροβλήματα Δ' Δημοτ., Παπαχριστοφίλου Γ.
'Αρεθμητικὴ Ἱπροβλήματα Ε' » Καφεντζῆ Ε.-Λυμ-έρη Λ.
'Αρεθμητικὴ προβλήματα ΣΤ' » "

Θεοὶ καὶ Ἡρῶες Ἰστορία Γ' Δημοτικοῦ Ψέλλα Νικ.
Ἰστορία Ἀρχαίας Ἑλλάδος Δ' Δημοτ., Καφεντζῆ 'Επαμ.

Βυζαντινὴ Ἰστορία Ε' Δημοτικοῦ, Παπανικολάου Ν. & Κ.
Ἰστορία Νεωτέρας Ἑλλάδος ΣΤ' Δημοτ., Δουφεξῆ Στύλ.

Γεωγραφία 'Ἑλλάδος Γ'-Δ' Δημοτ., Κούτρα Ι.—Γεωργίου Β.
Γεωγραφία 'Ηπείρων Ε' Δημοτ., Κούτρα Ι.—Γεωργίου Β.
Γεωγραφία 'Η Εύρωπη ΣΤ' Δημοτ., Κούτρα Ι.—Γεωργίου Β.

Φυσικὴ Ἰστορία Δ' Δημοτικοῦ, Πουρνάρα Βασ.

»	»	Ε'	»	»	»	»
»	»	Γ'	»	»	»	»
»	»	Δ'	»	»	»	»
»	»	Ε	»	»	»	»
»	»	ΣΤ'	»	»	»	»
Γεωμετρία	E'	»	»	»	»	»
»	ΣΤ'	»	»	»	»	»

Φυσικὴ Πειραιατικὴ Ε' Χρ. 'Αλ. 'Αλεξοπούλου

» " ΣΤ' » "

'Ανάγλυφος Γεωφυσικὸς χάρτης 'Αττικοβοιωτίας.

Β'. ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Τὸ πρώτο ταξίδε τοῦ **Πετράκη**, Οἰκονομίδου Β.

(Ἐγκεκριμένον ως 'Ελεύθερον ἀνάγνωσμα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5511948 ἀποφάσεως τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου).

Μειροτάξιδα, Δημ. Κοντογιάννη.

(Ἐγκεκριμένον ως ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1411937 ἀποφάσεως τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου).